

Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU12

Näringspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om olika näringspolitiska frågor. I betänkandet behandlas motioner om företagsfrämjande, konkurrensfrågor, riktade insatser, företagens kapitalförsörjning samt särskilda näringsgrenar och branscher. I flera fall hänvisar utskottet till pågående insatser och utredningar. I betänkandet finns 62 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP). I en reservation (M, SD, KD, L) föreslås ett tillkännagivande om ett konkurrenskraftsmål.

Behandlade förslag

Knappt 200 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	12
Ärendet och dess beredning.....	12
Utskottets överväganden.....	13
Allmänt om företagsfrämjande	13
Motionerna.....	13
Bakgrund och pågående arbete	22
Tidigare riksdagsbehandling	50
Utskottets ställningstagande.....	50
Vissa frågor om konkurrens	59
Motionerna.....	59
Bakgrund och pågående arbete	61
Tidigare riksdagsbehandling	66
Utskottets ställningstagande.....	66
Riktade insatser	69
Motionerna.....	69
Bakgrund och pågående arbete	71
Tidigare riksdagsbehandling	76
Utskottets ställningstagande.....	77
Företagens kapitalförsörjning	78
Motionerna.....	78
Bakgrund och pågående arbete	80
Tidigare riksdagsbehandling	83
Utskottets ställningstagande.....	83
Särskilda näringsgrenar och branscher	85
Motionerna.....	85
Bakgrund och pågående arbete	90
Tidigare riksdagsbehandling	102
Utskottets ställningstagande.....	102
Reservationer	112
1. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (M)	112
2. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (C)	113
3. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (V).....	114
4. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (KD)	115
5. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (SD)	115
6. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (C).....	117
7. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (KD).....	118
8. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (L)	119
9. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (MP).....	120
10. Industrifrämjande åtgärder, punkt 3 (SD).....	121
11. Industrifrämjande åtgärder, punkt 3 (C)	123
12. Industrifrämjande åtgärder, punkt 3 (V).....	124
13. Ett reformerat system för företagsstöd, punkt 4 (M, SD)	125
14. Effektivare företagsstöd, punkt 5 (SD, KD)	126
15. Samordning av företagsstöd, punkt 6 (SD).....	126
16. Samordning av företagsstöd, punkt 6 (KD)	127
17. Övrigt om företagsstöd, punkt 7 (M).....	128
18. Övrigt om företagsstöd, punkt 7 (SD)	128

19. Startup-företag, punkt 8 (C).....	129
20. Startup-företag, punkt 8 (L).....	130
21. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (C).....	131
22. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (V).....	132
23. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (KD).....	133
24. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (L).....	134
25. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (MP).....	135
26. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (M).....	136
27. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (SD).....	137
28. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (C).....	139
29. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (KD).....	140
30. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (L).....	141
31. Konkurrenskraftsmål, punkt 11 (M, SD, KD, L).....	143
32. Konkurrensverkets befogenheter, punkt 12 (SD, KD).....	143
33. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 13 (SD, KD).....	144
34. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 13 (C).....	146
35. Övriga frågor om konkurrens, punkt 14 (M).....	147
36. Övriga frågor om konkurrens, punkt 14 (SD).....	147
37. Riktade insatser, punkt 15 (C).....	149
38. Riktade insatser, punkt 15 (V).....	151
39. Riktade insatser, punkt 15 (KD).....	152
40. Riktade insatser, punkt 15 (L).....	153
41. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (SD).....	154
42. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (C).....	155
43. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (V).....	157
44. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (KD).....	158
45. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (L).....	159
46. En samlad strategi för besöksnäringen, punkt 17 (M, SD).....	160
47. Åtgärder för restaurang- och besöksnäringen, punkt 18 (M, SD).....	161
48. Besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft, punkt 19 (SD, C).....	162
49. Främjandeuppdrag för att stimulera besöksnäringen, punkt 20 (SD, C).....	163
50. Naturturism, punkt 21 (SD, C).....	163
51. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (M).....	164
52. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (SD).....	165
53. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (C).....	167
54. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (V).....	168
55. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (M, L).....	169
56. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (C).....	171
57. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (KD).....	171
58. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (MP).....	172
59. Sveriges cementförsörjning, punkt 24 (SD, KD).....	173
60. Långsiktig strategi för cementindustrin, punkt 25 (SD, C).....	175
61. Övrigt om cement- och byggbranschen, punkt 26 (L).....	176
62. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 27 (SD).....	176
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	179
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	179

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Allmänt om företagsfrämjande

1. Testverksamhet och innovationstävlingar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39,
2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 7 och 9,
2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16,
2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 42.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (KD)

2. Innovationsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),
2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),
2021/22:1806 av Markus Selin (S),
2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,
2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82,
2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7,
2021/22:3603 av Lars Beckman (M),
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30,
2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (KD)

Reservation 8 (L)

Reservation 9 (MP)

3. Industrifrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:106 av Magnus Jacobsson (KD) yrkandena 1 och 2,
2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 16,
2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och
2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 12.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (C)

*Reservation 12 (V)***4. Ett reformerat system för företagsstöd**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M) yrkande 3,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6 och

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 13 (M, SD)

5. Effektivare företagsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 45.

Reservation 14 (SD, KD)

6. Samordning av företagsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 46.

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (KD)

7. Övrigt om företagsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:738 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2000 av Åsa Coenraads m.fl. (M),

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2021/22:3619 av Lars Beckman (M),

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 och

2021/22:3800 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD).

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (SD)

8. Startup-företag

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3227 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 31 och

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 12.

Reservation 19 (C)

Reservation 20 (L)

9. Socialt och kooperativt företagande

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,
 2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),
 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10,
 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14,
 2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43,
 2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),
 2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
 2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17.

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (V)

Reservation 23 (KD)

Reservation 24 (L)

Reservation 25 (MP)

10. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),
 2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),
 2021/22:214 av Mikael Larsson (C),
 2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,
 2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),
 2021/22:1396 av Larry Söder (KD),
 2021/22:1808 av Markus Selin (S),
 2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,
 2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
 2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,
 2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
 2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9,
 2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,
 2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),
 2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12,
 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkandena 1 och 18,
 2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,
 2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26,
 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29,
 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 26 (M)

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (C)

Reservation 29 (KD)

Reservation 30 (L)

Vissa frågor om konkurrens

11. Konkurrenskraftsmål

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1614 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18 och

2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 31 (M, SD, KD, L)

12. Konkurrensverkets befogenheter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1959 av Lars Jilmstad (M),

2021/22:2192 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 50.

Reservation 32 (SD, KD)

13. Konkurrens från offentlig verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 26,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 27,

2021/22:3538 av Lars Beckman (M) och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 48.

Reservation 33 (SD, KD)

Reservation 34 (C)

14. Övriga frågor om konkurrens

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1904 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:1928 av Sten Bergheden (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 4 samt

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 29.

Reservation 35 (M)

Reservation 36 (SD)

Riktade insatser

15. Riktade insatser

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:176 av Saila Quicklund (M),

2021/22:1371 av Sten Bergheden (M),
 2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) yrkandena 1–3,
 2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M),
 2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22,
 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15,
 2021/22:3471 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,
 2021/22:3545 av Lars Beckman (M),
 2021/22:3616 av Lars Beckman (M),
 2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 31–36,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 11 och 31–35,
 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 18.

Reservation 37 (C)

Reservation 38 (V)

Reservation 39 (KD)

Reservation 40 (L)

Företagens kapitalförsörjning

16. Företagens kapitalförsörjning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),
 2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,
 2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,
 2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6,
 2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52,
 2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,
 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,
 2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17,
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,
 2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43.

Reservation 41 (SD)

Reservation 42 (C)

Reservation 43 (V)

Reservation 44 (KD)

Reservation 45 (L)

Särskilda näringsgrenar och branscher

17. En samlad strategi för besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 20 och

2021/22:3689 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 46 (M, SD)

18. Åtgärder för restaurang- och besöksnäringen

Riksdagen avslår motion

2021/22:3689 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 47 (M, SD)

19. Besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1628 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 och

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 48 (SD, C)

20. Främjandeuppdrag för att stimulera besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2 och

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 14–16.

Reservation 49 (SD, C)

21. Naturturism

Riksdagen avslår motion

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 50 (SD, C)

22. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:164 av Edward Riedl (M),

2021/22:892 av Saila Quicklund (M),

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C),

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 10, 23 och 25,

2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnson (båda M) yrkande 2,

2021/22:3350 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,

2021/22:3687 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt

2021/22:3689 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 51 (M)

Reservation 52 (SD)

*Reservation 53 (C)**Reservation 54 (V)***23. Främjande av delningsekonomin**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkandena 10 och 11,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,

2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 1, 7 och 8,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 13 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35.

*Reservation 55 (M, L)**Reservation 56 (C)**Reservation 57 (KD)**Reservation 58 (MP)***24. Sveriges cementförsörjning**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2388 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 15 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 40.

*Reservation 59 (SD, KD)***25. Långsiktig strategi för cementindustrin**

Riksdagen avslår motion

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 40.

*Reservation 60 (SD, C)***26. Övrigt om cement- och byggbranschen**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3229 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 2 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 50.

*Reservation 61 (L)***27. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:748 av Mikael Strandman (SD),

2021/22:1797 av Markus Selin (S),

2021/22:2387 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:2452 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2021/22:3291 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkandena 1–4.

Reservation 62 (SD)

Stockholm den 17 februari 2022

På näringsutskottets vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carl-Oskar Bohlin (M), Jennie Nilsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Alexander Christiansson (SD), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Amanda Palmstierna (MP), Peter Helander (C), Anders Frimert (S), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Lorena Delgado Varas (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 195 motionsyrkanden om näringspolitik från allmänna motionstiden 2021/22. I bilagan finns en förteckning över behandlade förslag.

Utskottets överväganden

Allmänt om företagsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika företagsfrämjande insatser. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser.

Jämför reservation 1 (M), 2 (C), 3 (V), 4 (KD), 5 (SD), 6 (C), 7 (KD), 8 (L), 9 (MP), 10 (SD), 11 (C), 12 (V), 13 (M, SD), 14 (SD, KD), 15 (SD), 16 (KD), 17 (M), 18 (SD), 19 (C), 20 (L), 21 (C), 22 (V), 23 (KD), 24 (L), 25 (MP), 26 (M), 27 (SD), 28 (C), 29 (KD) och 30 (L).

Motionerna

Testverksamhet, innovationstävlingar och innovationsfrämjande

Lars Hjälmered m.fl. (M) förordar i kommittémotion 2021/22:3687 yrkande 7 ett tillkännagivande om att regeringen bör göra det enklare att skapa testbäddar för ny teknik på avgränsade platser genom ett förenklat och standardiserat regelverk för att åstadkomma ett mer tillåtande, öppet och innovativt klimat. Bland annat bör det finnas enkla, förutsägbara, teknikneutrala och standardiserade förfaranden för detta. Motionärerna yrkar vidare på ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige bör utlysa ett antal innovationstävlingar för att driva utvecklingen på områden med mindre kommersiell kraft (yrkande 9).

För att uppmuntra och ta till vara den tekniska utvecklingen förordas i kommittémotion 2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 16 att regeringen utvecklar möjligheter för testverksamhet för nya digitala innovationer, såsom pilotprojekt, testbäddar, regulatoriska växthus och miljöer för utveckling av AI-applikationer i Sverige.

För att öka bostadsbyggandet förordas i kommittémotion 2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39 ett tillkännagivande om att regeringen ger Vinnova i uppdrag att initiera innovationstävlingar med syftet att stimulera nya lösningar som kan minska produktionskostnaderna.

I kommittémotion 2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkas det på ett tillkännagivande om att regeringen bör inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden.

Patrick Reslow m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2021/22:2541 yrkande 6 ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förbättra förutsättningarna för fria forskare. Motionärerna anser att det är en allvarlig signal att en del av den företagsforskning som bedrivs i Sverige etablerar sig utomlands i stället, varför förutsättningarna

för enskilda forskare som inte är knutna till ett lärosäte eller ett företag behöver förbättras.

I kommittémotion 2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att premiera reell miljöforskning. Enligt motionärerna bör det betalas ut premier till de företag som utvecklar t.ex. logistiklösningar som leder till minskad miljöbelastning.

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska se över möjligheten att utlysa innovationstävlingar för grön teknik för att driva utveckling på områden med mindre kommersiell kraft, vilka också kan bli möjliga för upphandling.

Martin Ådahl m.fl. (C) anför i kommittémotion 2021/22:3686 yrkande 15 att företagarpolitiken i grunden behöver anpassas till digitaliseringen av samhället som förstärker en trend med både globala nätverk och decentraliserade strukturer där växande småföretag blir alltmer avgörande för konkurrenskraften. Dagens skatte- och trygghetssystem är enligt motionärerna inte anpassat för ett utspritt och småskaligt företagande, varför motionärerna förordar ett tillkännagivande till regeringen om att den ska främja en snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliseringens och automatiseringens era. Vidare anser motionärerna enligt yrkande 30 att regeringen ska verka för fler vardagsnära innovationer inom vård och omsorg.

I kommittémotion 2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24 anser motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med en plan för att utöka antalet testanläggningar för små företag.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 31 förordas ett tillkännagivande om att de statliga forskningsinstituterna bör ges tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga satsningar inom forskning och utveckling för industrins små och medelstora företag. Vidare framhåller motionärerna att Sverige är ett av världens bästa länder på innovation men tyvärr inte fullt lika framgångsrikt på att kommersialisera innovationer, varför motionärerna i yrkande 41 förordar en översyn av aktörer på alla nivåer för att tydliggöra nyttan och göra systemet lättillgängligt, begripligt och adekvat. För att främja Sveriges konkurrenskraft och näringslivets möjligheter att öka innovationstakten för produkter och tjänster förordar motionärerna i yrkande 42 att regeringen skapar ett gynnsamt regelverk för testbäddsverksamheten där lagar och regler kontinuerligt ses över så att de inte i onödan hindrar verksamheten för testbäddar.

Helena Gellerman m.fl. (L) förordar i kommittémotion 2021/22:3378 yrkande 7 ett tillkännagivande om att regeringen fortsätter att främja satsningar inom datadriven innovation och AI-tillämpningar för att Sverige ska kunna bli möjligheternas land inom AI i framtiden.

I kommittémotion 2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska satsa på forskning och ny teknik för att möta hoten mot vattenresursen, att regeringen behöver göra statliga investeringar i breda tvärsektoriella forsknings- och

innovations-satsningar när det gäller vattenfrågor och att satsningarna behöver stimulera samverkan mellan akademi, näringsliv och offentliga aktörer samt näringslivets egna FoU-investeringar.

I motion 2021/22:716 av Teresa Carvalho (S) förordas ett tillkännagivande om att skapa långsiktiga förutsättningar för science parks, exempelvis genom ett utökat statligt ansvar liknande det finansieringsprogram som finns på inkubatorssidan av innovationssystemet, som ett komplement till befintlig finansieringsinfrastruktur.

Markus Selin (S) förordar i motion 2021/22:1806 ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att verka för att tydliggöra nomenklatur, mätetal och riktning i fråga om begreppet kommersialisering av innovation, eftersom det fortfarande är otydligt vad begreppet kommersialisering omfattar vilket riskerar att leda till att styrningen av och riktningen för färdplanen för kommersialisering av innovation blir ospecifik.

I motion 2021/22:3603 av Lars Beckman (M) anför motionären att regeringen borde initiera en utredning om hur stödet till innovatörer och uppfinnare i Sverige kan förbättras och föreslår ett utökat stöd för innovatörer och uppfinnare.

Fredrik Christensson (C) yrkar i motion 2021/22:1022 på ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram en strategi för att göra lagstiftning och regelverk mer innovationsvänliga.

Industrifrämjande åtgärder

I kommittémotion 2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) förordas i yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen ska tillsätta en industrikommision med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen, där bl.a. en revidering av energipolitiken, kompetensförsörjning, regelförenkling och infrastruktur ingår. I yrkande 16 föreslås att man vid handläggningen av miljö-tillstånd i större omfattning än i dag ska arbeta proaktivt och behjälpligt gentemot företag som vill expandera. Detta kräver enligt motionärerna fler handläggare och förtydliganden av nuvarande regelverk.

Helena Lindahl m.fl. (C) förordar i kommittémotion 2021/22:4131 yrkande 1 att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att kartlägga och möta de hinder som finns i vägen för Sveriges basindustrier, exempelvis svårigheter för bolagen att rekrytera personer med nödvändig kompetens, dyra och tidskrävande processer för miljö-tillstånd och byggtillstånd osv. Vidare menar motionärerna i yrkande 12 att svensk industri behöver hålla sig i framkant och tillsammans med nationella politiska styrmedel och finansiering se till att stöd från EU kommer Sverige till del, inte minst när det gäller små och medelstora företag inom industriell produktion som är i gränslandet mellan innovationsstadium och tillverkningsfas och därför i behov av finansiering. Motionärerna vill därför att regeringen, mot bakgrund av EU:s nya industri-strategi samt den gröna given, aktivt analyserar förutsättningarna för stöd till svensk basindustri.

I kommittémotion 2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 förordar motionärerna att regeringen bör få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas.

Magnus Jacobsson (KD) förordar i motion 2021/22:106 yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen ska ta initiativ till en långsiktig industripolitisk plan, för att motverka att Sverige tappar industrikapacitet och konkurrenskraft. I yrkande 2 förordas vidare att denna industripolitiska plan ska följa samma rytm som den nationella planen för infrastruktur.

Företagsstöd

I kommittémotion 2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anför motionärerna att det under flera års tid har påvisats brister i systemet för företagsstöd, varför de i yrkande 5 förordar att systemen för företagsstöd renodlas och effektutvärderas. Programmen för företagsstöd bör vara tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara och de olika typerna av företagsstöd bör effektutvärderas och följas upp för att tillgodose att samhället får bästa möjliga utväxling för skattepengarna. Vidare anser motionärerna att Sverige på EU-nivå bör verka för att regelverk för företagsstöd ska inriktas på att vara ett initialt stöd i verksamheter som därefter ska bära sig själva och att gemensamma programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet.

Lars Hjalmered m.fl. (M) förordar i kommittémotion 2021/22:3689 yrkande 19 ett tillkännagivande om att regeringen ska ge länsstyrelserna i uppdrag att göra en uppföljning av det statliga riskkapital som används och genomföra en analys av resultatet från denna uppföljning.

I kommittémotion 2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska genomföra en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna för att säkerställa att statlig riskkapitalfinansiering genererar avsett resultat utan att snedvrیدا konkurrensen på marknaden. Motionärerna förordar vidare i yrkande 3 att regeringen ska säkerställa att olika former av offentligt stöd till näringslivet kompletterar, inte konkurrerar med, privat riskkapital. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska effektutvärdera det offentliga stödet till näringslivet. Motionärerna vill därtill att regeringen begränsar förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer (yrkande 5).

Martin Ådahl m.fl. (C) ser i kommittémotion 2021/22:3686 yrkande 3 ett behov av att utvärdera regelverket för korttidspermittering, varför de begär att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska se över systemet med korttidspermittering och se om det är möjligt att kombinera detta stöd med viss kompetensutveckling och affärsutveckling.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anföras att omfattande medel läggs varje år på olika typer av företagsstöd, men att

systemet är diversifierat och svårt att överskåda, varför det i yrkande 45 förordas att regeringen i en ökad omfattning effektutvärderar företagsstöden. Systemet måste också bli mer överskådligt, enligt motionärerna, för att effektivisera resursanvändandet och göra stöden mer träffsäkra. För att minska förekomsten av s.k. bidragstreprenörer, dvs. företag med svag livskraft som sätter i system att söka bidrag från flera håll, och således öka effektiviteten i stöden förordar motionärerna i yrkande 46 att regeringen ska verka för att ansökan och utbetalning av statliga företagsstöd samordnas.

Niklas Wykman förordar i motion 2021/22:1729 (M) yrkande 3 ett tillkännagivande om reformerade stöd till entreprenörer och innovation. Motionären framhåller att det i dag finns betydande brister i de statliga systemen för företagsstöden, samordningen är svag och stöden är uppdelade på många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper, samtidigt som målet med stöden ofta är oklart. Motionären anser därför att dagens företagsstöd bör reformeras för att vara utvärderingsbara för att kunna avgöra om de är motiverade, och koncentreras till tidiga skeden där de gör mest nytta.

Åsa Coenraads m.fl. (M) yrkar i motion 2021/22:2000 på ett tillkännagivande om att regeringen tar vara på lärdomarna från hanteringen av krisstödet till företagen under pandemin för att få på plats ett stödsystem för företag med hög effektivitet i genomförande och träffsäkerhet i utförande under krissituationer.

Josefin Malmqvist m.fl. (M) pekar i motion 2021/22:2647 yrkande 6 på ett antal problem med brister i systemet för företagsstöden, varför motionärerna förordar att regeringen reformerar dagens stöd till entreprenörer och innovation så att de blir utvärderingsbara och koncentreras till tidiga skeden.

I motion 2021/22:3619 av Lars Beckman (M) anges att mångfalden av olika organisationer på kommunal, regional och statlig nivå som bistår med stöd gör att det blir svåröverskådligt för företagare att veta vart de ska vända sig när de bestämt sig för att starta företag. Det skulle vara fördelaktigt om det kunde ske en tydlig samordning mellan olika organisationer, varför motionären förordar att regeringen ser över rollfördelningen mellan olika organisationer för att förenkla för entreprenörer som söker kontakt med det offentliga.

I motion 2021/22:738 av Magnus Jacobsson (KD) förordas ett tillkännagivande om skäliga avgifter inom Tillväxtverket när det kommer till det s.k. korttidsstödet. Motionären menar att Tillväxtverket bör ha en förseningsavgift i stället för att hela stödet återkallas om företag eller deras ombud av någon anledning blir sena med redovisningen av utfallet för korttidspermittering. Det stöd som eventuellt har återkallats på grund av denna typ av formaliamiss ska även återföras till företagen efter förseningsavgiften har betalats.

Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD) yrkar i motion 2021/22:3800 på att det fortsatta stödet till näringslivet efter pandemin för att hantera effekterna av pandemin är strukturellt riktiga och för Sverige ur krisen, exempelvis genom breda, snabba och träffsäkra jobbreformer som är kraftfulla nog för att bryta massarbetslösheten, ett gott företagsklimat och särskilda insatser till branscher som efter pandemin har drabbats av personalbrist.

Startup-företag

Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) begär i kommittémotion 2021/22:3227 yrkande 31 ett tillkännagivande om att regeringen säkerställer gynnsamma villkor för startup-företag, för att främja utvecklingen av den svenska digitala ekonomin. Motionärerna pekar på att det i dag är många startup-företag som köps upp eller lämnar Sverige och att det bl.a. krävs förenklade regler för mikroföretag exempelvis på skatteområdet för att sänka tröskeln till småskaligt företagande i bl.a. delningsekonomin.

I kommittémotion 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 12 lyfter motionärerna digitaliseringens möjligheter för Sverige och förordar ett tillkännagivande om att regeringen ska tillsätta en startup-kommission med ett brett mandat att ta fram förslag för att riva hinder och underlätta för fler startup-företag. Enligt motionärerna måste exempelvis utländska entreprenörer och företag få det enklare att etablera sig i Sverige genom minskad byråkrati och färre olika myndigheter att vända sig till, och det svenska skattesystemet och socialförsäkringssystemet måste fungera bättre för företagare och entreprenörer.

Socialt och kooperativt företagande

I partimotion 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning om i vilka former staten kan underlätta för arbetstagarägda företag samt arbetstagarövertagande av hotad produktion.

Martin Ådahl m.fl. (C) anser i kommittémotion 2021/22:3686 yrkande 43 att näringspolitiken i större utsträckning behöver främja värderingsstyrda företag som kombinerar återinvestering och långsiktighet, varför de vill att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att säkerställa likvärdiga förutsättningar för kooperativa företag och ekonomiska föreningar när det gäller statligt kapital och rådgivning.

För att underlätta ägarskiften anför Camilla Brodin m.fl. (KD) i kommittémotion 2021/22:4217 yrkande 17 att det bör öppnas ägarskifteskontor som kan ge råd och stöd i ägarskiftesprocesser, både inom familjer och för de företagare som vill lämna över verksamheten till sin personal.

I kommittémotion 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska underlätta för det sociala företagandet och företag i delningsekonomin. Enligt motionärerna behöver regeringen utforma skattesystem och regler som främjar engagemanget i sociala företag för återvinning och en effektiv användning av resurser, i stället för att vara ett hinder för utveckling, entreprenörskap och tillväxt. Vidare menar motionärerna att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att identifiera och förändra lagstiftning som innebär konkurrensnackdelar eller otillbörlig regelbörda för en framväxande hållbar delningsekonomin.

I motion 2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S) förordas ett tillkännagivande om att skapa bättre förutsättningar för

sociala företag, exempelvis genom anpassade regelverk, finansieringsformer och ökad kunskap om företagsformen, för att de sociala företagen ska kunna etablera långsiktig verksamhet.

Kalle Olsson m.fl. (S) yrkar i motion 2021/22:3712 på att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att verka för goda och långsiktiga förutsättningar för kooperativ företagsrådgivning genom att ge den rådgivande organisationen Coompanion långsiktiga förutsättningar.

Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkar i motion 2021/22:3717 på att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att göra en översyn av förutsättningarna för Kooperationen för att främja utvecklingen för den kooperativa företagsformen.

I motion 2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 förordas att regeringen bör överväga en översyn av hur statligt investeringskapital kan avsättas, genom exempelvis Almi Invest, för att tillgängliggöra medel för personalövertagande, t.ex. som alternativ vid generationsskiften.

I motion 2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att avsätta särskilda medel för att höja kunskapen om kooperativt företagande och ekonomiska föreningar. Vidare förordar motionärerna i yrkande 2 att regeringen utreder hur stöd, rådgivning och nya finansieringsmodeller kan förbättras för att underlätta personalövertagande av företag exempelvis vid generationsskiften eller nedläggningar. I yrkande 3 konstaterar motionärerna därtill att Coompanion, som ger rådgivning till kooperativ och ekonomiska föreningar, i dag oftast inte finns med i det lokala näringslivsutvecklingsarbetet. Motionärerna yrkar därför på ett tillkännagivande om att det därför bör säkerställas att kommunalt och statligt finansierad företagsrådgivning är heltäckande och neutral i förhållande till de olika associationsformerna.

Magnus Jacobsson (KD) yrkar i motion 2021/22:740 på ett tillkännagivande om att regeringen utreder hur man kan utveckla sociala företag utan osund konkurrens, exempelvis genom att se över regelverken så att sociala företag inte får möjlighet att konkurrera på en marknad där det redan finns ett fungerande näringsliv.

I motion 2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3 förordas ett tillkännagivande till regeringen om att upprätta en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag, för att ersätta den handlingsplan som regeringen beslutade om 2010.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Lars Hjalmered m.fl. (M) begär i kommittémotion 2021/22:3690 yrkande 26 ett tillkännagivande om att regeringen ska ge ett uppdrag till Integritetsskyddsmyndigheten och Tillväxtverket som ska rikta sig mot företag med förtydligande information om vad regelverken i dataskyddsförordningen (GDPR) innebär.

I kommittémotion 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) förordas ett tillkännagivande i yrkande 25 om att regeringen ska ge relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram kurser och utbildningsmaterial för små och medelstora företag för att öka företagets kompetens om hur de kan utnyttja data och data-analys för att bibehålla och öka sin konkurrenskraft. Vidare vill motionärerna i yrkande 29 att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att ta fram kurser och utbildningsmaterial i hur små och medelstora företag kan effektivisera sin verksamhet genom AI.

Tobias Andersson m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2021/22:2427 yrkande 2 att regeringen inför ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma. För att få ingå i programmet ska det ställas höga krav på att affärsidén bl.a. gäller en ny innovation, och potentialen för tillväxt ska bedömas. En snarlik åtgärd förordas även i kommittémotion 2021/22:2451 yrkande 9 av Eric Palmqvist m.fl. (SD).

I kommittémotion 2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) förordas ett tillkännagivande om näringspolitikens inriktning. I motionen framhålls vikten av ett gott näringslivsklimat för såväl nya som gamla företag och att Sveriges anor som innovationsdriven nation ska upprätthållas. Vidare lyfts vikten av tydliga och långsiktiga spelregler för såväl stora som små företag och att företagen ges möjlighet att verka på en marknad med tydliga ramverk. Vidare förordar motionärerna bl.a. generella satsningar på små och medelstora företag, vilket de menar kommer att gynna alla branscher och företagare.

I kommittémotion 2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12 förordas ett tillkännagivande om att regeringen följer upp hur myndigheter som i olika former ger stöd till företag kan utveckla och erbjuda mer lättillgänglig information på fler språk och lättläst svenska.

Sofia Damm m.fl. (KD) förordar i kommittémotion 2021/22:4210 yrkande 61 ett tillkännagivande om att regeringen bör utveckla Verksam.se med lättillgänglig, samlad och heltäckande information samt vägledning för företagare om regler och förmåner i trygghetssystemen.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) förordas i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för fler växande företag genom att skapa ett gott företagsklimat, exempelvis genom enklare regler, ökad tillgång på riskkapital och konkurrenskraftiga skatter så att företag har råd och möjlighet att anställa.

I kommittémotion 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1 anser motionärerna att det behövs fler liberala reformer som stärker Sveriges konkurrenskraft och som skapar förutsättningar för fler företag att växa, varför de uppmanar regeringen att identifiera de hinder som finns för att driva företag i hela landet. Därtill vill motionärerna i yrkande 18 att regeringen ska starta ett mentorskap för att stötta nya entreprenörer.

Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S) förordar i motion 2021/22:945 ett tillkännagivande om klimatomställningen för Sverige, där arbetet med omställningen genomförs på ett strukturellt, samlande och framtidsorienterat sätt. Enligt motionärerna behövs fortsatta strukturomvandlingar med mer industri-

och teknikutveckling för klimatet och för ökad produktivitet och konkurrenskraft.

I motion 2021/22:1808 av Markus Selin (S) förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör se över behovet av en samlad analys av halvledarkomponentläget i Sverige.

Katarina Brännström (M) yrkar i motion 2021/22:2815 på ett tillkännagivande om att regeringen ska försvara för bedragare att kapa företag. Motionären anför att det bör införas ett krav på bank-id för att identifiera och vidimera sig när man gör ändringsanmälan hos Bolagsverket.

Ett tillkännagivande om att etablera ett tillväxtramverk för Sverige föreslås i motion 2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1. Ramverket bör omfatta bl.a. ett kompetensförsörjningspaket, ett talangvisum för högkvalificerad arbetskraft, en produktivitetsdelegation och ett produktivitetslyft.

Betty Malmberg (M) pekar i motion 2021/22:3469 på att Sverige i fråga om total entreprenöriell aktivitet i tidiga stadier placerar sig markant under genomsnittet jämfört med andra höginkomstländer. Fler entreprenörer behövs för att stärka svenskt välstånd och svensk konkurrenskraft, och motionären efterfrågar därför i yrkande 1 ett tillkännagivande till regeringen om vikten av att öka svenskt entreprenörskap. Vidare bör regeringen enligt yrkande 2 vidta åtgärder för att öka svenska entreprenörers tillväxtambitioner, då de i jämförelse är låga. Motionären förordar därtill i yrkande 3 att regeringen ska tillsätta en kommitté med uppdrag att med rapporten från Global Entrepreneurship Monitor (GEM) som grund ge förslag till långsiktiga åtgärder för att skapa ett bättre klimat för entreprenörer.

Dennis Dioukarev (SD) förordar i motion 2021/22:84 ett tillkännagivande om att kostnaden för eget utträde ur en aktiebolagsstyrelse eller för att avgå som företrädare för ett handels- eller kommanditbolag bör tas bort eftersom detta slår hårt mot entreprenörer i mindre företag som redan är ekonomiskt hårt pressade.

I motion 2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD) förordas ett tillkännagivande om att nystartade företag ska få skjuta upp samtliga registrerings- och ändringsavgifter till Bolagsverket under de två första verksamhetsåren, då flera företag upplever att de administrativa kostnaderna hos myndigheter som Bolagsverket är höga i uppstartsfasen.

Markus Wiechel m.fl. (SD) förordar i motion 2021/22:340 yrkande 4 ett tillkännagivande om att det bör införas en småföretagarombudsman som bl.a. ska verka för ett bättre företagarklimat genom att uppmärksamma regeringen och beslutsfattare på konkreta brister i företagsklimatet.

Mikael Larsson (C) yrkar i motion 2021/22:214 på ett tillkännagivande om att staten bör finansiera småföretagarlotsar. Enligt motionären ska dessa hjälpa småföretagen att hitta och söka rätta stöd, agera bollplank och vara en vägledare. Regeringen bör därför snarast utreda möjligheten att bekosta småföretagarlotsar samt också utreda hur dessa ska vara placerade, inom ett kommunalförbund, kommun eller region.

I motion 2021/22:1396 av Larry Söder (KD) förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda förutsättningarna för varje kommun att genomföra ett näringslivsbokslut en gång per år, för att därigenom få en god överblick av vilka satsningar som gjorts inom kommunen, hur behovet av stödinsatser ser ut och hur man på bästa sätt kan underlätta för företagen att etableras och vidareutvecklas.

Helena Gellerman (L) förordar i motion 2021/22:2294 yrkande 2 ett tillkännagivande om att Tillväxtverket ska få ett uppdrag att arbeta fram en rutin för certifiering för lokala aktörer, som kan erbjuda kvalificerad rådgivning inom nyföretagsamhet.

Bakgrund och pågående arbete

Målet för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). Utöver det övergripande målet har regeringen även följande tre delmål för näringspolitiken:

- Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) är helägt av svenska staten. Utöver moderbolaget Almi Företagspartner består koncernen av 16 regionala dotterbolag inklusive 4 helägda dotterdotterbolag. De regionala dotterbolagen ägs till 51 procent av moderbolaget och till 49 procent av regionala ägare. I denna del av koncernen bedrivs huvudsakligen rådgivning och låneverksamhet. Almi ska enligt gällande ägaranvisning från 2020 erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande och i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Verksamheten ska vidare rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Bolaget ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer i sitt uppdrag. Almi ska också samverka med relevanta myndigheter, statliga bolag och organisationer vars syfte är att stödja företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv. Av ägaranvisningarna framgår vidare att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årsvis

ska redovisa bl.a. antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, dels per regionalt dotterbolag, dels per låneprodukt (nationellt), och andel privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansiär, dels per regionalt dotterbolag, dels per låneprodukt (nationellt).

Almi erbjuder bl.a. ett mentorprogram där företagare får tillgång till en erfaren mentor som kan vara stöd och bollplank. Mentorerna har olika kompetensområden och branschfarenhet, många inom internationalisering, export, innovation, hållbarhet och digitalisering. Dialogen mellan mentor och adept pågår under sex eller tolv månader. Fokus ligger på att utveckla adeptens team, affärsmodell och företag.

Tillväxtverket

Av Tillväxtverkets instruktion framgår att en av myndighetens huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska bl.a. utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Myndigheten har bl.a. stöttat insatser för att stärka potentiella och befintliga företagares kunskap om hur man startar och kan utveckla sitt företag. Verksamhetsbidrag är ett av Tillväxtverkets verktyg för att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Genom verksamhetsbidrag delfinansierar myndigheten olika typer av främjandeverksamhet långsiktigt. Myndighetens verksamhetsbidrag under 2020 gick bl.a. till rådgivning för nyföretagande och affärsutveckling av kooperativa företag, unga i högre utbildning och främjande av förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och s.k. science parks. Bidragen syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler företag ska ta till vara sin utvecklingspotential och växa. Vidare arbetar myndigheten för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt.

Utöver Tillväxtverkets uppgifter finns bl.a. bestämmelser om samverkan och uppföljning. När det gäller samverkan ska myndigheten föra en dialog med Tillväxtanalys och berörda användare om utveckling och användning av databaser, analysverktyg och statistik samt när Tillväxtanalys ska utvärdera uppdrag som Tillväxtverket genomför. Tillväxtverket ska även tillgängliggöra data och erbjuda stöd när det gäller statistiska bearbetningar till Tillväxtanalys. Tillväxtverket ska också rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statligt företagsstöd i en ändamålsenlig omfattning och utformning. Vidare ska Tillväxtverket genomföra analyser för kunskapsutveckling och lärande samt uppföljningar inom näringspolitiken. Vidare framgår det av instruktionen att analyserna ska ligga till grund för förslag till insatser inom myndighetens verksamhetsområde samt till omprioritering och effektivisering av dessa insatser.

Via Tillväxtverket kan företag även söka statligt stöd till regionala investeringar. Regionalt investeringsstöd regleras i förordningen (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar och syftar till att främja en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i företag och därmed en hållbar regional tillväxt. Regionalt investeringsstöd kan delfinansiera investeringar i delar av landet, främst inom stödområde A och B. Stödet kan ges för investeringar i materiella och immateriella tillgångar. En förutsättning är att investeringen är tillväxtinriktad och bidrar till en hållbar utveckling för företaget och den aktuella regionen.

Tillväxtverket driver också tillsammans med Bolagsverket och Skatteverket den myndighetsgemensamma portalen Verksam.se. Portalen ska möta företagares behov av samlad information och myndighetsservice på webben. Portalen samlar omfattande information relaterat till bl.a. att starta, driva, utveckla och avveckla företag, inklusive tillhörande e-tjänster och guider, samt information om dataskyddsförordningen (GDPR).

Enligt myndighetens årsredovisning för 2020 fortsatte användandet av portalen att öka under 2020. Under den pågående pandemin har verksam.se enligt Tillväxtverkets bedömning spelat en viktig roll när det gäller kvalitetssäkrad och målgruppsanpassad information till företagen. Under 2020 fick Tillväxtverket därtill regeringsuppdrag att hantera den ekonomiska kris som företagen och regionerna drabbats av till följd av coronapandemin.

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2022 framgår att myndigheten inom uppdragsområdet hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag bl.a. har ett uppdrag som rör EU:s program för den inre marknaden. Tillväxtverket ska för perioden 2022–2027 följa upp och redovisa myndighetens arbete relaterat till det specifika målet i artikel 3.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 av den 28 april 2021 samt svenska aktörers deltagande i programmets insatser för det specifika målet. Redovisningen ska även visa eventuella synergier och kopplingar mellan det ovannämnda målet och Enterprise Europe Network (EEN), ramprogrammet för forskning och innovation (Horisont Europa) samt skuldinstrument och eget kapitalinstrument för små och medelstora företag inom InvestEU. Redovisningen ska kunna understödja regeringens arbete inom EU med företagens konkurrenskraft. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet årligen den 20 april 2023–2028.

Vidare framgår det av regleringsbrevet för 2022 att Tillväxtverket inom uppdraget om enklare och mer attraktiva villkor och förutsättningar för företag i dialog med Bolagsverket ska sammanställa och redovisa de totala kostnaderna och intäktskällorna för Verksam.se för 2021 samt lämna en preliminär budget för 2023–2025 där de beräknade totala kostnaderna och intäktskällorna för Verksam.se framgår. Om kostnaderna beräknas överstiga intäkterna ska också förslag till finansiering lämnas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 11 november 2022. Därtill ska Tillväxtverket följa utvecklingen av administrativa kostnader och fullgörandekostnader som uppstår för företagen till följd av nya eller ändrade regler under 2022, med utgångspunkt i den metod som använts för detta syfte under föregående år, samt lämna

förslag på hur metoden kan vidareutvecklas för att möjliggöra uppföljning av regeringens mål för förenklingspolitiken (skr. 2021/22:3). Skatter och subventioner ska inte följas upp inom detta uppdrag. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet senast den 15 juni 2022 vad avser metodutvecklingen, och slutredovisas till Regeringskansliet senast den 15 april 2023.

Kompetensinsatser vid korttidsarbete

Lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ändrades i samband med att riksdagen antog regeringens förslag till lag om en ändring som innebär att arbetsgivare som får stöd vid korttidsarbete, och som anordnar kompetensinsatser under den arbetsbefriade tiden, ska få ersättning för sådana insatser (Prop. 2020/21:1 utg.omr. 24, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:145, SFS 2020:1248). Staten ska kunna ersätta 60 procent av kostnaden och arbetsgivare ska stå för 40 procent. Ändringarna i lagen trädde i kraft den 1 januari 2021.

Tillkännagivande om förenklingsuppdrag till fler myndigheter

Våren 2020 tillkännagav riksdagen på förslag av utskottet att regeringen bör överväga att ge fler statliga myndigheter s.k. förenklingsuppdrag för att på så sätt underlätta företagandet i Sverige (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Utskottet konstaterade att regeringen har gett 19 myndigheter i uppdrag att förenkla för de företag som de har kontakter med, och att Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp dessa myndigheters arbete. Uppdraget omfattar handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. Utskottet menade att regeringen bör överväga att ge fler statliga myndigheter ett s.k. förenklingsuppdrag för att på så sätt underlätta företagandet i Sverige. Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande. I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) anför regeringen med anledning av tillkännagivandet att en skrivelse med nya mål för förenklingspolitiken som främjar svensk konkurrenskraft samt omställnings- och innovationsförmåga bereds inom Regeringskansliet. Regeringen anser att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Som framgår av redovisningen av skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3) anför regeringen att den i linje med tillkännagivandet avser att ge ett förnyat uppdrag till ett strategiskt urval av myndigheter.

Regeringens nya mål för förenklingspolitiken

Regeringen presenterade i september 2021 skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3) som innehåller följande nya mål för förenklingspolitiken:

1. De samlade regelverken ska utgå från proportionalitet och vara utformade så att de bidrar till att främja svenska företags tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga.
2. De kostnader för svenska företag som följer av regler ska över tid minska som andel av BNP, och kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden.
3. Förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta och den förväntade handläggningstiden ska synliggöras för den sökande i fler ärendekategorier.
4. Förvaltningsmyndigheters bemötande och service till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande.
5. Andelen tjänster för företagets kontakter med det offentliga som är digitala och andelen enskilda ärenden som kan hanteras digitalt ska öka i syfte att förenkla företagets uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter – det långsiktiga målet är att företagen ska lämna en uppgift en gång och till ett ställe.

Regeringen kommer årligen att redogöra för arbetet med förenklingspolitiken i budgetpropositionen. Regeringen redogör vidare i skrivelsen för hur den avser att arbeta med att följa upp och nå de nya målen för förenklingspolitiken, bl.a. vilka typer av nya uppdrag som behöver lämnas till olika myndigheter och hur konsekvensutredningarna behöver vidareutvecklas för att nå de förenklingspolitiska målen. Skrivelsen bereds för närvarande av utskottet.

Smart industri

Regeringen beslutade i januari 2016 om Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige för att främja en digitaliserad, innovativ och hållbar produktion i Sverige. Strategin syftar till att stärka företagets omställningsförmåga och konkurrenskraft samt deras förutsättningar att dra nytta av den tekniska utvecklingen. Visionen för strategin är att Sverige ska vara världsledande inom innovativ och hållbar produktion av varor och tjänster. Målsättningen är att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. Målsättningen förutsätter att svensk industri ligger i täten av både den digitala omvandlingen och den gröna omställningen. I strategin identifierar regeringen följande fyra fokusområden som nödvändiga för industrins konkurrenskraft:

- Industri 4.0: Företag i svensk industri ska vara ledande inom den digitala utvecklingen och i att utnyttja digitaliseringens möjligheter.
- Hållbar produktion: Ökad resurseffektivitet, miljöhänsyn och en mer hållbar produktion ska bidra till industrins värdeskapande, jobbskapande och konkurrenskraft.
- Kunskapslyft industri: Kompetensförsörjningssystemet ska möta industrins behov och främja dess långsiktiga utveckling.

- Testbädd Sverige: Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka landets industriella produktion av varor och tjänster.

I juni 2016 presenterade regeringen en handlingsplan med 45 åtgärder på flera politikområden som stöder arbetet med Smart industri i form av genomförda, pågående och kommande insatser (N2016/04273/FÖF). Handlingsplanen innehåller åtgärder inom ramen för de fyra fokusområdena och har utarbetats efter dialog med arbetsmarknadens parter, företag och akademien. I december 2017 presenterade regeringen en andra handlingsplan med 37 nya åtgärder. En utgångspunkt för den andra handlingsplanen är att bygga vidare på de pilotsatsningar som initierades i den första handlingsplanen för att skala upp de satsningar som bedöms ha potential att ge goda resultat. I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24) anför regeringen att arbetet inom strategin Smart industri (N2016/07305/FÖF) fortsatt syftar till näringslivets förnyelse genom stärkt digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning samt forskning och innovation i industrin.

Tillväxtverket har även slutfört regeringens uppdrag att under perioden 2016–2018 verka för att nyindustrialiseringsstrategin genomförs på regional nivå och stötta aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete för förnyelse i industrin (N2016/02958/FÖF). I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24) anför regeringen att förutsättningarna har stärkts för en smartare industri genom ökad kunskap hos olika aktörer i länen om de små och medelstora företagens behov och utmaningar. Regeringen gör även bedömningen att det i alla länder drivs projekt eller insatser som ligger i linje med strategins inriktning. Regeringen menar vidare att resultaten fungerat som ett viktigt kunskapsunderlag inför det fortsatta arbetet med att verka för industrins förnyelse regionalt. Regeringen beslutade därför i januari 2018 att ge Tillväxtverket ett fortsättningsuppdrag, Smart industri i regionerna (N2018/00532/FÖF). Tillväxtverket skulle enligt uppdraget under perioden 2018–2020 främja omställningen mot en smart industri på regional nivå och skapa goda förutsättningar för industrin i hela landet. Uppdraget slutredovisades den 16 augusti 2021.

Industriklivet är regeringens långsiktiga satsning för att minska industrins processrelaterade utsläpp och uppnå negativa utsläpp av växthusgaser. Energimyndigheten fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att ansvara för Industriklivet (M2017/03180/S). Åtgärder inom ramen för initiativet ska bidra till att minska industrins processrelaterade utsläpp av växthusgaser eller negativa utsläpp genom avskiljning, transport och geologisk lagring av växthusgaser av biogent ursprung eller som tagits ut ur atmosfären. De stöd som kan sökas rör forsknings- och innovationsprojekt, genomförbarhetsstudier, pilot- och demonstrationsprojekt samt investeringsprojekt. Energimyndigheten har bl.a. beviljat stöd till Hybrit, som är SSAB:s, LKAB:s och Vattenfalls initiativ för fossilfritt stål. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen att ändamålet för anslaget 1:19 Industriklivet utvidgas till att även kunna finansiera forskning, förstudier och investeringar som rör andra växthusgasutsläpp,

såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa utsläpp kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiskt viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen. Vidare föreslogs en ökning av anslaget med 150 miljoner kronor 2021 och en ökning med 100 miljoner kronor 2022 för att stärka möjligheten till insatser under Industriklivet. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2020/21:MJU1, rskr. 2020/21:142–143). Av regleringsbrevet för budgetåret 2022 i fråga om anslaget 1:19 Industriklivet framgår att anslaget omfattar totalt ca 909 miljoner kronor 2022 och kan finansiera projekt som pågår till och med 2029 (M2021/02392 [delvis]).

Innovationsrådet

Under föregående valperiod inrättade regeringen det nationella innovationsrådet. Statsministern är ordförande för rådet, och ytterligare statsråd kan utifrån behov medverka vid enskilda möten. Innovationsrådet har en rådgivande funktion och ska tillföra nya perspektiv på frågor av betydelse för innovationsklimatet och svensk konkurrenskraft på både kort och lång sikt. I budgetpropositionen för 2020 anger regeringen att grunden för det nationella innovationsrådets verksamhet även fortsättningsvis bör vara rådets möten (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24, bet. 2019/20:NU1). Vidare föreslog regeringen att 100 miljoner kronor per år skulle avsättas under 2020–2022 till Innovationsrådet. Medlen skulle ha en koppling till det nationella innovationsrådet och användas för strategiska insatser inom ramen för rådets arbete och prioriteringar. Finansutskottet lade på eget initiativ fram ett förslag till ändringar i statens budget 2020, och riksdagen beslutade i februari 2020 i enlighet med finansutskottets förslag (bet. 2019/20:FiU49). Finansutskottets förslag innebar att ramen för bl.a. utgiftsområde 24 Näringsliv ändrades. Ändringarna resulterade i att de 100 miljoner kronor som enligt regeringens förslag skulle avsättas inom utgiftsområde 24 Näringsliv till det nationella innovationsrådets verksamhet omfördelades till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet avstod i betänkandet från ställningstagande och redovisade sina överväganden i ett särskilt yttrande.

Verket för innovationssystem

Verket för innovationssystem (Vinnova) har till uppgift att främja en hållbar tillväxt genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för att nyttiggöra forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Därför gör Vinnova olika insatser för att stimulera innovationsarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. I likhet med Tillväxtverket ska även Vinnova rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statliga stöd.

Vinnova finansierar bl.a. insatser genom projekt mellan företag samt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade

aktörer. Sedan 2015 har Vinnova också i uppdrag att lämna statligt stöd till inkubation, där insatserna ska inriktas mot inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utveckling av affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential till nya tillväxtföretag (N2013/3474/FIN). Regeringen anger i budgetpropositionen för 2022 att utlysningen av medel för perioden 2021–2024 har resulterat i att Vinnova beslutat att utöka antalet inkubatorer i programmet till 29. Utvärderingen av ansökningarna visar att inkubatorerna ytterligare har professionaliserat sitt stöd för affärsutveckling och kapital- och kompetensförsörjning. Vinnova ser även en positiv utveckling kring ekosystem för s.k. startup-företag, där inkubatorer i allt större utsträckning samarbetar med varandra och andra aktörer i systemet, t.ex. innovationskontor och teknikparker.

Vinnova fick 2017 även i uppdrag att etablera en nationell samordnande funktion för stärkt test- och demonstrationsverksamhet som en del av Testbädd Sverige (N2017/03280/IFK). Uppdraget innebär bl.a. att Vinnova ska verka för framväxten av internationellt attraktiva test- och demonstrationsmiljöer med hög relevans för svensk tillväxt, tillhandahålla information om test- och demonstrationsmiljöer och främja samverkan kring testbäddar mellan olika samhällssektorer som näringsliv, offentlig sektor, berörda intresseorganisationer samt universitet och högskolor.

Den 12 mars 2021 fick Vinnova ett uppdrag att etablera en nationell teknikparksfunktion i anslutning till European Spallation Source (ESS) och MAX IV-laboratoriet med ansvar för att samordna utvecklingen av innovationsmiljön och mötesplatsen vid ESS och MAX IV i området Science Village i stadsdelen Brunnsög i Lund (N2021/00841). Uppdraget delrapporterades till regeringen den 1 december 2021 (dnr. 2021-01361). Organisationen av teknikparksfunktionen ska vara operativ och uppdraget ska slutredovisas till regeringen senast den 1 december 2022. Regeringen anger i beslutet att målsättningen är att etablera ett internationellt ledande centrum för material- och livsvetenskaper med ESS och MAX IV som hörnstenar. En nationell teknikparksfunktion inom detta centrum ska kunna erbjuda plats för universitet och högskolor, andra myndigheter, forskningsinstitut, stora och små företag och andra aktörer som önskar samarbeta och samverka i miljön kring forskningsanläggningarna. Teknikparksfunktionen ska även främja digitala och fysiska möten mellan olika intressenter i syfte att stimulera nätverksbyggande, forskning, utbildning och innovation. Svenska företag ska bidra till utvecklingen av forsknings- och innovationsmiljön som material-, tjänste- och högteknologileverantörer och som kvalificerade samverkansparter inom forskning och innovation. Regeringen anger vidare att det är viktigt för Sverige som ledande kunskapsnation att teknikparksfunktionen kring ESS och MAX IV blir nationellt relevant, att verksamheten med sina olika funktioner får genomslag i regioner runt om i landet samt att teknikparken attraherar internationella samarbeten, etableringar och investeringar.

Regeringen gav dessutom den 8 april 2021 Vinnova, Upphandlingsmyndigheten (UHM) och Patent- och registreringsverket (PRV) i uppdrag att genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation och därigenom bidra till välfärd och näringslivets konkurrenskraft samt samhällets utveckling och omvandling (N2021/01194). Enligt uppdraget ska UHM inrätta en innovationsupphandlingsarena, genom vilken myndigheter och andra enheter som bedriver upphandlingar ska stimuleras att genomföra fler innovationsupphandlingar i syfte att skapa efterfrågan på innovationer som kan leda till mervärde för samhället. UHM ska, i samverkan med PRV, öka berörda aktörers kunskap om strategisk hantering av immateriella tillgångar vid upphandling i syfte att bl.a. undvika onödiga inlåsnings effekter av immateriella rättigheter. PRV ska stödja UHM med sakkunskap om strategisk hantering av immateriella rättigheter. UHM ska även genom arenan poängtera innovationsupphandlingens funktion i samhällets gröna omställning för att stärka utvecklingen av en resurseffektiv cirkulär ekonomi och upphandling av klimatneutrala varor och tjänster. Målgrupp för arenan ska vara upphandlande myndigheter och enheter, företag, organisationer, forskare, uppfinnare, beställarnätverk och andra relevanta aktörer inom upphandling och innovation. Vidare ska Vinnova genom att utöka användningsområdet för innovationscheckar möjliggöra för aktörer att nyttja extern strategisk kompetens och specialiserad rådgivning när de egna resurserna eller kunskaperna inte är tillräckliga. Ökad kompetens inom innovationsledning, innovationsupphandling och strategisk hantering av immateriella tillgångar är exempel på områden där innovationscheckar kan bidra till ökad nytta. Innovationscheckarna ska rikta sig till små och medelstora företag, upphandlande myndigheter och enheter, forskare, organisationer, uppfinnare, beställarnätverk och andra relevanta aktörer i innovationskedjan. Uppdraget ska delrapporteras till regeringen av Vinnova när det gäller innovationscheckarna och UHM när det gäller innovationsupphandling senast den 31 mars 2023. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025.

Vinnova fick även den 15 oktober 2021 i uppdrag av regeringen att etablera en innovationshubb för produktion av avancerade läkemedel såsom cell- och genterapier och vacciner (N2021/02613). Innovationshubben ska fungera som en samverkansmiljö där olika aktörer, såväl stora och små företag som universitet och högskolor, kan bedriva innovationsprojekt. Innovationshubben ska stödja den svenska livsvetenskapssektorn, särskilt mindre tillväxtbolag, genom att tillgängliggöra kompetens och storskalig processkapacitet i syfte att stärka näringslivets konkurrenskraft. Regeringen anför att det är av stor vikt att Sverige kan följa med i teknikutvecklingen som ledande livsvetenskapsnation. Dessutom stärks försörjningsberedskapen inklusive beredskapen för pandemier genom denna hubb. Vid etableringen av innovationshubben ska de synergieffekter som samverkan med näringslivet erbjuder nyttjas.

Enligt uppdraget ska Vinnova på lämpligt sätt tillvarata den kunskap och de erfarenheter som finns hos Cytiva Testa Center AB i Uppsala och RISE Research Institutes of Sweden AB (Rise) samt andra berörda aktörer, såsom

företag, innovationshubbar, universitet och högskolor, regioner och myndigheter. Innovationshubben ska vara operativ senast den 31 mars 2023. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen senast den 1 mars 2022 och uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2023.

Av Vinnovas regleringsbrev för 2022 framgår vidare bl.a. att Vinnova ska genomföra insatser för forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart byggande. I uppdraget ingår att minska sårbarhet och beroenden av enskilda material samt att främja hållbarhet i bygg- och anläggningssektorn. Sammantaget ska insatserna minska miljö- och klimatpåverkan och bidra till genomförandet av den svenska strategin för en cirkulär ekonomi (M2020/01133). Uppdraget ska genomföras i samarbete med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och med hänsyn till relevanta regeringsuppdrag t.ex. till Boverket. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2025.

Vidare framgår det av Vinnovas regleringsbrev för 2022 att myndigheten ska genomföra minst två utvärderingar av genomförda insatser. De insatser som utvärderas ska vara av budget- och verksamhetsmässig betydelse och extern expertis ska nyttjas. Ett jämställdhetsperspektiv ska ingå i utvärderingen. Vinnova ska vidare föra dialog med Tillväxtanalys om vilka insatser som utvärderas och metoder, inklusive utvärderingsbarhet, för detta. Utvärderingarna ska omfatta resultat och när det är möjligt effekter av stödet från myndigheten. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 mars 2023.

Samverkansprogram

Regeringen lanserade i juni 2016 fem samverkansprogram med inriktning på fem områden: Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och biobaserad ekonomi, Livsvetenskap samt Uppkopplad industri och nya material.

I juni 2019 presenterade regeringen den fortsatta inriktningen för samverkansprogrammen. I budgetpropositionen för 2020 anger regeringen att den genom samverkan mellan universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga vill verka för att lösa problem och överbrygga de utmaningar som samhället står inför. Regeringen anger även att samverkansprogrammen utökas med en internationell dimension som ska koppla insatser och resultat till internationella innovationssamarbeten. Regeringens utsända innovations- och forskningsråd ska underlätta strategiska innovationssamarbeten. Samverkansprogrammen för 2019–2022 inriktas på fyra områden: Hälsa och livsvetenskap, Näringslivets digitala strukturomvandling, Näringslivets klimatomställning samt Kompetensförsörjning och livslångt lärande. Regeringen gör bedömningen att den digitala strukturomvandlingen, näringslivets klimatomställning och ambitionen att fortsätta vara ledande inom livsvetenskap ställer stora krav på kompetens, möjlighet till omställning och livslångt lärande för att människor ska fortsätta att verka på arbetsmarknaden och utveckla svensk konkurrenskraft.

Regeringen gav i december 2019 Vinnova i uppdrag att stödja arbetet med samverkansprogrammen under perioden 2019–2022 och stödja offentliga aktörer i deras arbete med regel- och policyutveckling (N2019/03094/EIN). Uppdraget slutförs i samband med att samverkansprogrammen avslutas 2022 och ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 31 maj 2023.

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2020 framgår att myndigheten fick i uppdrag att bistå regeringen med att genomföra regeringens fyra samverkansprogram. Tillväxtverket ska årligen, senast den 1 mars, redovisa till regeringen hur myndigheten har bidragit till regeringens samverkansprogram.

Regeringen gav den 20 oktober 2021 Vinnova i uppdrag att kartlägga och analysera behov av utvecklingsinsatser för datadelning (I2021/02737). Bakgrunden till uppdraget är att det inom ramen för samverkansprogrammet Näringslivets digitala strukturomvandling framkommit att behovet av kapacitetshöjande insatser för företag och organisationer behöver utredas.

Vinnova ska genomföra en kartläggning och analys av

- behov av kompetensutvecklingsinsatser och vilka kapacitetshöjande insatser som finns i dag för att underlätta för datahantering och datadelning
- vilka testmiljöer som finns i dag samt hur de är institutionaliserade
- aktuell spetsforskning inom områdena datahantering och datadelning
- tillgängliga standarder och arkitekturer för öppen och kontrollerad datadelning och datahantering
- relevanta datamarknader och värderingsmodeller för data,
- framgångsrika datadelningsexempel.

Vinnova ska lämna en delrapport till Regeringskansliet senast den 1 mars 2022 samt slutrapportera uppdraget senast den 1 juni 2022.

Innovationsrådet har pekat på vikten av att offentliga processer och regelverk bidrar till att skapa förutsättningar för utveckling av innovativa idéer. Inom samverkansprogrammet Näringslivets klimatomställning har effektivisering av tillståndprocesserna också lyfts som en viktig åtgärd. En offentlig sektor med väl utvecklad innovationskraft kan bidra till att lösa samhällsutmaningar, däribland miljö- och klimatutmaningarna. Kvaliteten i samrådsprocessen enligt 6 kap. miljöbalken är en förutsättning för en effektiv och väl fungerande tillståndprocess och en del i syftet med miljöbedömningar, dvs. att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Effektiva, förutsägbara och väl fungerande tillståndprocesser är i sin tur en förutsättning både för en vilja att investera i verksamheter i Sverige och för att stärka tillväxten och konkurrenskraften hos svenska företag. Effektivare prövningsprocesser för miljö- och klimatförbättrande investeringar i Sverige, i kombination med fortsatt höga miljökrav, kan underlätta en snabbare omställning till minskad klimat- och miljöpåverkan samt ett konkurrenskraftigt näringsliv. Regeringen gav därför den 2 september 2021 länsstyrelserna i uppdrag att utvärdera nuvarande samrådsförfarande och utveckla metoder och samverkansformer som främjar en effektiv samrådsprocess enligt miljöbalken med avsikt att påskynda projekt som syftar till minskad miljö- och

klimatpåverkan och därigenom stärka det hållbara företagandet och påskynda näringslivets klimatomställning (N2021/02286). Länsstyrelsen i Västerbottens län ska vara samordnande. I uppdragets genomförande ska särskilt fokus ligga på samrådsprocesserna med anledning av industriutvecklingen i Norrbottens, Västerbottens och Västra Götalands län. Vidare ska Vinnova stödja länsstyrelserna i uppdragets genomförande och bidra med kompetens och processledning i myndigheternas arbete med regel- och policyutveckling. Länsstyrelsen i Västerbottens län ska senast den 15 februari 2022 och den 15 februari 2023 lämna en gemensam delredovisning av arbetet med uppdraget till Regeringskansliet. Länsstyrelsen i Västerbottens län ska senast den 31 december 2023 lämna en gemensam slutredovisning av arbetet med uppdraget.

Strategiska innovationsprogram

Regeringen angav i sin forskningsproposition 2012 (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) att strategiska innovationsprogram skulle inrättas. De strategiska innovationsprogrammen är ett tvärsektorieellt initiativ där insatser som genomförs ska delfinansieras av näringsliv och offentlig verksamhet. Näringslivet ska också vara delaktigt i planering och genomförande, och samtliga projekt som tilldelas medel ska utgå från samhällsutmaningar, ha tydliga mål, hålla hög vetenskaplig kvalitet i forskningsprojekt och kunna påvisa ny aktörs- eller områdesöverskridande samverkan. Fokus för arbetet är att det befintliga innovationssystemet ska nyttjas effektivare. Regeringen angav i propositionen att den inte ska avgöra vilka områden som kan bli aktuella för insatser utan att det bör avgöras utifrån gemensamma processer för problemformulering där bl.a. företag, universitet, högskolor och forskningsinstitut ingår. Vidare angav regeringen att användarna av forskningsresultat ska involveras redan i problemformuleringsstadiet. Forskningsmiljöer med hög kvalitet och konstellationer av företag eller offentliga verksamheter som tillsammans utgör en grund för innovation ska utgöra basen i satsningen, med delfinansiering från näringsliv och offentlig verksamhet. Enligt regeringen ska dock forskningsfinansierande myndigheter själva besluta vilka aktörer som tilldelas medel och vilken tidsram bidragen bör ges, beroende på resultaten av uppföljningar och utvärderingar.

Syftet med de strategiska innovationsprogrammen är att skapa förutsättningar för att möta samhällsutmaningar och att öka den internationella konkurrenskraften genom ny, långsiktig och fördjupad samverkan, kraftsamling och förnyelse. Strategiska innovationsprogram genomförs av Energimyndigheten, Formas och Vinnova som har i uppdrag att utlysa program. Till och med januari 2022 hade totalt 17 program beviljats medel i fyra separata utlysningssprocesser. Dessa är Lättvikt, BioInnovation, Drive Sweden, Viable Cities, Metalliska Material, Innovair, Infra Sweden 2030, Processindustriell IT and Automation (PiiA), Internet of Things Sverige, Medtech4Health, Produktion2030, SIO Grafen, RE:Source, Strategiska innovationsprogrammet för svensk gruv-

och metallutvinnande industri (Strim), Smartare Elektroniksystem, Smart Built Environment och Swelife.

Regeringen gav den 7 oktober 2021 Formas, Energimyndigheten och Vinnova i uppdrag att inom ramarna för strategiska innovationsområden, i samarbete, utveckla arbetet med de strategiska innovationsprogrammen med målsättningen att nya och befintliga program tydligare bidrar till transformativ omställning och hållbar utveckling, som grund för global konkurrenskraft och samhällsnytta (N2021/02520). Myndigheterna ska säkerställa att de strategiska innovationsprogrammen accelererar utvecklingen inom områden som är strategiskt viktiga för Sverige och som har bred samhällsrelevans utifrån Agenda 2030. Programmen ska bidra till systemförändring för att uppnå samhällseffekter, med tydligare fokus på t.ex. fossilfrihet, giftfri cirkulär ekonomi och digital omställning som understöder klimatomställningen samt ökad kunskap och strategiska satsningar för stärkt internationell samverkan både inom EU och globalt. Vidare ska myndigheterna inom ramen för programmen verka för att stärka samverkan med andra finansörer och expertmyndigheter, i syfte att skapa förutsättningar för att vidareutveckla och förnya aktörskonstellationer med särskilt fokus på samspel mellan teknisk utveckling och policy- och regelutveckling samt att länka idéutveckling med olika marknadsförutsättningar. Myndigheterna ska gemensamt delredovisa uppdraget till Regeringskansliet senast den 1 juni 2022.

Stöd och nätverk för startup-företag

För den som funderar på att starta eller redan har ett startup-företag finns det flera nätverk som erbjuder olika typer av stöd. Ett urval listas exempelvis på Verksamt.se.

Startup Sweden initierades 2016 och drivs inom ramen för Tillväxtverkets verksamhet. Startup Sweden hjälper Sveriges mest lovande startup-företag inom teknik ut på den globala marknaden. Detta görs genom nationella och internationella aktiviteter där man utgår från entreprenörernas behov och utmaningar. Acceleratorprogrammen är öppna och kostnadsfria för alla typer av teknikbolag från hela Sverige, och Startup Swedens roll är att skapa mötesplatser som ska leda till en affär. Företagen kan genom Startup Sweden få insikter och verktyg att ta sina bolag till nästa nivå, inspireras och coachas av experter, entreprenörer och investerare, få tillgång till nätverk med erfarna investerare, journalister och storbolag, delta på individuella och gemensamma matchningsaktiviteter som genomförs både nationellt och internationellt och få skraddarsyddna möten med kunder och investerare i Startup Swedens internationella program.

Swedish Cleantech är en webbplats som riktar sig till den som driver ett företag inom miljöteknik, dvs. inom områden som energi, vatten och avlopp, avfall och återvinning, infrastruktur, transporter eller avancerade material. Webbplatsen erbjuder företag hjälp att utveckla sina affärer på hemmamarknaden och att förbereda sig för export genom samlad tillgång till kunskap,

finansiering och nätverk. Här får man även en överblick över hur företag kan hitta finansiering, rådgivning och samarbetspartner och få kontakt med aktörer som jobbar inom miljöteknikområdet.

Även Vinnova erbjuder nystartade mikroföretag bidrag för att genomföra projekt med stor potential och hög risk, som ökar företagets möjligheter att attrahera kunder, kapital eller investeringar. Innovativa Startups steg 1 utlystes hösten 2019.

Start Up Energy Transition (SET) är en internationell plattform som stöder transformativa innovationer som påskyndar och möjliggör omställningen till ett hållbart energisystem. Plattformen består av det årliga SET Award och SET Tech Festival och drivs av den tyska energimyndigheten (Dena) tillsammans med intresseorganisationen World Energy Council (WEC).

Regeringen gav den 30 september 2021 Vinnova och Tillväxtverket i uppdrag att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deep tech) att växa i Sverige (N2021/02465). Ett särskilt fokus ska läggas på dels företag som bidrar till den gröna omställningen inom bl.a. nya material och energi-, vatten- och bioteknik, dels företag inom avancerad digitalisering som t.ex. artificiell intelligens, mikroelektronik och kvantteknik. Vinnova ska, med stöd av Tillväxtverket, senast den 31 mars 2022 lämna en delredovisning av uppdraget. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2023.

Rise Research Institutes of Sweden

Rise är helägt av svenska staten. Enligt ägaranvisningen för 2019 ska Rise bl.a. bedriva industriforskning i institutsform och skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten så att den, med fokus på forskning, utveckling, innovation och därtill kopplade tjänster, väsentligt bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verkar för en hållbar tillväxt. RISE gör detta bl.a. genom att främja och utveckla samarbeten, rörlighet och samverkan såväl mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor som inom Rise samt främja näringslivets förmåga och den egna förmågan att medverka i och dra nytta av EU-samarbeten och andra internationella samarbeten. Vidare gäller att Rise stöder en innovativ utveckling, hållbar tillväxt och förnyelse i små och medelstora företag samt särskilt utvecklar metod- och kunskapsstöd till medelstora företag.

Propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

Regeringen presenterade i december 2020 propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60), i vilken inriktningen för forskningspolitiken för 2021–2024 redovisas. Enligt regeringen bör politiken utgå från målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en framstående kunskapsnation. I propositionen redovisas samhällsutmaningar inom fem områden som regeringen anser

att den strategiska forskningen och innovationssatsningarna behöver ta sig an – klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning och arbetsliv samt ett demokratiskt och starkt samhälle.

När det gäller innovation framhåller regeringen att innovationssystemet ska stärkas med satsningar som avser bl.a. strategiska innovationsprogram, forskningsinstitut, test- och demonstrationsmiljöer och sänkta trösklar för nyttiggörande och kommersialisering. Regeringen anför att dessa satsningar kommer att bidra till att möta samhällsutmaningarna, nyttiggöra forskningsresultat och stärka Sverige som kunskapsnation.

I propositionen presenterar regeringen övergripande satsningar på bl.a. strategisk forskning och innovationer som ska möta samhällets utmaningar, forskningsinfrastruktur för utveckling och tillväxt, stärkt innovationskraft och en nationell strategi för EU-samarbetet inom forskning och innovation.

Regeringen anger vidare att det nationella innovationssystemet behöver stärkas och utvecklas för att möta samhällsutmaningar, nyttiggöra forskningsresultat och stärka det globalt konkurrensutsatta näringslivet i hela landet. Regeringen ser därför ett behov av att stimulera näringslivets fortsatta förmåga att investera i forskning och innovation, särskilt forskningsintensiva små och medelstora företag, för att främja samhällets omställning och näringslivets omstart och förnyelse. De innovationssatsningar som föreslås riktas bl.a. till förbättrad samverkan mellan stora såväl som små och medelstora företag, lärosäten, forskningsinstitut och offentlig sektor i hela landet. Parallellt skapas förutsättningar som bidrar till en omställning och hållbar utveckling i linje med Agenda 2030 där innovation spelar en central roll när det gäller att ta itu med globala utmaningar.

Regeringen framhåller också att tillgången till relevanta test- och demonstrationsmiljöer i alla delar av landet utgör en central funktion i ett välfungerande och internationellt konkurrenskraftigt innovationssystem. Eftersom dessa miljöer ofta kräver stora investeringar som de flesta företag inte har råd att vare sig bygga eller driva menar regeringen att offentliga investeringar från bl.a. staten och regionerna många gånger är en förutsättning. Regeringen anser därför att det bör genomföras insatser inom test och demonstration inom de fem samhällsutmaningar som även omfattar regeringens fyra samverkansprogram. Regeringen tillför därför medel till Vinnova bl.a. för vidareutveckling och investeringar i test och demonstration samt för att stimulera nyetableringar av test och demonstration både i privat och i offentlig regi, såväl som stärkt internationellt samarbete.

Därtill anser regeringen att det är viktigt att säkerställa att den statliga organisationen för forsknings- och innovationsfinansiering är väl anpassad till samhällsutmaningarna och fungerar på ett ändamålsenligt, kvalitativt, samordnat och kostnadseffektivt sätt för att Sverige ska kunna vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Det handlar dels om de statliga forskningsfinansiärerna, dels om övriga myndigheters forsknings- och innovationsfinansiering. Regeringen anför att den därför ser skäl att göra en översyn av den statliga forskningsfinansieringen.

I budgetpropositionen för 2021 lämnade regeringen förslag och redovisade bedömningar om ökade medel till forskning och innovation.

Utbildningsutskottet beslutade den 21 januari 2021 att ge bl.a. näringsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition och eventuella följdmotioner i de delar som rör näringsutskottets beredningsområde. Utskottet uttalar i yttrandet sitt stöd för den presenterade inriktningen för forsknings- och innovationspolitiken som har sin grund i budgetpropositionen för 2021 (ytr. 2020/21:NU3y). Näringsutskottet förordar att utbildningsutskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (M, SD, V, KD) och ett särskilt yttrande (L).

Utbildningsutskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens proposition och avslå samtliga motionsyrkanden (bet. 2020/21:UbU16). Riksdagen biföll utskottets förslag den 21 april 2021.

Nationella forskningsprogrammet om hav och vatten

Regeringen gav 2017 i uppdrag till bl.a. Formas att inom de områden som regeringen i särskild ordning bestämmer inrätta tioåriga nationella forskningsprogram som kan bidra till att möta olika samhällsutmaningar. Formas har i uppdrag att inrätta sådana program inom områdena klimat, hållbart samhällsbyggande och livsmedel. Regeringen har i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen avsatt 10 miljoner kronor 2021, 60 miljoner kronor 2022, 70 miljoner kronor 2023 och 70 miljoner kronor 2024 för inrättandet av ett nationellt forskningsprogram om hav och vatten.

Regeringen gav därför i september 2021 Formas uppdraget att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram om hav och vatten. Det nationella forskningsprogrammet om hav och vatten ska skapa förutsättningar för ett strategiskt och långsiktigt arbetssätt med ett helhetsperspektiv på vatten. Det ska underlätta ett nära samarbete mellan forskare och intressenter och samla finansierarna inom vattenområdet. Forskning om havsmiljön i Östersjön, som ett av världens mest förorenade hav, och Öresund, som en av världens mest trafikerade farleder, ska vara en del av programmet. Forskning om styrmedel och stöd för innovation för livskraftig vattenmiljö och effektivare användning av vattenresurser ska också ingå.

Regeringens arbete med artificiell intelligens

Regeringen presenterade i maj 2018 en nationell inriktning för artificiell intelligens, AI (N2018.14). I den pekar regeringen ut en övergripande färdriktning för AI-arbetet i Sverige och lägger en grund för kommande prioriteringar. Regeringen konstaterar att AI har potential att bidra med betydande nytta inom en mängd områden genom ökad ekonomisk tillväxt såväl som lösningar på miljömässiga och sociala samhällsutmaningar. Regeringens målsättning är att Sverige ska vara ledande i att ta till vara möjligheterna med användning av AI för att stärka både den svenska välfärden och den svenska konkurrenskraften. För att kunna nyttiggöra AI i det svenska samhället finns enligt regeringen ett

antal centrala förutsättningar som spelar en särskilt viktig roll. Dessa är utbildning, forskning, innovation och användning samt ramverk och infrastruktur. Vad gäller forskning anför regeringen vidare bl.a. att Sverige behöver starka relationer med ledande internationella AI-forskningsmiljöer och att det behövs en stark samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och forskning inom AI. Vad gäller innovation och användning bedömer regeringen att Sverige behöver pilotprojekt, testbäddar och miljöer för utveckling av AI-applikationer inom offentlig och privat sektor med potentialen att bidra till att användningen av AI utvecklas på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Vidare behöver Sverige fortsätta att utveckla arbetet med att förebygga och hantera riskerna med AI och att utveckla partnerskap och samarbeten kring användningen av AI-applikationer med andra länder, särskilt inom EU. När det gäller ramverk och infrastruktur anför regeringen bl.a. att Sverige behöver utveckla regler, standarder, normer och etiska principer som vägledning för etisk och hållbar AI och användning av AI. Vidare behöver Sverige verka för svenska och internationella standarder och regelverk som främjar användning av AI och förebygger risker, kontinuerligt se över behovet av digital infrastruktur för att tillvarata möjligheterna som AI kan ge och fortsätta arbetet med att tillgängliggöra data som kan utgöra en samlad infrastruktur för att använda AI på områden där det tillför nytta. Därtill behöver Sverige fortsätta att ta en aktiv roll i EU:s arbete med att främja digitalisering och med att möjliggöra den nytta som användningen av AI kan medföra.

Regeringen beslutade i augusti 2018 att inrätta en kommitté inriktad på tvärsektoriell policyutveckling, Kommittén för teknologisk innovation och etik – Komet (dir. 2018:85). Kommitténs arbete ska stärka regeringens förmåga att hantera komplexa och sektorsövergripande frågeställningar och särskild vikt ska läggas på frågor där rådande policyer eller avsaknad av sådana hindrar eller hämmar innovation. I uppdraget anges att det är angeläget att verka för ökat samarbete i syfte att påskynda arbetet med policyutveckling inom prioriterade områden. Arbete som redan utförs för att bidra till innovation ska tas till vara, och hänsyn ska tas till de krav som ställs för att värna Sveriges säkerhet.

Kommitténs arbete ska i huvudsak ta sin utgångspunkt i prioriteringar och resultat från regeringens fem samverkansprogram och den fjärde industriella revolutionens teknologier. Kommittén ska hjälpa regeringen i arbetet med att identifiera policyutmaningar, bidra till att minska osäkerheten kring gällande regler och påskynda policyutveckling kopplad till den fjärde industriella revolutionens teknologier inom inledningsvis tillämpningsområdena precisionsmedicin, uppkopplad industri samt uppkopplade och automatiserade fordon, farkoster och system. Kommitténs arbete avgränsas så att det inte ska omfatta den offentliga sektorns digitalisering eller skatte- och socialavgiftsfrågor. Kommittén ska, utifrån sitt syfte att främja policyutveckling, bidra till att skapa goda förutsättningar för innovation och stärkt konkurrenskraft i hela landet genom att

- göra fördjupade analyser av eventuella hinder i form av lagstiftning eller annan osäkerhet om gällande policyer
- där det är relevant, kartlägga behov av erforderlig anpassning av regelverk
- kontinuerligt leverera policyutvecklande förslag till regeringen
- främja dialog mellan relevanta myndigheter, Regeringskansliet, regionala aktörer, organisationer, lärosäten, institut, idéburen sektor och näringsliv för effektiv samverkan kring policyutveckling
- samordna sina förslag med andra, men också bygga vidare på pågående, policyutvecklande initiativ som exempelvis finns inom ramen för regeringens samverkansprogram, myndigheters uppdrag och olika test- och demonstrationsmiljöer, även kallade testbäddar
- samverka med internationella aktörer såsom EU-organ, OECD, Världsekonomiskt forum och deras center för policyutveckling samt andra länder som exempelvis de med vilka Sverige har innovationspartnerskap.

En referensgrupp, med representanter från Regeringskansliet, myndigheter, regionala aktörer, näringslivet och organisationer med erfarenhet av policyutveckling, har knutits till kommittén. Kommittén har lämnat årsrapporter över arbetet för 2019 och 2020. Uppdraget skulle enligt ursprungsdirektivet slutredovisas senast den 31 december 2021. Den 7 januari 2021 beslutade regeringen att förlänga utredningstiden. Enligt tilläggsdirektivet ska kommittén vidare verka för att samhället på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt tar till vara de möjligheter som ges med ny teknik och innovation samt bidra till genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling (dir. 2021:1). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2022.

Regeringen beslutade den 17 juni 2021 att ge Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Skatteverket i uppdrag att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda AI i syfte att stärka Sveriges välfärd och konkurrenskraft. Digg ska samordna myndigheternas arbete (I2021/01825). Enligt uppdraget ska myndigheterna bl.a. ta fram en guide för offentlig förvaltning för att öka förståelsen och möjligheterna för verksamheter inom offentlig förvaltning att använda AI. Guiden ska beskriva de steg en verksamhet behöver ta för att framgångsrikt kunna använda sig av AI.

Uppdraget ska rapporteras löpande till Regeringskansliet och ska slutredovisas senast den 20 januari 2023.

Innovationstävlingar

Regeringen gav 2017 Tillväxtverket ett särskilt uppdrag att främja öppen och datadriven innovation (Fi2016/01589/SFÖ [delvis], Fi2017/01431/DF [delvis], Fi2017/02164/DF). Syftet med uppdraget var att öka vidareutnyttjandet av öppna data och handlingar från den offentliga förvaltningen. Uppdraget genomfördes i samverkan med Riksarkivet, Vinnova och UHM samt i samråd med Lantmäteriet och Riksantikvarieämbetet. Målet med uppdraget var att underlätta för offentliga aktörer att synliggöra aktuella samhällsutmaningar som

kan lösas med öppen och datadriven innovation. För detta ändamål lanserades en plattform, challengesgov.se, för utmaningsdriven innovation, främst ämnad för offentliga aktörer. Uppdraget redovisades 2018 (dnr Å 2017-896). Regeringen gav i maj 2019 Digg uppdraget att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda AI (I2019/01416/DF, I2019/01020/DF [delvis]). Digg skulle dels öka förmågan att tillgängliggöra öppna data, dels öka förmågan att bedriva öppen och datadriven innovation i samverkan mellan forskning, näringsliv och civilsamhälle. Inom ramen för uppdraget skulle Digg bl.a. genomföra pilotverksamhet på plattformen för öppen och datadriven innovation, [Challengesgov.se](https://challengesgov.se), samt lämna förslag till långsiktig förvaltning och finansiering av [Challengesgov.se](https://challengesgov.se). Uppdraget slutrapporterades den 29 januari 2021 (dnr 2019-139). [Challenges.gov](https://challengesgov.se) avvecklades i november 2021.

Hack for Sweden startade 2014 som ett hackathon, dvs. en form av innovationstävling med syfte att främja användningen av öppna data. Initiativet har under Arbetsförmedlingens projektledare vuxit betydligt och skapar i dag värdefulla kopplingar mellan över 100 olika offentliga och privata aktörer i Sveriges innovationssystem. Hack for Sweden har utbildat myndigheter i öppna data samt genom god kommunikation bidragit till en mer datadriven kultur inom offentlig förvaltning. Regeringen beslutade i mars 2020 att utse Digg till projektledare för Hack for Sweden. Under sitt projektledarskap ska Digg verka för att Hack for Sweden utvecklas från ett årligt event till ett ständigt pågående arbete som främjar öppen och datadriven innovation som en integrerad del av den offentliga verksamheten. Digg ska i samverkan med deltagande myndigheter, regioner och kommuner inventera och formulera andra samhällsutmaningar som kan ligga till grund för inriktningen på Hack for Sweden. Innovativa lösningar som kan skalas upp i offentlig förvaltning ska prioriteras. Svenska institutet ska i samråd med Digg nyttja Hack for Sweden i sin främjandeverksamhet.

Offentligt finansierade tävlingar förekommer vid myndigheter och offentliga forskningsinstitut som t.ex. PRV, Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Vinnova och Formas. Det förekommer även samarbeten mellan dessa. Infra Sweden 2030 är en del av Vinnovas, Energimyndighetens och Formas gemensamma satsning på strategiska innovationsprogram. Sedan 2016 anordnar Infra Sweden 2030 innovationstävlingar för en hållbar och innovativ transportinfrastruktur. Även Vinnova lanserade i oktober 2021 innovationstävlingen Vinter som är en pilotsatsning för innovation med syftet att bidra till att skapa förutsättningar för att säkert dela och använda känsliga data.

Riksrevisionens rapport om effektutvärderingar av näringspolitiken

Regeringen överlämnade skrivelsen Riksrevisionens rapport om effektutvärderingar av näringspolitiken – bristande tillförlitlighet till riksdagen i april 2021. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning samt vidtagna och pla-

nerade åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i granskningsrapporten. Regeringen anför att den sedan Riksrevisionens tidigare granskning från 2016 arbetat strategiskt för att utveckla förutsättningarna för en mer systematisk uppföljning, utvärdering och analys av näringspolitiska insatser. Vidare framhåller regeringen att den kontinuerligt arbetar med att utveckla resultatredovisningen inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Ambitionen är att kedjan från insatsers bidrag till måluppfyllnad ska vara tydlig i regeringens redovisning till riksdagen. Regeringen har med anledning av Riksrevisionens granskning i mars 2021 gett Tillväxtanalys i uppdrag att kartlägga företagsfrämjande insatser för att på så sätt skapa en bättre överblick över bl.a. de samlade stöden och skapa förutsättningar för ändamålsenliga utvärderingar (N2021/00918 och N2021/00293). Uppdraget slutredovisades av Tillväxtanalys i september 2021 (dnr 2021/48). Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tillväxtanalys har i enlighet med budgetpropositionen för 2021 tilldelats 2 miljoner kronor för att genomföra fler effektutvärderingar och för att utveckla en heltäckande databas som stöd för utvärdering av offentliga insatser inom näringspolitiken. För 2022 respektive 2023 beräknas 3 respektive 4 miljoner kronor tillföras myndigheten för samma ändamål. Regeringen anför att den med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer planerar en ny översyn av Almis ägaranvisning inom vilken regeringen avser att i sin helhet se över de uppdragsmål som förutsätter att Almi genomför årliga utvärderingar i förhållande till en jämförelsegrupp. Enligt information från Regeringskansliet kommer uppdragsmålen att justeras i samband med bolagsstämman den 29 april 2022. Avslutningsvis anför regeringen att de åtgärder man avser att vidta utifrån Riksrevisionens granskning ytterligare förstärker arbetet med att bättre kunna redovisa resultat och kunskapsunderlag om näringspolitikens samlade effekter.

Utskottet underströk i sitt betänkande 2020/21:NU26 vikten av att statens medel används på ett så ansvarsfullt och effektivt sätt som möjligt och framhöll att det är nödvändigt att följa upp och utvärdera politiken. Utskottet välkomnade Riksrevisionens rapport om effektutvärderingar av näringspolitiken och konstaterade bl.a. att det pågår ett kontinuerligt arbete inom Regeringskansliet och övriga myndigheter med att utveckla metoder och analyser för att bättre kunna redovisa uppnådda resultat. Utskottet framhöll vidare att det såg flera fördelar med att myndigheter samverkar när det gäller utvärderingar av näringspolitiken och att det bl.a. kan öka effektutvärderingarnas kvalitet. Utskottet föreslog slutligen att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse till handlingarna och avslå samtliga motioner. Kammaren biföll utskottets förslag. I betänkandet finns tre reservationer (M, SD, KD). I två reservationer förordades tillkännagivanden om att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer och företagsstödens utformning och utvärdering (M, SD, KD).

Tillväxtanalys

I förordningen (2016:1048) med instruktion för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser fastställs bl.a. Tillväxtanalys uppgifter och vad som gäller för myndighetens samverkansarbete. Enligt 1 § i förordningen har myndigheten i uppgift att utveckla och tillhandahålla kvalificerade kunskapsunderlag för tillväxtpolitiken genom att genomföra, främja och stödja framtagandet av utvärderingar och analyser. Myndigheten ska vidare utifrån olika perspektiv utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av de statliga åtgärderna samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Myndigheten ska särskilt fokusera på samlade effekter av tillväxt- och näringspolitiska insatser. Det framgår också av 14 § att myndigheten ska bidra med statistiskt material samt aktivt sprida kunskap och erfarenheter från samt resultat av sina utvärderingar och analyser till myndigheter och andra intressenter. När det gäller samverkan står det i 15 § att myndigheten ska samverka med berörda aktörer när det gäller dokumentation och utformning av insatser i syfte att de ska vara möjliga att utvärdera. Detta innefattar även uppgifter avsedda för myndighetens mikrodatabas för statliga företagsstöd som berörda aktörer ska rapportera till i en ändamålsenlig omfattning och utformning. Myndigheten ska i sin utvärderande verksamhet föra en dialog med genomförandemyndigheter som kan komma att beröras av verksamheten.

Under 2020 riktade regeringen ett antal åtgärder till näringslivet med anledning av den pågående pandemin. Regeringen beslutade därför i december 2020 att genom Tillväxtanalys regleringsbrev för 2021 ge ett uppdrag till myndigheten att påbörja en strukturerad uppföljning och utvärdering av pandemistödets sammanlagda effekter på företagen. Uppföljningen avgränsas till de nationella stöd som ingår i den kartläggning som Tillväxtanalys genomfört under hösten 2020 (Styrmedelsmix i pandemin, Tillväxtanalys dnr 2020/180). Uppdraget ska genomföras i dialog med de stödgivande myndigheterna när det gäller datainsamling och tillgång till data för stöden. Enligt uppdraget ska avstämning ske med Regeringskansliet under arbetets gång. Uppdraget ska slutredovisas till regeringen senast den 31 december 2022. Delredovisningar ska lämnas till regeringen senast den 1 juni 2021, den 31 december 2021 och den 1 juni 2022.

Tillväxtanalys har vidare ett uppdrag från regeringen att utvärdera effekterna av företagsstödande insatser inom de nio regionalfondsprogrammen för tillväxt och sysselsättning under programperioden 2014–2020. Utvärderingen ska omfatta både effekterna av respektive program och de sammantagna effekterna av samtliga program. Tillväxtanalys ska i genomförandet av uppdraget ha en nära dialog med Tillväxtverket. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2022 (N2020/02355).

Tillkännagivande om oberoende effektutvärderingar

Våren 2018 riktade riksdagen på förslag av utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att den bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter (bet. 2017/18:NU12, rskr. 2017/18:238). Utskottet framhöll bl.a. att det anser att det är viktigt att statliga stöd till företag bidrar till ökad tillväxt och är samhällsekonomiskt lönsamma. Då det är stora belopp som avsätts för insatser på området anförde utskottet vidare att ordentliga underlag och effektutvärderingar bör ligga till grund för beslut, så att inte några möjligheter missas på områden där medlen skulle kunna göra större nytta för innovation och entreprenörskap. Utskottet framhöll i sammanhanget vikten av att de medel som fördelas genom Almis verksamhet, Tillväxtverket och Leaderprojektet vid Jordbruksverket bör följas upp och effektutvärderas. Utskottet uttalade att också stöden bör utvärderas utifrån samhällsnytta, och de stöd som inte bidrar till samhällsnyttan bör avvecklas. Regeringen bedömde i mars 2020 tillkännagivandet som slutbehandlat (skr. 2019/20:75). Regeringen anförde att den sommaren 2017 hade gett Tillväxtanalys i uppdrag att lämna förslag på hur tillämpningar av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas så att bl.a. spridningseffekter täcks in bättre. Tillväxtanalys redovisade uppdraget i juni 2018. Regeringen framhöll att redovisningen bl.a. belyser frågan om utvärderingarnas syfte och konstaterade att det framgår att utvärderingar kan ha olika syften. De kan exempelvis genomföras för att utkräva ansvar men också för att öka lärandet. Regeringen påminde vidare om att den i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 Näringsliv) bl.a. anförde följande. Regeringen delar riksdagens syn att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt, framför allt när det gäller större insatser. Regeringen anser dock att utvärderingar i syfte att öka lärandet hos den genomförande myndigheten också är betydelsefulla. Regeringen anser därmed att utvärderingar kan göras även av de utförande myndigheterna, där det särskilt lämpar sig för utvärderingens syfte och ambition. Regeringen avser att fortsätta att arbeta för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar och att återkomma till riksdagen med mer information om detta. I sitt yttrande till konstitutionsutskottet om regeringens skrivelse (yttr. 2019/20:NU7y) anförde utskottet att det inte hade någon annan uppfattning än regeringen och att tillkännagivandet kunde anses vara slutbehandlat. Företrädare i utskottet för Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna hade en annan uppfattning. I en avvikande mening anförde de att de visserligen ser positivt på de förslag som Tillväxtanalys tagit fram på hur tillämpningen av metoder och modeller för utvärdering av offentliga insatser för innovation och företagande kan utvecklas, men att detta inte kan anses vara likställt med att oberoende effektutvärderingar av statligt stöd till innovationer och företagande ska vara norm för stödgivande myndigheter. Att regeringen framhåller att oberoende effektutvärderingar är av stor vikt menade de inte heller kan likställas med andemeningen i det aktuella tillkännagivandet.

En modern och effektiv miljöprövning

Regeringen beslutade den 20 augusti 2020 att tillsätta en utredning om modern och effektiv miljöprövning (dir. 2020:86). Chefsrådmannen Peter Ardö utsågs till särskild utredare. Enligt utredningsdirektiven ska det nuvarande systemet för miljöprövning ses över och förslag lämnas på de ändringar och åtgärder som krävs för att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning. Syftet är att genom horisontella förändringar av miljöprövningen underlätta miljö- och klimatförbättrande investeringar och åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser samtidigt som ett bibehållet miljöskydd säkerställs. Av kommittédirektivet framgår att utredaren även får föreslå andra förändringar av nuvarande miljöprövningssystem som bidrar till en grön omställning genom mer förutsebara och effektivare prövningsprocesser och som förkortar den samlade prövningstiden och minskar administrationen samtidigt som nuvarande miljöskyddsnivå bibehålls. Sådana förslag ska dock inte avse mark- och miljödomstolarnas organisation eller handläggning av mål eller ärenden i dessa domstolar.

Regeringen beslutade den 22 juli 2021 om ett tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2021:57) med flera punkter som bl.a. omfattar domstolarnas handläggning och frågan om det bör införas ett begränsat förtursförfarande för mål och ärenden om tillstånd som innebär en omställning för miljöfarlig verksamhet som på ett väsentligt sätt bidrar till att nå målen i det klimatpolitiska ramverket för minskade utsläpp av växthusgaser. Vidare ska utredningen titta på frågan om hur tidsbegränsning av tillstånd och omprövning av tillstånd och villkor skulle kunna bli effektiva och verkningsfulla medel för att säkerställa att verksamheter och åtgärder bedrivs med moderna miljövillkor i syfte att nå miljö- och klimatmålen. Förslagen ska vara förenliga med ambitionen om en snabb, enkel och förutsebar prövningsprocess. Utredningstiden har med anledning av tilläggsdirektivet förlängts och uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022.

Bolagsverket

Bolagsverkets uppdrag är att tillhandahålla effektiva och ändamålsenliga system för registreringsärenden samt arbeta för att förbättra förutsättningarna för företagande och entreprenörskap genom ändamålsenlig och kvalitativ information och service. Av Bolagsverkets instruktion framgår att verket i så stor utsträckning som möjligt ska minimera riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet.

Bolagsverket överlämnade i augusti 2019 rapporten Bolagsverkets brottsförebyggande arbete till regeringen (AD 1743/2019). Bakgrunden till rapporten är de två regeringsuppdrag verket fick under 2017 respektive 2019 (N2017/07675/SUN, N2019/02473/MK) med anledning av regeringens skrivelse Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program (skr. 2016/17:126). I rapporten Bolagsverkets brottsförebyggande arbete anges att Bolagsverket arbetar löpande med att minimera riskerna för att verkets rutiner

utnyttjas för ekonomisk brottslighet. Vidare anges att Bolagsverket under 2018 förstärkte sin organisation med en ny enhet, som ansvarar för registret över verkliga huvudmän, registret mot penningtvätt samt vissa andra delar av verkets ekobrottsarbete. I rapporten konstateras även att verket utifrån riskanalyser har identifierat behov av kontroller och skärpta handläggningsrutiner och därför har vidtagit en rad åtgärder. De skärpta kontrollerna gäller bl.a. årsredovisningar, id-handlingar och postadresser.

Sammantaget har detta enligt Bolagsverket lett till att verket oftare inte registrerar uppgifter som inte är säkerställda samt avregistrerar oriktiga eller falska uppgifter. I förekommande fall har verket även anmält misstankar om oegentligheter till polisen. Bolagsverket stärkte under maj 2018 även skyddet mot företagskapning i portalen Verksam.se. Många av Bolagsverkets e-tjänster på exempelvis Verksam.se, Post och Inrikes Tidningar eller Företagsärenden för ombud kräver identifiering med en e-legitimation, exempelvis Bank-id. Om en juridisk person ska logga in är det firmatecknarens eller ombudets e-legitimation som ska användas. Vidare är det enligt förordningen (2017:667) om registrering av verkliga huvudmän krav på att anmälan ska göras elektroniskt.

Insatser för socialt företagande

Regeringen beslutade i februari 2018 om en samlad strategi för sociala företag (N2018.04). Strategin har som mål att stärka utvecklingen av sociala företag så att dessa bättre kan delta i att lösa utmaningar i samhället samt bidra till att den offentliga sektorn uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Strategin innehåller fem utvecklingsområden, bl.a. att förtydliga affärsrelationer eller samarbete med de offentliga aktörerna samt att stärka företags- och rådgivningskompetensen gentemot de sociala företagen. Övriga tre områden handlar om att se över befintliga finansieringsmöjligheter, att tydliggöra och mäta effekterna av de sociala företagens verksamhet samt att dela kunskap och sprida goda exempel. Strategin syftar till att samordna insatser från olika politikområden. Som ett led i arbetet med strategin gav regeringen i februari 2018 Tillväxtverket i uppdrag att bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och att stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet (N2018/00713/FF). Tillväxtverket överlämnade slutrapporten Stödja utvecklingen av samhällsentreprenörskap och socialt företagande 2018–2020 (N2018/00713/FF) den 22 februari 2021 (dnr Ä 2018-257:11). Regeringen anger i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) att utvärdering av Tillväxtverkets program visar att programmet bidragit med ökad kunskap på området för offentliga aktörer, företagsfrämjare och sociala företag. Inom ramarna för programmet har Tillväxtverket bl.a. finansierat flera regionala projekt och affärsutvecklingscheckar. Regionerna har bidragit till att stärka sociala företags affärsmässiga förmåga genom att förbättra deras kunskap

om finansieringsmöjligheter men även genom att förbättra deras förmåga att attrahera kunder och kapital. Utvärderingen visar att 28 procent av de sociala företag som deltagit i de regionala projekten anger att deras förmåga att attrahera kunder stärkts i hög eller mycket hög grad. Motsvarande siffra för att attrahera kapital är 20 procent. Bland de företag som fått affärsutvecklingscheckar anger en majoritet att de framför allt har stärkt sin affärsmässiga förmåga och sin affärsmodell och /eller affärsidé. Regionerna har också bidragit till att sociala företag blivit bättre på att visa sin samhällsnytta. Av de sociala företagen uppger 49 procent att aktiviteterna inom de regionala projekten stärkt deras kunskap när det gäller effektmätning.

Regeringen gav i februari 2018 även Vinnova ett uppdrag att stödja utveckling av sociala företag (dnr N2018/00714/IFK). Enligt uppdraget ska Vinnova bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att främja utvecklingen av och kunskapen om social innovation genom socialt företagande samt stimulera tillväxt i sociala företag i hela landet och bland både kvinnor och män. Uppdraget ska enligt ändringarna den 17 september 2020 i regleringsbrevet för budgetåret 2020 slutredovisas senast den 1 maj 2021. Uppdraget slutredovisades den 29 april 2021 (dnr. 2018-00556). Enligt rapporten har möjligheterna för sociala företag att vara med och bidra i samhällsutvecklingen ökat. Resultaten visar att utvecklingen gått i önskad riktning. Sociala företag har bidragit med konkreta exempel på hur offentlig sektor kan samverka med sociala företag i praktiken. Kunskapshöjning om samverkan och nya finansieringsmodeller har skett både hos sociala företag och offentlig sektor. Därtill har en förstärkning av stödsystemet för sociala företag ägt rum och överlag ses en större mognad i systemet.

Regeringen beslutade vidare i juni 2018 att tillsätta en särskild utredning om en tydlig definition av idéburna aktörer i välfärden (dir. 2018:46). Utredningen skulle ta fram ett förslag på en tydlig definition av idéburna aktörer som kan användas för att identifiera och avgränsa dessa från andra aktörer i välfärdsverksamheter och andra närliggande offentligt finansierade eller subventionerade verksamheter. Syftet med en definition av idéburna aktörer är att främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden genom att underlätta vid bl.a. bidragsgivning, lagstiftning, köp av verksamhet och samverkan. Det skulle därför också tas fram exempel och beskrivas tänkbara tillämpningsområden inom välfärden och angränsande områden där en definition av idéburna aktörer skulle kunna användas. Uppdraget redovisades i december 2019. Utredningen föreslår bl.a. att det införs en definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet och att det ges vägledning om hur partnerskap mellan offentliga myndigheter och idéburna aktörer kan utformas. Utredningen föreslår även ändringar i lagstiftningen om upphandlingar och valfrihets-system för att underlätta för idéburna aktörer. Utredningens förslag har remissbehandlats och regeringen har aviserat en proposition om idéburen välfärd i mars 2022.

I propositionen Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110) föreslog regeringen att ett nationellt utvecklingsbolag skulle inrättas. Bolaget ska investera indirekt i företag i utvecklingsfaser genom privat förvaltade fonder. Av propositionen framgår att bolagets val av såddfonder kan inkludera finansiering av fonder av lokal karaktär, men även fonder som arbetar med ett brett spektrum av företag, t.ex. inom den ideella sektorn och socialt företagande. Som närmare beskrivs i avsnittet Företagens kapitalförsörjning nedan startade Saminvest AB sin verksamhet 2017.

Tillväxtverket ger stöd till kooperativ utveckling genom ett verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion, som ger rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Tillväxtverket genomförde en utvärdering av verksamhetsbidraget till Coompanion under perioden 2017–2019. I rapporten Tillväxtverkets verksamhetsbidrag till Coompanion – utvärdering 2017–2019 (rapport 0352) dras slutsatsen att Coompanion i huvudsak levererat väl i förhållande till uppställda mål och att Coompanions verksamhet i hög grad är relevant. Coompanion presenterade i juni 2021 även en ny organisationsmodell för personalövertagande, med syftet att rädda många livskraftiga företag i landet. Information om socialt företagande och samhällsentreprenörskap samlas och förmedlas även via Verksamt.se.

Ägarskiften

Enligt tidigare regler kunde en försäljning av ett fåmansföretag till en närstående medföra högre beskattning än om företaget sålts till en utomstående person. För att underlätta generationsskiften i fåmansföretag föreslog regeringen i propositionen Nya skatteregler för ägarskiften mellan närstående i fåmansföretag att samma skatteregler ska gälla vid en överlåtelse av ett fåmansföretag till en närstående som till en utomstående. Riksdagen godkände förslaget och lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2019 (prop. 2018/19:54, bet. 2018/19:SkU17, rskr. 2018/19:208).

Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling

För att förbättra villkoren för forskning och utveckling i Sverige har arbetsgivaravgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling sänkts. I april 2020 höjdes avdragsmöjligheten från arbetsgivaravgiften hos den avgiftsskyldige från 230 000 kronor till 450 000 kronor per månad (bet. 2019/20:SfU15, rskr 2019/20:184). Regeringen överlämnade i mars 2021 proposition 2020/21:110 Ytterligare förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling till riksdagen. I propositionen föreslogs bl.a. att det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna höjs från 450 000 kronor till 600 000 kronor per månad. Riksdagen antog propositionen (bet. 2020/21:SfU19, rskr. 2020/21:300). Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2021.

Skattereduktion för förvärvsinkomster och utvidgad tidsgräns för expertskatt

Regeringen föreslog i proposition 2019/20:68 att skattelättnaden för experter, forskare och andra nyckelpersoner skulle utvidgas från att gälla de tre första åren av den tidsbegränsade vistelsen i Sverige till att i stället gälla högst fem år räknat från den dag då vistelsen i Sverige påbörjades. Regeringen anförde att det mot bakgrund av pandemins effekter på ekonomin är särskilt viktigt att Sverige kan attrahera experter, forskare och andra nyckelpersoner när verksamheterna drar igång igen och att tidsgränsen för skattelättnader därför i större utsträckning borde motsvara reglerna i andra länder i Europa. Riksdagen biföll regeringens förslag, och lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2021 (bet. 2020/21:SkU14, rskr. 2020/21:96).

Utredningen om företagares trygghetssystem

Regeringen beslutade den 25 juni 2020 att tillsätta en utredning om företagares trygghetssystem (dir. 2020:71). Enligt kommittédirektivet ska den särskilda utredaren (riksdagsledamoten Mathias Tegnér) lämna förslag på hur företagares trygghetssystem kan bli tydligare, enklare och mer förutsebart.

I uppdraget ingår bl.a. att utreda hur sjukpenninggrundande inkomst ska fastställas för företagare med inkomst av näringsverksamhet från enskild firma, från ett handelsbolag eller från en europeisk ekonomisk intressegrupp, att utreda om åldersgränsen 55 år är ändamålsenlig som borte gräns för möjligheten att välja karenstid i sjukförsäkringen, att kartlägga bakgrunden till och analysera skälen för de nuvarande skillnaderna i de olika regelverken beroende på val av företagsform i fråga om karensregler och sjuklöneansvar, samt att göra en helhetsöversyn av regler och processer kring företagares trygghetssystem. Även jämställdhetsaspekter ska genomgående belysas och analyseras inom ramen för utredningen.

Ett deluppdrag som rör huruvida åldersgränsen 55 år är ändamålsenlig som borte gräns för möjligheten att välja karenstid i sjukförsäkringen redovisades den 2 november 2020. Uppdraget slutredovisades den 14 december 2021 (SOU 2021:98). I slutbetänkandet görs ett antal bedömningar när det gäller enklare regler och processer i företagets trygghetssystem. Bland annat görs bedömningen utifrån vikten av tydlig och lättillgänglig information för att öka förutsebarheten och tryggheten för företagare att Försäkringskassan, Tillväxtverket och Skatteverket bör få i uppdrag att ta fram anpassade informationsinsatser som kan ge stöd och vägledning när det gäller regler och allmänna villkor i socialförsäkringssystemet som rör företagare.

EU:s industristrategi

Den 10 mars 2020 presenterade kommissionen meddelandet En ny industristrategi för EU (COM(2020) 102). Kommissionen betonar i meddelandet industrins betydelse för EU:s fortsatta utveckling och välstånd och framhåller att den nya industristrategin innehåller en vision för vad som ska ha uppnåtts

2030 och senare och de förutsättningar som krävs för att nå dit. Kommissionen sätter upp tre mål för industrin: en globalt konkurrenskraftig och världsledande industri, en industri som banar väg för klimatneutralitet samt en industri som formar EU:s digitala framtid. Strategin identifierar vidare en uppsättning åtgärder för att uppnå målen bl.a. genom att skapa förutsägbarhet för industrin genom fördjupad, mer digital inre marknad och genom att skapa lika spelregler på världsmarknaden. Inom EU behöver man även fostra en kultur av industriell innovation och främja utbildning och omskolning. Det finns vidare ett behov av investeringar i och finansiering av omställningen.

Statsrådet Ibrahim Baylan med kollegor från sju andra medlemsstater skickade den 10 mars 2020 i samband med att kommissionen presenterade en ny industristrategi för Europa ett gemensamt brev till kommissionen om vikten av att inte luckra upp EU:s konkurrensregler och att en eventuell översyn ska baseras på beprövade principer och ekonomisk forskning. I brevet framhålls bl.a. att konkurrenskraft så långt som möjligt ska uppnås på egna meriter genom dynamik på väl fungerande marknader. Globala företag byggs genom konkurrens och inte genom att politiken väljer favoriter och skyddar dem från konkurrens. I stället bör alla företag ges en rättvis chans så att de bästa, mest produktiva och innovativa företagen kan växa. För att europeiska företag fortsatt ska kunna blomstra måste en väl fungerande inre marknad, understödd av en stark, ekonomiskt underbyggd konkurrenspolitik, förbli en viktig prioritering för EU. I brevet poängteras även vikten av att en eventuell översyn av konkurrensreglerna baseras på beprövade principer och ekonomisk forskning, för att inte negativt påverka företag och konsumenter på den inre marknaden. Det anförs vidare att EU samtidigt inte får vara naivt inför det snabbt föränderliga globala landskapet, där orättvisa utländska subventioner eller statlig kontroll av företag har en skadlig effekt på den inre marknadens funktion. För att undvika snedvridning av marknader måste operatörer från tredjeländer konkurrera på liknande villkor och med liknande regler för statligt stöd som deras europeiska motsvarigheter.

Kommissionen presenterade den 5 maj 2021 en uppdatering av industristrategin, som kompletterar den befintliga genom att beakta omständigheterna och hantera de utmaningar som accentuerats under pandemin. Den uppdaterade industristrategin har tre huvudsakliga inriktningar. Kommissionen lyfter i meddelandet fram vikten av att stärka den inre marknadens resiliens att upprätthålla den fria rörligheten för personer, varor, tjänster och kapital på den inre marknaden och att samarbeta för att stärka den inre marknadens motståndskraft. Kommissionen menar också att krisen visat på behovet av att analysera och åtgärda s.k. strategiska beroenden, tekniska såväl som industriella. Vidare betonar kommissionen i meddelandet att de ekonomiska argumenten för den gröna och digitala omställningen nu är starkare än någonsin och lyfter därför fram flera nya åtgärder för en snabbare grön omställning.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella behandlades av utskottet senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU20). Utskottet avstyrkte dessa med hänvisning till bl.a. pågående insatser och utredningar. Förslag liknande dem som anförs i motionerna 2021/22:1729 (M) yrkande 3, 2021/22:2647 (M) yrkande 6, 2021/22:3687 (M) yrkande 5 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 45 behandlades av utskottet i betänkandet om Riksrevisionens rapport om effektutvärderingar av näringspolitiken (bet. 2020/21:NU26). Förslag liknande de i motion 2021/22:3684 (C) yrkande 39 behandlades senast våren 2021 i utskottets betänkande om energipolitiken (bet. 2020/21:NU21).

Förslag liknande de i motionerna 2021/22:214 (C), 2021/22:738 (KD), 2021/22:740 (KD), 2021/22:945 (S), 2021/22:1556 (S), 2021/22:1806 (S), 2021/22:1808 (S), 2021/22:2000 (M), 2021/22:2192 (M), 2021/22:2294 (L) yrkande 2, 2021/22:2391 (SD) yrkande 16, 2021/22:2815 (M), 2021/22:3199 (V) yrkandena 1 och 24, 2021/22:3380 (L) yrkande 18, 2021/22:3396 (MP) yrkande 3, 2021/22:3686 (C) yrkandena 3 och 17, 2021/22:3689 (M) yrkandena 16 och 19, 2021/22:3690 (M) yrkande 26, 2021/22:3753 (M) yrkande 25 och 29, 2021/22:3800 (KD), 2021/22:4062 (MP) yrkande 19 och 2021/22:4210 (KD) yrkande 61 har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Testverksamhet och innovationstävlingar
- Innovationsfrämjande åtgärder
- Industrifrämjande åtgärder
- Ett reformerat system för företagsstöd
- Effektivare företagsstöd
- Samordning av företagsstöd
- Övrigt om företagsstöd
- Startup-företag
- Socialt och kooperativt företagande
- Övrigt om företagsfrämjande åtgärder.

Testverksamhet och innovationstävlingar

I motionerna 2021/22:3199 (V) yrkande 24, 2021/22:3687 (M) yrkande 7, 2021/22:3689 (M) yrkande 16, 2021/22:3708 (M) yrkande 39 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 42 förordas åtgärder för att främja testbäddar, bl.a. när det gäller regelverket. Med anledning av dessa förslag kan utskottet konstatera att Testbädd Sverige är ett av regeringens fyra fokusområden inom regeringens nyindustrialiseringsstrategi Smart industri och syftar till att Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka

landets industriella produktion av varor och tjänster. Vidare noterar utskottet att regeringen 2017 gav Vinnova i uppdrag att etablera en nationell samordnande funktion för stärkt test- och demonstrationsverksamhet som en del av Testbädd Sverige. Uppdraget innebär bl.a. att Vinnova ska verka för framväxten av internationellt attraktiva test- och demonstrationsmiljöer med hög relevans för svensk tillväxt, tillhandahålla information om test- och demonstrationsmiljöer och främja samverkan kring testbäddar mellan olika samhällssektorer som näringsliv, offentlig sektor, berörda intresseorganisationer samt universitet och högskolor. Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit olika åtgärder för att stärka förutsättningarna för testbäddar i Sverige genom den struktur som upprättats genom Testbädd Sverige och Vinnova och ser i nuläget därför ingen anledning att tillstyrka det som föreslås i motionerna.

Utskottet kan med anledning av motionerna 2021/22:3684 (C) yrkande 39 och 2021/22:3687 (M) yrkande 9, som förordar fler innovationstävlingar, notera att Rise 2018 etablerade ett nationellt kontor för innovationstävlingar (NIK) som finansierats av Vinnova. Sedan 2020 är NIK ett kunskapscentrum inom Rise och har till uppgift att erbjuda stöd till dem som vill arrangera innovationstävlingar. Utskottet noterar även att offentligt finansierade tävlingar förekommer vid myndigheter och offentliga forskningsinstitut som t.ex. Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Vinnova och Formas. Utskottet kan därtill notera den just nu pågående innovationstävlingen Vinter. Utskottet kan här vidare hänvisa till regeringens uppdrag till Vinnova, UHM och PRV att genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation, inklusive inrättandet av en innovationsupphandlingsarena för att stimulera myndigheter och enheter som genomför upphandlingar att genomföra fler innovationsupphandlingar och därmed skapa efterfrågan på innovationer som kan leda till mervärde för samhället. Utskottet kan konstatera att det pågår ett arbete på de områden motionärerna efterfrågar och ser därför i nuläget inte ett behov av att rikta ett tillkännagivande till regeringen.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Innovationsfrämjande åtgärder

Olika åtgärder för att främja innovation i Sverige föreslås i motionerna 2021/22:1806 (S), 2021/22:2541 (SD) yrkande 6, 2021/22:2968 (SD) yrkande 82, 2021/22:3378 (L) yrkande 7, 2021/22:3686 (C) yrkandena 15 och 30, 2021/22:4062 (MP) yrkande 19 och 2021/22:4217 (KD) yrkandena 31 och 41. Utskottet vill med anledning av dessa förslag anföra följande. Ett av delmålen för näringspolitiken är att skapa stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse för att därigenom stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är utskottets uppfattning att innovation och förnyelse är centralt för att stärka den svenska konkurrenskraften och samtidigt bidra till de globala målen för hållbar utveckling. Utskottet noterar i detta sammanhang att

det nationella innovationsrådet, som utvecklats till en central plattform för dialog och samverkan kring strategiska framtidsfrågor, fortsätter sitt arbete även under denna valperiod.

Det är utskottets mening att Sverige genom samverkan mellan universitet och högskolor, näringsliv och det offentliga kan kraftsamla för att lösa problem och överbrygga de utmaningar som samhället står inför. Det är därför positivt att arbetet med de strategiska samverkansprogrammen tas vidare. Den fortsatta inriktningen för samverkansprogrammen under innevarande valperiod är Hälsa och livsvetenskap (life science), Näringslivets digitala strukturomvandling, Näringslivets klimatomställning samt Kompetensförsörjning och livslångt lärande. Samverkansprogrammen har även utökats med en internationell dimension som kopplar insatser och resultat till internationella innovationssamarbeten. Både Vinnova och Tillväxtverket har fått i uppdrag av regeringen att stödja arbetet med respektive hjälpa regeringen i genomförandet av samverkansprogrammen. Utskottet noterar även att de utsända innovations- och forskningsråden har en tydlig uppgift att underlätta strategiska innovationssamarbeten för svenska företag i utlandet.

För ett konkurrenskraftigt innovationsklimat är det även viktigt att kontinuerligt arbeta med att utveckla insatser för de aktörer som fungerar som länkar i innovationssystemet och att sedan utvärdera dessa insatser. Utskottet vill här påminna om att riksdagen under 2020 behandlade regeringens skrivelse Riksdagen om granskningen av de strategiska samverkans- och innovationsprogrammen (skr. 2019/20:185, bet. 2019/20:NU7). Utskottet noterar även att regeringen i propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60, bet. 2020/21:UbU16) bl.a. framhåller att innovationssystemet ska stärkas och vikten av att den statliga organisationen för forsknings- och innovationsfinansiering är väl anpassad till samhällsutmaningarna och fungerar på ett ändamålsenligt, kvalitativt, samordnat och kostnadseffektivt sätt för att Sverige ska kunna vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Utskottet ser således positivt på förslagen till ökade anslag till bl.a. Vinnova och Rise till forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystem som riksdagen sedermera godkänt (prop. 2021/22:1 utg. omr. 24, bet. 2021/22:NU1). Utskottet noterar även det flertal uppdrag som regeringen gett bl.a. Vinnova, Rise, Tillväxtverket och Digg att genomföra insatser som syftar till att skapa förutsättningar för ökad innovation i näringslivet. Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det pågår ett arbete för att stärka det svenska innovationssystemet och ser således i nuläget inget behov för riksdagen att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som motionärerna här föreslår.

När det gäller grön teknik och klimateffektiva innovationer är det utskottets uppfattning att Sverige ska gå före på klimat- och miljöområdet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Senast 2045 bör Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Detta kräver en konkurrenskraftig och hållbar industri som kan leverera lösningar för en grön omställning

och skapa jobb i hela landet. En cirkulär och biobaserad ekonomi är en nödvändighet för näringslivets gröna omställning och bidrar både till att minska negativ påverkan på klimat, miljö och människors hälsa och till att stärka förutsättningarna för svenskt näringsliv på framtida globala marknader. När det gäller vattenfrågor hänvisar utskottet till det nyligen inrättade nationella forskningsprogrammet om hav och vatten.

Utskottet konstaterar också att skattelättnaden för experter, forskare och andra nyckelpersoner har utvidgats från att gälla de tre första åren av den tidsbegränsade vistelsen i Sverige till att i stället gälla högst fem år räknat från den dag då vistelsen i Sverige påbörjades. Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2021. Vidare har även förslaget om förbättrade villkor för forskning och utveckling i Sverige genom sänkt arbetsgivaravgift för personer som arbetar med forskning eller utveckling antagits av riksdagen. Denna lagändring trädde i kraft den 1 juli 2021.

När det gäller förslagen i motionerna 2021/22:716 (S), 2021/22:1022 (C), och 2021/22:3603 (M) anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes när utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Industrifrämjande åtgärder

Olika åtgärder för att främja förutsättningarna för den svenska industrin, dess utveckling och konkurrenskraft förordas i motionerna 2021/22:106 (KD) yrkandena 1 och 2, 2021/22:2391 (SD) yrkandena 1 och 16, 2021/22:3199 (V) yrkande 1 och 2021/22:4131 (C) yrkandena 1 och 12.

Utskottet kan konstatera att regeringen inom ramen för strategin Smart industri utfört ett flertal åtgärder med avsikt att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. Det är utskottets uppfattning att det sammanhållna arbetet har skapat en tydlig riktning för omställningen när det gäller digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning samt innovation och forskning för svenska industriföretag. Här kan noteras bl.a. Tillväxtverkets uppdrag att under 2018–2020 främja omställningen mot en smart industri på regional nivå och skapa goda förutsättningar för industrin i hela landet och uppdraget att under 2018–2021 främja automation och robotisering inom små och medelstora industriföretag. I detta sammanhang noterar utskottet regeringens förslag om nya mål för förenklingspolitiken, som bl.a. syftar till att de samlade regelverken ska bidra till att främja svenska företags tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga, att förvaltningsmyndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta och att bemötandet och servicen till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Utskottet noterar även att regeringen tillsatt en utredning om att se över det nuvarande systemet för miljöprövning. Utredningen ska bl.a. före-

slå ändringar och åtgärder för att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning. Utskottet ser i detta läge ingen anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med det som föreslås i motionerna.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Ett reformerat system för företagsstöd

I motionerna 2021/22:1729 (M) yrkande 3, 2021/22:2647 (M) yrkande 6 och 2021/22:3687 (M) yrkande 5 förordas tillkännagivanden om att stöd till entreprenörer och innovation behöver reformeras, renodlas och effektutvärderas. Med anledning av dessa yrkanden vill utskottet inledningsvis understryka vikten av att statens medel används på ett så ansvarsfullt och effektivt sätt som möjligt. För att säkerställa att statens resurser effektivt bidrar till att uppnå målen är det nödvändigt att följa upp och utvärdera politiken. Målet för näringspolitiken är formulerat på en övergripande nivå och det är därför angeläget att målen för olika företagsstödjande insatser är tydligt formulerade och att det redan från början finns en strategi för hur insatser ska följas upp och utvärderas. Utskottet konstaterar att likalydande förslag behandlades av utskottet senast våren 2021 när utskottet behandlade regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om effektutvärderingar av näringspolitiken – bristande tillförlitlighet (skr. 2020/21:178, bet. 2020/21:NU26). Utskottet kunde då konstatera att regeringen med anledning av Riksrevisionens granskning gett Tillväxtanalys uppdraget att kartlägga företagsfrämjande insatser för att på så sätt skapa en bättre överblick över bl.a. de samlade stöden och skapa förutsättningar för ändamålsenliga utvärderingar. Uppdraget redovisades i september 2021 och det pågår för närvarande ett arbete inom Regeringskansliet med anledning av rapporten. Vidare kunde utskottet då även notera att regeringen på nytt skulle se över Almis ägaranvisning med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer för att se över de uppdragsmål som förutsätter att Almi genomför årliga utvärderingar i förhållande till en jämförelsegrupp. Enligt information från Regeringskansliet kommer den uppdaterade ägaranvisningen att antas på bolagsstämman senare under våren 2022.

Därtill kunde utskottet notera att regeringen avsåg att vidta åtgärder utifrån Riksrevisionens granskning som syftade till att ytterligare förstärka arbetet med att redovisa resultat och kunskapsunderlag om näringspolitikens samlade effekter. Utskottet noterade då även att regeringen i samband med att den slutredovisade riksdagens tillkännagivande om oberoende effektutvärdering anförde att den avser att återkomma till riksdagen med information om det fortsatta arbetet för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar.

Sammanfattningsvis vill utskottet anföra att det nu, liksom vid den senaste behandlingen av dessa förslag, utgår från att regeringen kommer att återkomma till riksdagen om det pågående arbetet inom ramen för dialogen om resultatredovisningen för näringspolitiken, där effektutvärdering av insatser utgör en viktig del. Utskottet ser därmed inte heller denna gång något skäl för riksdagen att ytterligare agera i frågan.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Effektivare företagsstöd

Enligt motionerna 2020/21:2428 (SD) yrkande 4 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 45 bör företagsstöden effektutvärderas i ökad omfattning.

Som framgår tidigare i detta betänkande avstyrkte utskottet liknande förslag våren 2020 (bet. 2020/21:NU26). Utskottet vill nu liksom då framhålla att det instämmer med motionärerna om vikten av att statens medel används på ett så ansvarsfullt och effektivt sätt som möjligt, vilket också framgår av utskottets ställningstagande under den föregående punkten i detta betänkande. Även på denna punkt vill utskottet påminna om att det pågår ett arbete på området i den riktning som efterfrågas i de aktuella motionerna. Här kan särskilt nämnas det ökade anslaget till Tillväxtanalys för att genomföra fler effektutvärderingar och för att utveckla en heltäckande databas som stöd för utvärdering av offentliga insatser inom näringspolitiken. Utskottet noterar i detta sammanhang även uppdragen till Tillväxtanalys om dels uppföljning och utvärdering av pandemistödets sammanlagda effekter på företagen, dels utvärdering av effekterna av företagsstödjande insatser inom de nio regionalfondsprogrammen för tillväxt och sysselsättning under programperioden 2014–2020. Således vidhåller utskottet även i detta fall sin uppfattning att det i nuläget inte finns något behov av ett tillkännagivande till regeringen enligt motionärernas förslag.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Samordning av företagsstöd

I motionerna 2020/21:2428 (SD) yrkande 5 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 46 förordas att regeringen ska verka för att ansökan om och utbetalning av statliga företagsstöd samordnas så att förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer minskar och effektiviteten i stöden ökar. Utskottet vill här poängtera att det är angeläget att statens resurser används på ett korrekt och effektivt sätt och att fusk med olika former av företagsstöd beivras.

I dag är det expertmyndigheternas uppdrag att tilldela företag stöd inom respektive myndighets ansvarsområde, under förutsättning att den som söker stödet uppfyller de villkor som ställs, vilket innebär att företag har rätt till olika typer av stöd med olika ändamål. Enligt utskottets mening skulle det vara svårt att samla alla typer av företagsstöd på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning i denna fråga och ser därför inga skäl att ändra på dagens ordning där respektive myndighet ansvarar för att bevilja och kontrollera företagsstöd inom sitt ansvarsområde.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Övrigt om företagsstöd

I motion 2021/22:3689 (M) yrkande 19 förordas ett tillkännagivande om att länsstyrelserna bör få i uppdrag att göra en uppföljning av det statliga riskkapitalet för investeringar i hela Sverige. I motion 2021/22:2428 (SD) yrkandena

2 och 3 efterfrågas en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna, med syftet att bl.a. säkerställa att offentligt stöd till näringslivet inte konkurrerar med privat riskkapital. I motion 2021/22:738 (KD) förordas ett tillkännagivande om skäliga avgifter inom Tillväxtverket när det kommer till det s.k. korttidsstödet. Motionärerna vill vidare i motion 2021/22:2000 (M) få på plats ett stödsystem för företag med hög effektivitet i genomförande och träffsäkerhet i utförande. Därtill föreslås i motion 2021/22:3619 (M) ett tillkännagivande om bättre samverkan mellan organisationer i samband med nyföretagande. Slutligen yrkar motionärerna i motion 2021/22:3800 (KD) på fortsatt stöd till näringslivet efter pandemin för att hantera dess effekter.

Med anledning av dessa motioner vill utskottet hänvisa till dels det arbete som bedrivs av regeringen och relevanta myndigheter för att förbättra förutsättningarna för utvärderingar, dels det arbete som syftar till att bättre kunna redovisa resultat och kunskapsunderlag om näringspolitikens samlade effekter. Därtill vill utskottet även hänvisa till de åiterrapporteringsuppdrag som stödgivande myndigheter och de statliga bolagen som erbjuder stöd i form av riskkapital har. Utskottet ser med anledning av de här aktuella motionerna ingen anledning att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionärernas förslag.

Motionsyrkandena avstyrks därmed av utskottet.

Startup-företag

I motion 2021/22:3227 (C) yrkande 31 efterfrågas gynnsamma villkor för startup-företag, och i motion 2021/22:3380 (L) yrkande 12 föreslås att regeringen tillsätter en startup-kommission med ett brett mandat att ta fram förslag för att riva hinder och underlätta för fler startup-företag.

Utskottet vill med anledning av dessa förslag anföra följande. Innovativa och nystartade företag som driver utvecklingen framåt inom exempelvis teknik och miljö är en viktig del i Sveriges ekonomiska utveckling och konkurrenskraft. Tillgång till information, rådgivning och nätverk har ofta stor betydelse vid nystart samt för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. Den information och rådgivning som staten finansierar eller tillhandahåller ska vara marknadskompletterande och relevant utifrån företagets olika behov och utvecklingsfaser. Liksom motionärerna ser utskottet ett fortsatt behov av insatser som syftar till att bl.a. öka nyföretagandet inte minst genom att stödja utvecklingen i företag med tillväxtpotential. I detta sammanhang noterar utskottet de befintliga nätverken för startup-företag och det stöd för startup-företag som bl.a. Tillväxtverket och Vinnova erbjuder och portalen Verksam.se som också utgör ett viktigt verktyg i detta arbete. Utskottet vill här även påminna om Almis arbete med att främja innovativa företag med utvecklings- och tillväxtpotential. Därtill noterar utskottet regeringsuppdraget till Vinnova och Tillväxtverket om att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deep tech) att

växa i Sverige och utredningarna om dels förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande, dels schabloniserad beskattning för mikroföretag, som nu bereds inom Regeringskansliet.

Med hänvisning till det anförda ser utskottet i nuläget ingen anledning för riksdagen att bifalla motionärernas förslag. Motionsyrkandena avstyrks därmed av utskottet.

Socialt och kooperativt företagande

Åtgärder för att främja socialt och kooperativt företagande förordas i ett antal motioner. Utskottet instämmer i motionärernas syn att socialt företagande och sociala företag kan vara värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Utskottet kan här påminna om regeringens strategi för socialt företagande. Utskottet kan här även notera att Tillväxtverkets och Vinnovas uppdrag att stödja utvecklingen av samhälls-entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020 har bidragit med ökad kunskap på området och att bl.a. de regionala projekten har påverkat de deltagande sociala företagens förmåga att attrahera kunder och kapital i positiv riktning. Utskottet hänvisar vidare även till den information som förmedlas via Verksamt.se om socialt företagande och det stöd till och rådgivning om kooperativ utveckling som tillhandahålls genom rådgivarorganisationen Coompanion som finansieras genom ett verksamhetsbidrag från Tillväxtverket. I detta sammanhang noterar utskottet även regeringens aviserade proposition om idéburet företagande inom välfärden, som riksdagen kommer att hantera framöver.

När det gäller frågan om ägarskiften anser utskottet att det är viktigt att tillhandahålla goda förutsättningar för ägarskiften i befintliga fåmansföretag för att möjliggöra att upparbetade värden i företag med tillväxtpotential tillvaratas. Även här kan rådgivning från Coompanion och information på Verksamt.se nämnas. Utskottet kan också konstatera att nya skatteregler trädde i kraft den 1 juli 2019. Syftet med reglerna är att underlätta generationsskiften i fåmansföretag. Reglerna innebär att samma skatteregler ska gälla vid överlåtelse av ett fåmansföretag till en närstående som till en utomstående.

Med hänvisning till det som anförts ovan avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

I ett antal motioner föreslås att regeringen ska genomföra ytterligare en rad olika företagsfrämjande åtgärder. Utskottet vill inledningsvis mot bakgrund av dessa motioner framhålla att det är utskottets uppfattning att näringslivet behöver vara innovativt och effektivt och baseras på en hög kunskapsnivå för att stärka den svenska konkurrenskraften. Företag kan utvecklas på väl fungerande marknader genom insatser som stärker näringslivets förnyelseförmåga och ökar ekonomins variationsrikedom samt genom välavvägda regelverk och funktionella institutioner. Vidare konstaterar utskottet att näringspolitiken är en del i genomförandet av Agenda 2030, där stärkt samstämmighet och en

utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation är viktiga områden i det fortsatta arbetet. Angelägna frågor för att stärka den svenska konkurrenskraften i relation till förändringarna i omvärlden är näringslivets förutsättningar för grön omställning och digitalisering samt dess tillgång på kompetens.

Det är även utskottets uppfattning att näringspolitiken bör fokusera på att dels skapa förutsättningar för fler företag i hela landet, dels utveckla nationella och regionala styrkor. Tillgång till information, rådgivning och nätverk har ofta stor betydelse vid nystart samt för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. Den information och rådgivning som staten finansierar eller tillhandahåller ska vara marknadskompletterande och relevant utifrån företagens olika behov och utvecklingsfaser. Här kan utskottet påminna om plattformen Verksam.se och den viktiga funktion för företagare den fyller genom att samla relevant information och myndighetsservice på webben. I detta sammanhang kan utskottet även påminna om att portalen även innehåller företagsanpassad information om exempelvis dataskyddsförordningen, hur man kan digitalisera sitt företag och utbildning om AI. Utskottet kan även framhålla de uppdrag Almi har att främja jämställt företagande, med särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Utskottet noterar därtill att samverkansprogrammet Näringslivets digitala strukturomvandling fokuserar på utmaningar och möjligheter som följer av den digitala strukturomvandlingen och av att nya teknologier införs.

När det gäller förslag om starta eget-bidrag konstaterar utskottet att svenska arbetstagare sedan flera år har rätt att vara lediga från sin anställning upp till sex månader för att driva näringsverksamhet och att kravet på aktiekapital i privata aktieföretag sedan den 1 januari 2020 halverats till 25 000 kronor. Utskottet vill här även påminna om Vinnovas uppdrag att främja innovation och Tillväxtverkets insatser för att bl.a. stärka potentiella och befintliga företagares kunskap om hur man startar och kan utveckla sitt företag, exempelvis genom verksamhetsbidraget eller affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt. För den som vill starta företag vill utskottet påminna om att utöver Tillväxtverket kan man även vända sig till Almi för information och rådgivning. Utskottet kan i sammanhanget även framhålla att Almi också erbjuder ett mentorprogram där företagare kan få råd och stöd från mer erfarna motsvarigheter. I fråga om en översyn av systemet med korttidspermittering kan utskottet hänvisa till ändringen i lagen om stöd vid korttidsarbete som innebär att arbetsgivare kan söka ersättning för kompetensinsatser i samband med stöd vid korttidsarbete. Vad gäller förslag för att försvåra för bedragare att kapa företag kan utskottet hänvisa till Bolagsverkets arbete med skärpta rutiner för kontroller och att det redan i dag krävs e-legitimation för verifiering av myndighetens tjänster på bl.a. Verksam.se.

Utskottet vill med anledning av det som lyfts i flera motioner även hänvisa till regeringens regelförenklingsarbete och de nya målen för förenklingspolitiken. Liksom motionärerna anser utskottet att de samlade regelverken ska bidra

till att främja svenska företags tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga.

Utskottet noterar därtill att den särskilda utredningen om företagares trygghetssystem nu har blivit klar och att förslag på hur systemet kan bli tydligare, enklare och mer förutsägbart har överlämnats till regeringen. Utskottet ser fram emot regeringens fortsatta arbete i frågan.

När det gäller förslagen i motionerna 2021/22:84 (SD), 2021/22:89 (SD), 2021/22:340 (SD) yrkande 4, 2021/22:1396 (KD), 2021/22:2647 (M) yrkande 1 och 2021/22:3469 (M) yrkandena 1–3 anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes när utskottet senast behandlade motsvarande förslag. Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att regeringen kontinuerligt arbetar med att genomföra åtgärder för att nå målet för näringspolitiken.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Vissa frågor om konkurrens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. företagens konkurrenskraft, Konkurrensverkets befogenheter och konkurrens från offentliga verksamheter. Utskottet hänvisar till bl.a. gällande regler och pågående arbete.

Jämför reservation 31 (M, SD, KD, L), 32 (SD, KD), 33 (SD, KD), 34 (C), 35 (M) och 36 (SD).

Motionerna

Annie Lööf m.fl. (C) föreslår i partimotion 2021/22:3511 yrkande 27 att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att se över hur osund konkurrens kan minska, hur bolag som med fördel kan bedrivas av andra aktörer kan avyttras på sikt och hur fler offentliga verksamheter kan konkurrensutsättas. Motionärerna menar att offentligt ägda bolag som regel inte ska agera på den konkurrensutsatta marknaden. Bland annat behöver konkurrenslagstiftningen därför skärpas och Konkurrensverket bör prioritera att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar mot privata företag.

Jessica Rosencrantz m.fl. begär i kommittémotion 2021/22:3431 (M) yrkande 29 att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att den ska ge Tillväxtverket ett uppdrag om att följa upp hur konkurrenskraften för svenska företag har påverkats av införandet av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige.

I kommittémotion 2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 förordar motionärerna att regeringen ger lämplig myndighet, t.ex. Tillväxtver-

ket, i uppdrag att utforma ett konkurrenskraftsmål och sammanställer ett konkurrenskraftsindex för att kunna göra relevanta uppföljningar och därigenom stärka Sveriges konkurrenskraft.

Tobias Andersson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2021/22:2389 att den svenska konkurrenskraften ska stärkas genom en ökad handel. Motionärerna föreslår därför i yrkande 1 att regeringen ska genomföra en övergripande konkurrensöversyn där konkurrensfaktorer som t.ex. marknadsandelar, tillväxt och vinstmarginaler går igenom.

I kommittémotion 2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) förordas i yrkande 18 att ett konkurrenskraftsmål införs. Målet ska syfta till att stärka Sveriges konkurrenskraft och bör bygga på ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på olika relevanta områden.

Tobias Andersson m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2021/22:2433 yrkande 1 ett tillkännagivande i om att regeringen bör utvärdera reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. I yrkande 2 begär motionärerna att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Vidare förordar motionärerna i yrkande 3 att regeringen får i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år. Därtill yrkar motionärerna på att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras (yrkande 4).

I kommittémotion 2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 26 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att offentliga aktörer tar fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas.

Camilla Brodin m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2021/22:4217 att det offentliga inte ska konkurrera med det privata såvida det inte krävs en särskild insats på ett väl definierat område för att främja tillväxt och utveckling under begränsad tid, varför motionärerna i yrkande 48 begär att riksdagen uppmanar regeringen att kartlägga i vilken utsträckning stat, regioner och kommuner ägnar sig åt verksamhet som konkurrerar med det privata näringslivet. Vidare förordar motionärerna i yrkande 50 ett tillkännagivande om Konkurrensverkets beslutanderätt. Motionärerna anser att regeringen löpande bör följa upp och utvärdera den nya instansordningen där Konkurrensverket är den första instansen för beslut i ärenden om konkurrensskadeavgift och återrapporera resultaten. Därtill bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag som medför att Konkurrensverket ges beslutanderätt även i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

I motion 2021/22:1959 av Lars Jilmstad (M) förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att ska stoppa snedvridande konkurrens i situationer där offentliga verksamheter konkurrerar med privata företag på olika villkor, exempelvis genom att ge Konkurrensverket beslutanderätt i ärenden om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, i stället för att behöva vända sig till domstol.

Margareta Cederfelt (M) yrkar i motion 2021/22:2192 på ett tillkännagivande om konkurrens på lika villkor för att minska otillbörlig konkurrens mellan offentliga verksamheter och privata företag, exempelvis genom att ge Konkurrensverket möjlighet att besluta om sanktionsavgifter gentemot kommuner och regioner samt beslutanderätt i stället för att behöva hänvisa ärendet till domstol.

I motion 2021/22:1904 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 efterfrågas reformer för att stärka svensk konkurrenskraft. Motionärerna pekar bl.a. ut skatter och skattekrångel, en oflexibel arbetsmarknad och en icke fungerande bostadsmarknad som hinder för tillväxten.

Sten Bergheden (M) förordar i motion 2021/22:1928 ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och i de svenska företagens konkurrensländer för att Sverige inte ska förlora konkurrenskraft och arbetstillfällen.

Annicka Engblom (M) förordar i motion 2021/22:2376 yrkande 1 ett tillkännagivande om att det är skadligt att offentliga aktörer bedriver konkurrerande affärsverksamhet på samma marknad som det privata näringslivet. Vidare lyfts i yrkande 2 behovet av policyer för kommuner, regioner och myndigheter i fråga om vilka verksamheter de ska bedriva och hur detta ska göras utan att konkurrensen begränsas.

I motion 2021/22:3538 anför Lars Beckman (M) att för att företagen ska utvecklas väl och kunna bidra med skatteintäkter till staten är det viktigt att det inte finns marknadsstörningar i form av statlig osund konkurrens. Motionären menar att staten därför bör renodla sin roll som myndighetsutövare och endast utöva tillsyn över verksamheter i stället för att ägna sig åt marknadsstörande kommersiella aktiviteter.

Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkar i motion 2021/22:1614 på ett tillkännagivande om att regeringen ska införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på alla relevanta områden. Målet kan användas som ett verktyg för regeringen och riksdagen när nya beslut fattas för att kunna säkra den svenska konkurrenskraften på en alltmer globaliserad marknad.

Bakgrund och pågående arbete

Konkurrensverkets uppdrag och organisation

Konkurrenslagen (2008:579) innehåller regler som syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens i fråga om produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagen avser att generellt skydda samhällsekonomin och konsumenterna. Lagen är tillämplig på alla företag i hela näringslivet och i fråga om all produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Det är i första hand Konkurrensverket som ska vaka över att konkurrenslagen följs. Den svenska lagstiftningen på konkurrensrättens område har EU-rätten som förebild.

Av förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket framgår att Konkurrensverket är förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor och tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Konkurrensverket ska även verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Av instruktionen framgår även att Konkurrensverket ska uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling, lämna förslag till konkurrensutsättning och till regelreformer samt följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde. Konkurrensverket ska även verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer.

Regeringen presenterade den 19 november 2020 proposition 2020/21:51 Konkurrensverkets befogenheter. I propositionen föreslog regeringen ändringar i konkurrenslagen som bl.a. innebär att instansordningen för prövning av konkurrensskadeavgift ändras. Det innebär att Konkurrensverket, i stället för Patent- och marknadsdomstolen, som första instans får besluta i frågor om konkurrensskadeavgift. Verkets beslut ska kunna överklagas till domstolen. Vidare innehöll propositionen förslag till de lagändringar som behövdes för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Lagändringarna innebar bl.a. att Konkurrensverkets befogenheter vid platsundersökningar skulle utökas och att det skulle införas en utredningsskadeavgift, dvs. en sanktion mot företag som trotsar verkets beslut under utredningen av den överträdelse som företaget misstänks för. Konkurrensverket föreslogs få besluta om den nya utredningsskadeavgiften. I propositionen föreslogs också en ny lag om ömsesidigt bistånd med delgivning och indrivning på konkurrensområdet. Regeringen anförde i propositionen att reglerna om att utöka Konkurrensverkets beslutanderätt till att omfatta konkurrensskadeavgift och utredningsskadeavgift föreslogs efter en samlad bedömning av för- och nackdelar. Av propositionen framgick att Konkurrensverkets beslut i dessa frågor ska kunna överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Utskottet behandlade propositionen i januari 2021 (bet. 2020/21:NU10). Lagändringarna och den nya lagen trädde i kraft den 1 mars 2021.

Regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Bestämmelserna i konkurrenslagen är inriktade på att motverka sådana förhållanden som kan skada konkurrensens effektivitet. Det handlar i huvudsak om konkurrensbegränsande samarbeten, missbruk av dominerande ställning och företagskoncentrationer. Konkurrensreglerna gäller för företag och bygger på förbudsprincipen, vilket innebär att vissa konkurrensbegränsningar anses

skadliga och därför är förbjudna. Det eller de företag som bryter mot förbuden kan drabbas av sanktioner.

Konkurrenslagen innehåller även regler som gör det möjligt att pröva konkurrenskonflikter som uppstår när staten, en kommun eller en region säljer varor och tjänster i konkurrens med privata aktörer. Dessa regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) kompletterar förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete respektive missbruk av en dominerande ställning. KOS-reglerna infördes i konkurrenslagen den 1 januari 2010 (prop. 2008/09:231, bet. 2009/10:NU8, rskr. 2009/10:84). Syftet var att säkerställa att offentliga och privata aktörer konkurrerar på likartade villkor. Bestämmelserna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, regioner eller staten hindrar en sund konkurrens när de bedriver säljverksamhet. Konkurrensverket kan som tillsynsmyndighet väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensnedvridande förfarande i en säljverksamhet. Konkurrensverkets beslut om huruvida man ska ansöka om ett förbud kan inte överklagas. När Konkurrensverket i ett visst fall beslutar om att inte ansöka om ett förbud har ett företag som berörs av den offentliga aktörens förfarande möjlighet att självt väcka talan om förbud i domstol. En offentlig aktör som bryter mot ett förbud kan bli tvungen att betala vite till staten.

En utgångspunkt när KOS-reglerna infördes var enligt förarbetena att det vid en tillämpning av reglerna måste vara möjligt att ta hänsyn till andra allmänna intressen än konkurrensintresset som kan uppväga den konkurrensnedvridning som beteendet kan ge upphov till (prop. 2008/09:231).

Uppföljning av KOS-reglerna

Konkurrensverket presenterade i mars 2020 rapporten Tio år med bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet – Kommuners säljverksamhet i fokus (rapport 2020:2). I rapporten följer Konkurrensverket upp hur KOS-reglerna har fungerat sedan de trädde i kraft.

I rapporten anför Konkurrensverket att lagstiftningen och tillsynsarbetet har gett resultat och att förutsättningarna för välfungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats. Samtidigt framhåller Konkurrensverket i rapporten att det även fortsättningsvis finns en risk för konkurrensproblem när offentliga aktörer agerar på konkurrensutsatta marknader och att det finns anledning att följa utvecklingen på området noga framöver. I rapporten framhålls vidare att ökad kunskap och förebyggande åtgärder är viktiga verktyg för att motverka konkurrensproblem i de aktuella situationerna. Rapportens resultat visar att många kommuner bedriver ett aktivt arbete som kan minska risken för att konkurrenskonflikter uppstår mellan offentlig säljverksamhet och privata aktörer. Konkurrensverket framhåller samtidigt att alla kommuner bör ta fram riktlinjer eller en policy som ett stöd för sitt fortsatta arbete med konkurrensfrågor. I rapporten lämnar Konkurrensverket sina rekommendationer om vad sådana styrdokument bör innehålla.

Konkurrensverket har även tidigare följt upp KOS-reglerna i rapporten Frivilliga åtgärder i offentlig säljverksamhet – Effektivare konkurrenstillsyn när offentliga aktörer ändrar sitt agerande (rapport 2018:5). Rapporten innehåller en uppföljning av 25 ärenden från 2010–2017 som rör offentlig säljverksamhet. I samtliga fall hade en utredning inletts för att klarlägga om en offentlig aktör brutit mot KOS-reglerna. I rapporten framhålls att offentliga aktörer som har blivit föremål för en utredning i flera fall har ändrat sitt beteende på ett sådant sätt att risken för konkurrensbegränsande effekter har minskat.

I sammanhanget kan även nämnas att Konkurrensverket följt upp konkurrensförhållanden i samband med offentliga upphandlingar. I rapporten Korruption och osund konkurrens i offentlig upphandling (rapport 2020:1) redogörs för hur upphandlare ser på olika frågor om korruption och osund konkurrens. Konkurrensverket konstaterar att många upphandlare anser att det råder en brist på avtalsuppföljning hos upphandlande myndigheter. De menar att det bortprioriteras i organisationen, samtidigt som de anser att korruption oftast uppstår vid avtalsförvaltningen efter det att upphandlingen är avklarad. En slutsats som dras i rapporten är att kunskapen hos upphandlande myndigheter måste höjas och att dessa myndigheter kontinuerligt behöver arbeta med frågor om korruption och otillbörlig påverkan.

Tillkännagivande om Konkurrensverkets tillsynsarbete

Våren 2020 behandlade utskottet regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om Konkurrensverkets tillsyn (skr. 2019/20:76). I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnar i sin rapport Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande (RiR 2019:26). I rapporten framhåller Riksrevisionen bl.a. brister i Konkurrensverkets tillsynsarbete. Bristerna avser både Konkurrensverkets prioriteringspolicy och Konkurrensverkets interna kontroll. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att Konkurrensverkets resursutnyttjande kan förbättras. Regeringen anger i sin skrivelse att den instämmer i Riksrevisionens iakttagelse att det är viktigt med löpande uppföljning och utvärdering av Konkurrensverkets tillsyn. Regeringen uppger vidare att den löpande följer Konkurrensverkets resultat och resursutnyttjande bl.a. genom myndighetens årsredovisning som tillsammans med det årliga budgetunderlaget ligger till grund för tilldelningen av resurser och styrningen via regleringsbrev. Regeringskansliet uppges även ha en årlig myndighetsdialog med Konkurrensverkets generaldirektör som syftar till att följa upp Konkurrensverkets verksamhet, ge återkoppling, diskutera myndighetens resultat m.m. Utifrån dessa redovisningar och diskussioner följer Regeringskansliet hur Konkurrensverket utnyttjar och fördelar sina resurser. Med anledning av motionsyrkanden som väcktes i samband med regeringens skrivelse förordade utskottet att riksdagen skulle rikta ett tillkännagivande till regeringen om regeringens styrning av Konkurrensverket (bet. 2019/20:NU17). Utskottet anförde att regeringen bör

säkerställa och följa upp att åtgärder vidtas vid Konkurrensverket för att en väl fungerande konkurrenstillsyn utifrån Riksrevisionens rekommendationer ska uppnås. Utskottet ansåg dessutom att regeringen bör återrapportera vidtagna åtgärder och slutsatser till riksdagen. I betänkandet fanns en reservation (S, V, MP) där det föreslogs att riksdagen inte skulle göra något tillkännagivande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Regeringen redogör i budgetpropositionen för 2022 för de åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandet och uppger bl.a. att Riksrevisionens rekommendationer har resulterat i flera åtgärder vid myndigheten. Regeringen anger därmed tillkännagivandet som slutbehandlat. Utskottet hade ingen invändning mot regeringens bedömning (bet. 2021/22:NU1).

Tilkännagivande om statligt ägda bolag och vissa konkurrensfrågor

I betänkandet Regeringens skrivelse med 2020 års redogörelse för statligt ägda företag (bet. 2020/21:NU4) förordade utskottet ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om att statligt ägda bolags agerande kan snedvrída konkurrensen. I tillkännagivandet uppmanas regeringen att inom ramen för bolagsstyrningen säkerställa att bolag med statligt ägande inte agerar så att en osund konkurrens uppstår. Utskottet anför även att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av de åtgärder som man har vidtagit. I betänkandet fanns en reservation där det föreslogs att riksdagen inte skulle göra något tillkännagivande (S, V, L, MP). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I budgetpropositionen för 2022 anför regeringen bl.a. att gällande lagstiftning, både i Sverige och på EU-nivå, i kombination med den kravställning som ingår i statens ägarpolicy utgör ett tillfredsställande ramverk för att säkerställa att en sund konkurrens upprätthålls mellan statligt ägda och privat ägda bolag. Regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet var slutbehandlat. Inte heller i detta fall hade utskottet någon invändning mot regeringens bedömning (bet. 2021/22:NU1).

Ett elektroniskt avfallsregister

Sedan den 1 november 2020 behöver alla företagare och verksamheter rapportera in uppgifter om sitt farliga avfall till ett nationellt avfallsregister som tillhandahålls av Naturvårdsverket. De utökade rapporteringskraven regleras i avfallsförordningen (2020:614) och är en anpassning för att kunna upprätta och tillhandahålla avfallsstatistik samt säkerställa spårbarhet av farligt avfall i en digital lösning som uppfyller kraven i direktiv (EU) 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall (det s.k. ändringsdirektivet).

Tidigare riksdagsbehandling

Flera motionsyrkanden liknande de nu aktuella behandlades av utskottet senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU20). Utskottet avstyrkte dessa med hänvisning till bl.a. pågående insatser och utredningar. Förslag liknande de i motionerna 2021/22:1959 (M), 2021/22:2433 (SD) yrkandena 2–4, 2021/22:2376 (M) yrkandena 1 och 2, 2020/21:2886 (SD) yrkande 4 och 2021/22:4217 (KD) yrkandena 48 och 50 om Konkurrensverkets befogenheter avstyrktes av utskottet i samband med beredningen av proposition 2020/21:51 i betänkandet Konkurrensverkets befogenheter (bet. 2020/21:NU10).

Förslag liknande de i motionerna 2021/22:2192 (M), 2021/22:2433 (SD) yrkande 1, 2021/22:3242 (C) yrkande 26, 2021/22:3431 (M) yrkande 29 och 2021/22:3511 (C) yrkande 27 har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Konkurrenskraftsmål
- Konkurrensverkets befogenheter
- Konkurrens från offentlig verksamhet
- Övriga frågor om konkurrens.

Konkurrenskraftsmål

I motionerna 2021/22:1614 (C), 2021/22:2391 (SD) yrkande 18 och 2021/22:3689 (M) yrkande 10 efterfrågar motionärerna ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på relevanta områden. Utskottet kan inledningsvis konstatera att målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). Utskottet kan vidare konstatera att ett av Tillväxtverkets uppdrag är att utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Även Vinnova, Rise, regeringens strategi för smart industri, samverkansprogrammen och de nationella innovationsprogrammen syftar till att främja de svenska företagens omställnings- och innovationsförmåga och konkurrenskraft. Utskottet kan också konstatera att regeringen nyligen har presenterat en skrivelse med fem nya mål för förenklingpolitiken, vilka syftar till att främja svensk konkurrenskraft, tillväxt och omställnings- och innovationsförmåga. Utskottet kommer att återkomma till frågan i samband med beredningen av skrivelsen.

Utöver detta noterar utskottet att regeringen inom ramen för sitt EU-arbete även lyfter vikten av att den europeiska konkurrenspolitiken också fortsättningsvis baseras på de grundläggande principerna om att konkurrens skapar

drivkrafter för företag att vara innovativa och att investera i syfte att lyckas på marknaden.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att Sveriges och de svenska företagens konkurrenskraft är en prioriterad fråga inom näringspolitiken och att det pågår ett arbete för att främja de svenska företagens konkurrenskraft.

Utskottet ser således ingen anledning att tillstyrka de aktuella förslagen. Motionsyrkandena avstyrks härmed.

Konkurrensverkets befogenheter

I motionerna 2021/22:1959 (M), 2021/22:2192 (M), 2021/22:2433 (SD) yrkande 2 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 50 förordas tillkännagivanden om Konkurrensverkets befogenheter. Förslagen handlar om att regeringen dels bör följa upp och utvärdera de nya reglerna om ändrad instansordning för beslut i ärenden om konkurrensskadeavgift, dels bör återkomma till riksdagen med förslag om en ändrad instansordning även i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Utskottet vill inledningsvis framhålla att Konkurrensverkets tillsynsfunktion är ett viktigt verktyg för att upprätthålla en effektiv och sund konkurrenssituation när offentlig verksamhet agerar på samma marknader som privata företag. Av naturliga skäl finns det alltid en risk att konkurrensen snedvrids när offentlig verksamhet ägnar sig åt försäljning av varor eller tjänster och i denna verksamhet konkurrerar med privata företag. För att skapa bättre förutsättningar för en sund konkurrens i dessa situationer infördes 2010 särskilda regler om offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579), de s.k. KOS-reglerna. Konkurrensverket kan enligt dessa bestämmelser väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensbegränsande förfarande vid försäljning av varor eller tjänster på en marknad. Utskottet kan dessutom konstatera att vem som helst kan uppmärksamma Konkurrensverket på konkurrensproblem som uppstår när en offentlig aktör säljer varor eller tjänster. Om Konkurrensverket beslutar att inte ingripa i ett visst fall kan det företag eller den företagssammanslutning som berörs begära att domstolen förbjuder säljverksamheten. En utgångspunkt när reglerna infördes var att det vid en tillämpning av reglerna måste vara möjligt att ta hänsyn till andra allmänna intressen än konkurrensintresset som kan uppväga den konkurrenssnedvridning beteendet kan ge upphov till.

Utskottet kan även konstatera att Konkurrensverket följt upp och utvärderat KOS-reglerna vid ett par tillfällen sedan de infördes. Av uppföljningarna framgår att KOS-reglerna och Konkurrensverkets tillsynsverksamhet har lett till förbättrade förutsättningar för välfungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag. Utskottet noterar dock att Konkurrensverket framhåller att det även i fortsättningen finns risk för konkurrensproblem när offentliga aktörer agerar på konkurrensutsatta marknader och att det finns anledning att även framöver noga följa utvecklingen på området. Utöver detta vill utskottet påminna om att Konkurrensverket enligt sin instruktion har i uppgift att bl.a.

uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling.

Med anledning av de här aktuella motionerna vill utskottet slutligen påminna om att utskottet senast våren 2021 behandlade liknande förslag i samband med beredningen av regeringens proposition om Konkurrensverkets befogenheter (prop. 2020/21:51, bet. 2020/21:NU10). Utskottet vidhåller sin uppfattning i dessa frågor och avstyrker därmed motionsyrkandena.

Konkurrens från offentlig verksamhet

I motionerna 2021/22:2376 (M) yrkandena 1 och 2, 2021/22:3242 (C) yrkande 26, 2021/22:3511 (C) yrkande 27 och 2021/22:3538 (M) förordas olika tillkännagivanden om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. I motion 2021/22:4217 (KD) yrkande 48 förordas ett tillkännagivande till regeringen om att genomföra en kartläggning av i vilken omfattning offentlig verksamhet konkurrerar med det privata näringslivet.

Utskottet vill även i fråga om dessa förslag hänvisa till det som utskottet anfört under den föregående punkten, bl.a. att de s.k. KOS-reglerna infördes 2010 i konkurrenslagen för att skapa bättre förutsättningar för en sund konkurrens när offentlig verksamhet konkurrerar med privata företag. Utskottet vill påminna om att Konkurrensverket har följt upp dessa regler och hur rättspraxis har utvecklats på området.

I rapporten lämnar Konkurrensverket även rekommendationer om att alla kommuner bör ta fram riktlinjer eller en policy samt vad sådana styrdokument bör innehålla. Utskottet kan därtill konstatera att de tillkännagivanden som riksdagen tidigare riktat till regeringen om dels att den bör säkerställa och följa upp att Konkurrensverket vidtar de åtgärder som Riksrevisionen rekommenderat för att uppnå en väl fungerande konkurrenstillsyn, dels att inom ramen för bolagsstyrningen säkerställa att bolag med statligt ägande inte agerar så att en osund konkurrens uppstår har följts upp av regeringen. När tillkännagivandenas slutbehandling behandlades av utskottet i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2022 inom utgiftsområde 24 Näringsliv hade utskottet ingen invändning mot regeringens bedömning.

Utskottet vill framhålla att detta är ett område som är viktigt att följa framöver eftersom väl fungerande marknader och en effektiv konkurrens bidrar till fler välmående företag som i sin tur bidrar till samhället på många olika sätt. Utskottet anser dock inte att riksdagen behöver rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som motionärerna föreslår.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övriga frågor om konkurrens

I motion 2021/22:2433 (SD) yrkandena 1, 3 och 4 anförs att regeringen dels bör utvärdera reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, dels bör få i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordning-

en för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år och dels bör separera Konkurrensverkets utredande och beslutande delar. Utskottet vidhåller sin inställning vad gäller utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgiften och vill även påminna att KOS-reglerna sedan de infördes har utvärderats flera gånger. Enligt Konkurrensverkets rapport som presenterades 2020 har lagstiftningen och tillsynsarbetet gett resultat och förutsättningarna för väl fungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats. När det gäller frågan om Konkurrensverkets organisation kan utskottet påminna om att det vid beredningen av regeringens förslag till lagändringar och ny lag som bl.a. gäller Konkurrensverkets befogenheter inte gjorde någon annan bedömning än regeringen om att Konkurrensverket bör anförtros att utforma sin verksamhet så att rättssäkerheten vid beslut om konkurrensskadeavgift upprätthålls. Utskottet vidhåller sin uppfattning även denna gång.

Vidare förordas i motion 2021/22:3431 (M) yrkande 29 att Tillväxtverket ska ges i uppdrag att följa upp hur konkurrenskraften för svenska företag har påverkats av införandet av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige. Utskottet kan här konstatera att Naturvårdsverket införde det digitala avfallsregistret i november 2020. Även i denna fråga vill utskottet hänvisa till regeringens och myndigheternas regelförenklingsarbete och det nya målet för förenklingspolitiken. För att stärka Sveriges konkurrenskraft genom handel förordas i motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 1 en konkurrensöversyn av svenska företag. Ytterligare åtgärder för att stärka de svenska företagens konkurrenskraft föreslås i motionerna 2021/22:1904 (M) yrkande 2 och 2021/22:1928 (M). Med anledning av dessa förslag vill utskottet hänvisa till målet för näringspolitiken som syftar till att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag och till det arbete som regeringen bedriver för att skapa ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker de svenska företagens konkurrenskraft.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Riktade insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riktade insatser för att exempelvis främja företagande bland kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser.

Jämför reservation 37 (C), 38 (V), 39 (KD) och 40 (L).

Motionerna

Kvinnors företagande

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 31 anförs att riksdagen bör uppmana regeringen att fördela statens insatser för företagande i

form av riskkapital, rådgivning och stöd jämnt mellan kvinnor och män. I yrkande 32 begär motionärerna att regeringen ska se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få ett jobb. Vidare förordar motionärerna i yrkande 33 att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta Winnet. Därtill yrkar motionärerna på ett tillkännagivande om att berörda myndigheter ska ges i uppdrag att ta fram förslag på hur staten kan finansiera och upprätta fler nätverk för kvinnors företagande (yrkande 34). Enligt yrkande 35 bör regeringen dessutom arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom att skapa goda förutsättningar för kvinnors företagande. Slutligen menar motionärerna att det ojämförbara ägandet, där kvinnors ägande ligger på efterkälken, är ett strukturellt och ekonomiskt jämställdhetsproblem. Till och med tillgången till fakta och statistik om kvinnors företagande, kvinnors ledning av företag och kvinnors ägande av företag är bristfällig, vilket leder till ett osynliggörande som enligt motionärerna måste åtgärdas, varför man i yrkande 36 efterfrågar förbättrade förutsättningar för och kunskap om kvinnors ledning och ägande av företag.

Martin Ådahl m.fl. (C) upprepar i kommittémotion 2021/22:3686 likalydande tillkännagivanden i yrkandena 11 och 31–35.

I kommittémotion 2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda införandet av ett mål om att högst hälften av samtliga statligt finansierade innovationsbidrag ska gå till män.

I kommittémotion 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska vidta fler åtgärder för att minska den skeva könsfördelningen av offentliga stödåtgärder inom näringslivet.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) förordas i yrkande 18 att regeringen förbättrar förutsättningarna för kvinnors företagande, genom exempelvis bättre villkor för företagare i trygghetssystemen, en mer flexibel föräldraförsäkring, ett mer jämställt pensionssystem och bättre förutsättningar för att uppmuntra fler kvinnor till att äga och investera.

I kommittémotion 2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska ge tydliga direktiv till statliga riskkapitalinstanser att på kort sikt premiera kvinnors entreprenörskap i högre utsträckning för att motverka dagens snedvridna konkurrens.

Saila Quicklund (M) yrkar i motion 2021/22:176 på ett tillkännagivande om att regeringen ska skapa bättre förutsättningar för att öka antalet kvinnor som är innovatörer.

I motion 2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M) konstateras att kvinnors val av utbildning och yrke och huruvida man ska starta och driva företag påverkas av strukturella faktorer. Motionären förordar därför att regeringen bör vidta åtgärder för att motverka strukturella hinder för kvinnors företagande.

Betty Malmberg (M) framhåller i motion 2021/22:3471 yrkande 1 att det är en strategisk tillväxtfråga att öka kvinnors företagande. Motionären anser att ett jämställt företagande är positivt ur såväl ett tillväxt- som ett rättviseperspektiv, varför det är viktigt att regeringen arbetar systematiskt med denna fråga.

I motion 2021/22:3616 av Lars Beckman (M) förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör sätta upp konkreta mål och vidta konkreta åtgärder för att andelen kvinnliga företagare i Sverige ska öka.

Företagare med utländsk bakgrund

Lars Beckman (M) anger i motion 2021/22:3545 att utrikes födda företagare är en viktig resurs i Sverige som skapar jobb, men att många upplever problem i form av svårigheter att hitta finansiering och att myndighetsinformation ofta endast är på svenska. Motionären anser därför att regeringen bör göra en översyn av utrikes föddas möjlighet att starta och driva företag i Sverige.

Unga företagare

I motion 2021/22:1371 av Sten Bergheden (M) förordas ett tillkännagivande om att regeringen ser över regelverket för UF-företag så att redovisningen inte är svårare för UF-företag med inriktning på tjänsteföretag än för tillverknings- och handelsföretag.

I motion 2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) framförs att unga entreprenörer som vill starta eget bör uppmuntras, för att på så sätt skapa jobb åt sig själva och andra. Motionärerna anser därför i yrkande 1 att regeringen bör omprioritera Tillväxtverkets resurser till ökade satsningar på Drivhuset. Vidare anser motionärerna i yrkande 2 att regeringen bör se över möjligheterna för Drivhusets verksamhet att även omfatta studenterna på yrkeshögskolan. I yrkande 3 anförs att regeringen även bör etablera Drivhuset på fler orter.

Dennis Dioukarev (SD) förordar i motion 2021/22:87 ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda ett starta eget-lån för unga vuxna för att stimulera företagandet.

Bakgrund och pågående arbete

Strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor

Tillväxtverket tog 2015 fram en nationell strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor 2015–2020. Strategins syfte var att bidra till en utveckling av statens företagsfrämjande på nationell, regional och lokal nivå för att nå det långsiktiga målet att kvinnor och män, oavsett etnisk bakgrund och ålder, ska kunna ta del av företagsfrämjande insatser på likvärdiga villkor. Enligt uppgifter från Regeringskansliet avser Tillväxtverket att göra en utvärdering av strategin. Utvärderingen förväntas enligt uppgifter från Regeringskansliet bli

klar i februari/mars 2022. Utvärderingen ska bedöma om strategin har uppfyllt sin målsättning och om den fortfarande är relevant eller behöver uppdateras.

Insatser för kvinnors företagande och företagare med utländsk bakgrund

Regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JIM) syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering och innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande. Utvecklingsprogrammet, som startade 2013, omfattar i dag ca 60 myndigheter och en organisation. Bland de myndigheter som ingår i utvecklingsprogrammet återfinns Tillväxtverket och Vinnova. Regeringen gav i oktober 2017 Statskontoret i uppdrag att utvärdera JIM (S2017/05461/JÄM). I september 2019 överlämnade Statskontoret rapporten Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter (rapport 2019:14) till regeringen. I rapporten konstaterar Statskontoret bl.a. att Vinnova har ökat andelen kvinnor som leder Vinnovafinansierade projekt inom området små och medelstora företag från 11 procent våren 2016 till 18 procent hösten 2017. Sedan 2017 har också samtliga projekt inom programmet Utmaningsdriven innovation ett jämställdhetsperspektiv. När det gäller Tillväxtverket noterar Statskontoret att det har ökat andelen projekt som tillämpar ett jämställdhetsperspektiv i planering, genomförande eller uppföljning från 46 procent 2017 till 55 procent 2018.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2020 att Vinnova gör bedömningen att insatserna kopplade till myndighetens arbete för jämställdhetsintegrering i bedömningsprocessen varit framgångsrika. Det har stimulerat utveckling och verifiering av angreppssätt och metoder som gjort att Vinnova närmast sig de uppsatta jämställdhetsmålen.

I oktober 2020 beslutade regeringen om en ny programperiod för JIM. Under programperioden 2020–2025 ska myndigheterna inte bara åtgärda jämställdhetsproblem i den egna verksamheten utan också, i samverkan med relevanta samhällsaktörer, bidra till att öka jämställdheten i samhället. Regeringen anger att även Jämställdhetsmyndigheten har fått i uppdrag att stödja deltagande myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering under perioden 2020–2025. Stödet ska i relevanta delar planeras och erbjudas i samverkan med Diskrimineringsombudsmannen, Ekonomistyrningsverket och SCB.

Av Vinnovas instruktion från regeringen framgår det att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Myndigheten ska även verka för att köns- och genusperspektiv inkluderas i de projekt som den finansierar, när det är tillämpligt (4 b § i förordning 2009:1101). Vinnovas nya handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 lämnades till regeringen i november 2021 (dnr 2021-01628). Av regeringens regleringsbrev för Vinnova för budgetåret 2022 framgår att Vinnova ska, utifrån uppdraget i regleringsbrevet för 2021 (N2020/03087), redovisa det fortsatta arbetet med att

utveckla jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken (skr. 2016/17:10, bet. 2016/17:AU5, rskr. 2016/17:150). Myndigheten ska vidare göra minst två utvärderingar av genomförda insatser. De insatser som utvärderas ska vara av budget- och verksamhetsmässig betydelse och extern expertis ska nyttjas. Ett jämställdhetsperspektiv ska ingå i utvärderingen. Vinnova ska vidare föra dialog med Tillväxtanalys om vilka insatser som utvärderas och metoder inklusive utvärderingsbarhet för detta. Utvärderingarna ska omfatta resultat och när det är möjligt effekter av stödet från myndigheten. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 mars 2023. Vinnova ska vidare fortsätta att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering för att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen.

Regeringen beslutade den 24 augusti 2021 att ge SCB i uppdrag att, i samband med den årliga kvantitativa uppföljningen av Regeringskansliets arbete med jämställdhetsintegrering, även granska hur förslag i t.ex. propositioner och lagrådsremisser bedöms påverka kvinnor och män samt var i underlagen jämställdhet nämns (A2021/01604).

Tillväxtverket bedriver ett löpande arbete med att främja företagare med utländsk bakgrund. Bland annat kan nämnas att regeringen i december 2016 gav myndigheten i uppdrag att främja nyanländas företagande i Sverige (N2016/07794/FF) och att regeringen i augusti 2018 beslutade om att bredda målgruppen som omfattas av uppdraget till att även omfatta personer med utländsk bakgrund utan erfarenhet av svenskt arbetsliv eller med begränsad sådan erfarenhet (N2018/04583/FF). Tillväxtverkets slutrapport Främja nyanländas företagande (rapport 0319) lämnades i mars 2020. Inom ramen för regeringsuppdraget har Tillväxtverket finansierat 13 projekt som har gjort insatser som ska underlätta för nyanlända och utrikes födda att starta företag i Sverige. Därtill kan nämnas att regeringen i januari 2018 gav Tillväxtverket i uppdrag att särskilt främja utrikes födda kvinnors företagande (N2018/00213/FF) genom bl.a. mentorskaps- och nätverksinsatser. En slutrapport ska lämnas senast den 28 februari 2022. Vidare gav regeringen i mars 2018 Tillväxtverket i uppdrag att öka kontaktytorna med arbetsmarknaden och stärka nätverkande för utrikes födda kvinnor och särskilt nyanlända kvinnor (N2018/01430/KSR). Syftet med uppdraget är att tillvarata kompetens och potential inom målgruppen inom framför allt den privata sektorn. En slutrapport ska lämnas senast den 31 maj 2022.

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2022 framgår vidare ett uppdrag till myndigheten om Jobbsprånget. Enligt uppdraget ska Tillväxtverket bidra till att tillvarata kompetensen hos utrikes födda med högre utbildning genom att stödja föreningen Jobbsprånget. Tillväxtverket ska vidare, genom att stödja fortsatt arbete i föreningen Jobbsprånget, verka för att kompetens hos utrikes födda med högre utbildning bidrar till näringslivets kompetensförsörjning. För 2022 får Tillväxtverket mot ansökan och kostnadsspecifikation bevilja högst 10 000 000 kronor i bidrag till den ideella föreningen Jobbsprånget, för utveckling och administration av Jobbsprånget. Kostnaderna för uppdraget ska

belasta det inom utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 8 Näringslivsutveckling – del till Tillväxtverket med högst 10 000 000 kronor. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet årligen senast den 1 mars 2023–2025.

Det statliga bolaget Almi erbjuder företagare rådgivning och finansiering. I Almis ägaranvisning från 2018 står att ett särskilt fokus ska riktas på kvinnor och personer med utländsk bakgrund, med målnivån att fokusgrupperna ska vara överrepresenterade bland Almis kunder jämfört med motsvarande andel i företagsstocken och nyföretagandet som helhet. Riksrevisionen har i rapporten Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och återrapportering (RiR 2019:7) granskat om regeringens och Almis arbete med Almis uppdrag om kvinnors företagande bidrar till att uppfylla det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet. Granskningen är avgränsad till Almis låneverksamhet under 2013–2017. Riksrevisionens övergripande slutsats är att Almi och dess dotterbolag strävar efter att utföra uppdraget om kvinnors företagande på ett samstämmigt och konsekvent sätt. Dock konstaterar Riksrevisionen att det råder otydligheter i regeringens styrning av uppdraget och i Almis återrapportering till regeringen. Med anledning av Riksrevisionens granskning överlämnade regeringen en skrivelse till riksdagen i juni 2019 (skr. 2018/19:123). I skrivelsen anför regeringen att den avser att göra en översyn av Almis uppdragsmål och inom ramen för det arbetet kommer att beakta Riksrevisionens rekommendationer att överväga en omformulering av Almis uppdragsmål med hänsyn till de jämställdhetspolitiska målen. Vidare anger regeringen att den kommer att efterfråga en mer detaljerad redovisning från Almi när det gäller hur verksamheten når kvinnor. Utskottet behandlade regeringens skrivelse hösten 2019 (bet. 2019/20:NU6). I betänkandet välkomnade utskottet de åtgärder som regeringen presenterade i skrivelsen med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Utskottet konstaterade att regeringen avsåg att göra en översyn av Almis uppdragsmål och inom ramen för det arbetet överväga en omformulering av Almis uppdragsmål med hänsyn till de jämställdhetspolitiska målen och efterfråga en mer detaljerad redovisning från Almi när det gäller hur verksamheten når målen. Utskottet kunde samtidigt konstatera att mätningar av det slag Almi tar fram av hur låneverksamheten når kvinnor utgör ett viktigt underlag för att nödvändiga och fortsatta reformer inom näringspolitiken ska kunna identifieras och genomföras. För att säkerställa att framtida mätningar håller hög kvalitet och ger en rättvisande bild menade utskottet att riksdagen borde understryka betydelsen av en mer detaljerad redovisning från Almi av hur verksamheten når kvinnor. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande borde tydliggöra för regeringen att den bör vidta åtgärder för att säkerställa en mer detaljerad redovisning från Almi av hur verksamheten når kvinnor, i syfte att skapa tillräckliga beslutsunderlag inför fortsatta reformer på området. I betänkandet finns en reservation (V). I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24) redovisar regeringen att det under 2019 gjordes en översyn av Almis uppdragsmål och att man inom ramen för arbetet beaktade

såväl de rekommendationer som Riksrevisionen lämnade i rapporten Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och återrapportering (RiR 2019:7) som riksdagens tillkännagivande. Målet för kvinnors företagande och relaterade krav på återrapportering har tydliggjorts i den ägaranvisning som man fattade beslut om vid Almis bolagsstämma den 27 april 2020. Av ägaranvisningarna framgår bl.a. att Almi årsvis ska redovisa antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp per låneprodukt fördelat på fokusgrupperna kvinnor respektive personer med utländsk bakgrund. Med detta ansåg regeringen att riksdagens tillkännagivande tillgodosetts och därmed slutbehandlats. Utskottet hade inget att invända mot regeringens bedömningar i fråga om tillkännagivandet (bet. 2020/21:NU1).

Avslutningsvis kan nämnas att Winnet Sverige är en nationell paraplyorganisation för ett antal av de ideella organisationer och resurscentrum för kvinnor som verkar för jämställd tillväxt. Tillväxtverket har tidigare finansierat resurscentrumen.

Kommissionen för jämställda livsinkomster

Regeringen beslutade den 5 mars 2020 att tillsätta en kommission för jämställda livsinkomster, med uppdraget att lämna förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män i Sverige (dir. 2020:22). En delredovisning med en kartläggning av hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män och en översyn av myndigheters information och vägledning ur ett jämställdhetsperspektiv presenterades den 25 januari 2021 (Komm2021/00077/A 2020:01–1). Den 12 maj 2021 förlängde regeringen utredningstiden (dir. 2021:32). Uppdraget slutredovisades den 7 februari 2022 i betänkandet Minska gapet - Åtgärder för jämställda livsinkomster, (SOU 2022:4). Kommissionen föreslår bl.a. följande åtgärder:

- Uppdrag till lämplig myndighet, till exempel Jämställdhetsmyndigheten, att vart fjärde år göra jämställdhetsanalyser över inkomster som påverkar individens livsinkomster.
- Uppdrag till SCB att analysera ekonomisk jämställdhet för personer med funktionsnedsättning.
- Uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten att, i samråd med relevanta myndigheter och forskare, ta fram mer kunskap om hur organiseringen av arbetet inom olika branscher och organisationer får konsekvenser för arbetsrelaterad psykisk ohälsa hos kvinnor och män.
- Uppdrag till Ekonomistyrningsverket (ESV) att följa upp och granska hur JiM-myndigheterna lever upp till Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, för att säkerställa att myndigheterna gör jämställdhetsanalyser.
- Uppdrag till Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket att tydligare visa på hur respektive verksamhet bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen samt att arbeta med jämställdhetsbudgetering i sin verksamhet.

- Uppdrag till SCB att ta fram underlag om hur ett statistiskt beräkningsverktyg kan utformas som beräknar konsekvenserna av olika val för den disponibla inkomsten.
- Utökade jämställdhetsuppdrag till UHM, Digg och Statens Servicecenter. Myndigheterna ska ta fram en strategi för hur de kan integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Förslagen innebär också att Digg och Statens Servicecenter får nya analys- och uppföljningsuppdrag.

Utredningens förslag kommer att beredas vidare inom Regeringskansliet.

Insatser för unga företagare

Särskilda insatser görs också för att stödja ungas entreprenörskap och företagande. Tillväxtverket är ansvarigt för att främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor. Tillväxtverket finansierar även nätverk och initiativ som ska stärka samverkan mellan aktörer som stöttar entreprenörskap i universitets- och högskolemiljö. Tillväxtverket främjar detta genom att finansiera nätverk och initiativ som stärker samverkan mellan aktörer som stöttar entreprenörskap i universitets- och högskolemiljö. I samarbete med Örebro universitet utvecklar Tillväxtverket kunskap om metoder och modeller, för att arbeta med entreprenörskap i högre utbildning och genom att skapa samverkan mellan små och medelstora företag och studenter. Vidare ger Tillväxtverket verksamhetsbidrag till Drivhuset Sverige, som är en verksamhet som ger studenter vid landets lärosäten inspiration, kunskap och nätverk och fungerar som en brygga mellan entreprenörskapsinsatser som ska stimulera till ökat entreprenörskap.

Regeringen pekar i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24) på att Sveriges långsiktiga konkurrenskraft är beroende av att fler startar och utvecklar företag. Attityder och förmågor grundläggs tidigt i livet. Genom fortsatta satsningar på ungas entreprenörskap och innovationskraft stärks ungas kompetens och förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden, varför regeringen föreslog att 18 miljoner kronor per år avsätts under 2021–2024 för att fortsatt stödja entreprenörskap inom skolväsendet och högre utbildning (se även utg.omr. 16 avsnitt 4.5.1). Riksdagen biföll regeringens förslag (bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:145).

Tidigare riksdagsbehandling

Ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om riktade insatser behandlades av utskottet senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU20). Utskottet avstyrkte dessa med hänvisning till bl.a. pågående insatser. Förslag liknande de i motionerna 2021/22:1371 (M), 2021/22:3199 (V) yrkande 22, 2021/22:3380 (L) yrkande 15, 2021/22:4210 (KD) yrkande 62 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 18 har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Tillkännagivanden om att på olika sätt främja kvinnors företagande förordas i ett antal motioner. Åtgärder som efterfrågas är bl.a. insatser för att öka kvinnors entreprenörskap, fler kvinnor på ledande positioner, en jämn fördelning av statens insatser för företagande i form av riskkapital, statligt finansierade innovationsbidrag, rådgivning och stöd mellan kvinnor och män, ökad kunskap om kvinnors företagande, samt återupprättande av vissa insatser för kvinnors företagande som tidigare genomförts. Utskottets uppfattning är att det är viktigt att fler ska välja att starta företag och få företagen att växa. Små och medelstora företag är viktiga jobbskapare och bidrar till Sveriges konkurrenskraft. Utskottet anser därför att det är angeläget att fler personer oavsett kön, etnisk bakgrund eller ålder startar och driver företag. Utskottet vill här påminna om att regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering har förlängts till perioden 2020–2025. I detta sammanhang kan det vidare noteras att bl.a. Tillväxtverket och Vinnova har fått i uppdrag att ha ett jämställdhetsperspektiv i alla beslutsprocesser. Utskottet noterar även att Vinnova har tagit fram en ny handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 för att därigenom nå ett mål för jämställd fördelning av medel samt integrering av köns- och/eller genusperspektiv i kärnprocessen. Vinnova och Tillväxtverket har dessutom uppdrag som på olika sätt syftar till att främja företagande bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Här kan nämnas Tillväxtverkets uppdrag att särskilt främja utrikes födda kvinnors företagande genom bl.a. mentorskaps- och nätverksinsatser och uppdraget att stödja föreningen Jobbsprånget för att bidra till att kompetensen hos utrikes födda med högre utbildning tillvaratas.

Det ingår även i Almis uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt företag som drivs av kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Utskottet vill här också påminna om att målet för kvinnors företagande och relaterade krav på återrapportering har tydliggjorts i den ägaranvisning som man fattade beslut om vid Almis bolagsstämma den 27 april 2020.

Därtill kan även nämnas Kommissionen för jämställda livsinkomster, som har i uppdrag att lämna förslag som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män i Sverige (dir. 2020:22). Kommissionen har även presenterat en delredovisning med en kartläggning av hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män och en översyn av myndigheters information och vägledning ur ett jämställdhetsperspektiv, och utskottet ser fram emot kommissionens slutrapport.

Även regeringens uppdrag till SCB om att bl.a. granska hur förslag i t.ex. propositioner och lagrådsremisser bedöms påverka kvinnor och män är värt att lyfta i sammanhanget. Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att det pågår en rad insatser i den riktning som motionärerna föreslår och utskottet kommer att följa resultatet av regeringens och myndigheternas arbete på området.

I motion 2021/22:1371 (M) förordas att regeringen ska se över regelverket för UF-företag så att inte redovisningen för tjänsteföretag ska vara svårare än för tillverknings- och handelsföretag. Utskottet ser det inte motiverat med ett tillkännagivande om en sådan översyn och avstyrker motionsyrkandet. När det

gäller övriga motionsyrkanden som utskottet har att ta ställning till i detta avsnitt anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes när utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Företagens kapitalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika kapitalförsörjningsfrämjande insatser. Utskottet hänvisar till det arbete som redan pågår.

Jämför reservation 41 (SD), 42 (C), 43 (V), 44 (KD) och 45 (L).

Motionerna

För en väl fungerande kapitalförsörjning i hela landet begär Nooshi Dadgostar m.fl. (V) i partimotion 2021/22:3232 yrkande 13 att regeringen ger de statliga aktörerna i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de görs främst i städerna eller på landsbygden.

I kommittémotion 2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 anförs att den statliga riskkapitalfinansieringen i högre grad än i dag bör prioritera mindre, nystartade tillväxtföretag och överlag styras mot de förkommersiella faserna. Motionärerna begär i yrkande 6 därtill att regeringen utreder möjligheten att införa en särskild fond för expansionslån i avfolkningsorter, dvs. en marknadskompletterande fond med mycket låga avkastningskrav med syftet att kunna rikta kapital mot investeringar i avfolkningskommuner där hög risk gör att bankerna ger orimliga lånevillkor för exempelvis fastighetsinvesteringar som är kopplade till industriell verksamhet.

Staffan Eklöf m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2021/22:2454 yrkande 52 att jordbruk är en verksamhet som har särskilda förutsättningar och kräver specialkompetens av långgivaren, varför motionärerna förordar ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar.

Enligt yrkande 16 i kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) bör regeringen enligt motionärerna verka för att det ska finnas tillgång till statligt riskkapital i hela landet för små och växande företag för att stärka den regionala tillväxten. Vidare bör regeringen enligt yrkande 17 utreda ytterligare möjligheter till finansiering på landsbygden eftersom finansiering från statliga aktörer på flera områden stegvis dragit sig undan från landsbygden.

I kommittémotion 2021/22:3881 yrkande 2 efterfrågar Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) ett tillkännagivande till regeringen om behovet av långsiktiga förutsättningar som stimulerar investeringar i gröna företag i utvecklingsfaser,

exempelvis genom en grundläggande långsiktig och bred politisk riktning för en hållbar miljö- och klimatpolitik.

I kommittémotion 2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 anförs att de idéburna organisationerna har ett stort förtroende hos allmänheten men att deras tillväxt hämmas av svårigheter för dessa företag att säkra kapitalförsörjningen, varför regeringen bör överväga möjligheten att införa en statlig investeringsfond för den ideella sektorn

Det statliga kapitalet bör enligt Camilla Brodin m.fl. (KD) kommittémotion 2021/22:4217 yrkande 32 omstruktureras så att det i högre grad ska kunna matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar. Motionärerna anser enligt yrkande 33 även att det behövs en översyn av de finansieringsmöjligheter som finns i dag när det gäller privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter att investera i lokal företagsutveckling. Vidare förordas i yrkande 43 att regeringen ska utreda möjligheten att skapa en megafond för livsvetenskap som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer, och den ska göra det möjligt för investerare som traditionellt inte har investerat i tidiga skeden att välja detta investeringsalternativ.

Arman Teimouri m.fl. (L) vill i kommittémotion 2021/22:3379 yrkande 2 att riksdagen tillkännager för regeringen att det statliga riskkapitalet måste vara tillgängligt i hela landet så att alla företag ges goda förutsättningar, vilket kan göras med en s.k. fond-i-fond-lösning, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande företag. Därtill har statliga aktörer ett särskilt ansvar för att fördelningen och utdelningen av kapital kommer både kvinnor och män tillhanda.

Ulrika Karlsson (M) förordar i motion 2021/22:2885 yrkande 1 ett tillkännagivande om att stärka tillgången till riskkapital.

Dennis Dioukarev (SD) förordar i motion 2021/22:86 ett tillkännagivande om att inrätta en marknadskompletterande riskkapitalfond med uppgiften att kommersialisera svenska innovationer, för att gynna innovationsutvecklingen och öka nyföretagsamheten.

Per Åsling (C) förordar i motion 2021/22:1622 yrkande 1 att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att säkra de s.k. tillväxtföretagens framtid, då dessa på grund av coronapandemins ekonomiska följder har haft mycket svårt att finansiera sig och risken är stor att väsentliga värden inom bl.a. livsvetenskap, teknik, cleantech och andra samhällsnyttiga sektorer förstörs.

Per Åsling (C) förordar i motion 2021/22:1625 yrkande 7 att regeringen ger Inlandsinnovation ett uppdrag att återuppta verksamheten och aktivera satsningen på 2 000 miljoner kronor riskvilligt kapital, i syfte att underlätta företagens kapitalförsörjning så att fler företag ska ha möjlighet att starta, växa och anställa.

Bakgrund och pågående arbete

Saminvest AB

Saminvest AB är ett helägt statligt bolag som bildades i juli 2016 och startade sin verksamhet 2017. Av ägaranvisningarna för Saminvest framgår att syftet med bolaget är att utveckla och förnya det svenska näringslivet och skapa fler växande företag i hela Sverige genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital vid tillfället för investeringen inte finns i tillräcklig omfattning, dvs. i tidigare och mer riskfyllda faser. Saminvest förväntas bidra till att utveckla marknaden för riskkapital och ekosystemet för finansiering av innovativa bolag med hög tillväxtpotential i hela landet. Bolaget ska främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Av anvisningarna framgår vidare att bolaget i sin årsredovisning bl.a. ska redovisa dels utfallen enligt uppdragsmålen, dels antalet företag som bolaget indirekt investerat i, dels totalt och dels fördelat på regionerna inom Sverige, utanför Sverige samt inom Sverige fördelat på Norrland, Svealand, och Götaland.

Under 2017 blev även de statliga riskkapitalbolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB dotterbolag till Saminvest. Av ägaranvisningen framgår att bolaget ska ansvara för en ansvarsfull hantering av nuvarande innehav i Fouriertransform och Inlandsinnovation samt för en ordnad långsiktig avveckling av dessa bolag.

Sedan bolaget bildades har det bl.a. investerat i fonder som är kopplade till inkubatorer i Malmö, Stockholm och Luleå. Bolaget har även investerat i fonder som inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden, en s.k. impactfond som inriktar sig på teknikbolag som vill bidra till att lösa globala samhällsproblem, två livsvetenskapsfonder och en fond för universitetsnära teknikföretag. Under 2020 utfäste Saminvest även kapital till Pale Blue Dot, den första svenska privata riskkapitalfonden som är specialiserad på klimatteknologi. I september 2021 utfästes kapital till Hadean Ventures andra livsvetenskapsfond. Fonden ska fortsätta investera i livsvetenskapsbolag i Europa med ett särskilt fokus på den nordiska marknaden.

Almi Företagspartner AB

Förutom affärsutveckling bedriver Almi Företagspartner AB även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Almi Invest är ett dotterbolag till Almi Företagspartner AB som riktar sig till tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Almi Invest har en nationell täckning via åtta regionala riskkapitalbolag samt ett nationellt riskkapitalbolag inom grön teknik (greentech).

Almi Invest Greentech är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till att reducera klimatgaser. Huvudsyftet med fonden är att överbrygga det marknadsgap som finns mellan efterfrågan och tillgång på riskkapitalinvesteringar bland små och medelstora företag inom energi- och miljösektorn som en följd av bl.a. svårbedömda risker och långa kommersialiseringsprocesser.

Tillväxtanalys har granskat Almis låneverksamhet och presenterar sina slutsatser i rapporten Hjälper Almis företagslån företag att växa? (rapport 2019:3). Syftet med rapporten har varit att ge beslutsunderlag för att effektivisera och utveckla eller ompröva statens insatser för att främja näringslivets kapitalförsörjning. Tillväxtanalys konstaterar bl.a. att Almis låneverksamhet verkar träffa rätt målgrupp utifrån verksamhetens uppdrag. Vidare ger Almis lån en bestående positiv effekt på företagets nettoomsättning och arbetsproduktiviteten. De företag som får lån från Almi investerar även betydligt mer än kontrollgruppen samma år och även något mer året efter. Dock är inte effekten bestående, eftersom företagets investeringar åren efter är signifikant mindre. Därtill ökar företagen inte antalet anställda mer än kontrollgruppen. Tillväxtanalys har även analyserat effekterna i olika regioner och skillnader mellan etablerade och nyetablerade företag. Analysen visar att Almis låneverksamhet ger störst effekt i företag som är verksamma i storstadskommuner och i tätbefolkade kommuner nära en större stad. Almis låneverksamhet leder också till att nyetablerade företag ökar antalet anställda i avlägset belägna tätortskommuner och landsbygdskommuner. Resultaten för nyetablerade företag är dock mer osäkra på grund av företagets volatilitet.

Norrlandsfonden

Norrlandsfonden bedrivs i stiftelseform, där styrelse och revisorer utses av regeringen. Stiftelsen bildades 1961. Av stiftelsens stadgar framgår att Norrlandsfonden ska främja främst små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Norrlandsfonden ska ägna särskild uppmärksamhet åt Norrbottens län och inlandskommunerna. Stiftelsen erbjuder bl.a. lån och garantier. I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att Norrlandsfonden skulle tillskjutas 200 miljoner kronor (prop. 2017/18:1 utg.omr. 24). Syftet med åtgärden var att säkra tillgången på marknadskompletterande finansiering för tillväxtkraftiga små och medelstora företag i norra Sverige. Regeringens förslag godkändes av riksdagen (bet. 2017/18:NU1).

Industrifonden

Industrifonden är en stiftelse som bildades av staten 1979. Den drivs affärsmässigt utan externa kapitaltillskott. Stiftelsen ska hålla sitt kapital minst reallt intakt. Allt överskott används för nya investeringar. Industrifondens uppdrag är att främja den industriella tillväxten och utvecklingen i Sverige. Uppdraget utförs genom att koncentrera verksamheten till att på affärsmässiga villkor

investera i svenska tillväxtföretag eller i företag med svenskt intresse. Investeringarna görs företrädesvis i tidiga expansionsfaser med hög risk med fokus på marknadsområdena teknisk innovation och livsvetenskap.

Swedish Venture Initiative

Swedish Venture Initiative har ett fond-i-fond-upplägg som finansierar riskkapitalfonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Syftet med satsningen är att öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag som på grund av exempelvis oprövade affärsmodeller har svårt att få tillgång till extern ägarfinansiering. Tillväxtverket har gett Europeiska investeringsfonden (EIF) i uppdrag att genomföra och förvalta fonden. EIF utser privata fondförvaltare som kompletterar fonden med privat finansiering och som i sin tur investerar i tillväxtföretag. Fonden finansieras av Tillväxtverket, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) samt Europeiska investeringsbanken (EIB). Fonden kompletteras därutöver med privat finansiering och finansiering från EIF.

Kreditgarantier för gröna investeringar

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24) att det krävs industriinvesteringar i hållbar teknik som ännu inte är kommersialiserad i större skala för att nå miljömålen och främja omställningen till en mer cirkulär och biobaserad ekonomi med nettonollutsläpp till 2045. Regeringen bedömer att samhällsnyttan av denna teknikutveckling går utöver den nytta som tillfaller de privata aktörer som gör investeringarna. Regeringen föreslog därför i propositionen att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att under 2021 ställa ut kreditgarantier som uppgick till högst 10 miljarder kronor och som utifrån teknikneutrala kriterier skulle ges till företag för stora industriinvesteringar i Sverige som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:145). Regeringen beslutade den 3 juni 2021 om ett uppdrag till Riksgäldskontoret om att ställa ut kreditgarantier för nya lån som företag tar upp hos kreditinstitut för att finansiera stora industriinvesteringar i Sverige som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket i enlighet med förordningen (2011:211) om utlån och garantier och den kompletterande förordningen (2021:524) om statliga kreditgarantier för gröna investeringar som regeringen beslutade om vid samma tillfälle (Fi2020/05098 Fi2021/02260).

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier som, inklusive tidigare utställda garantier, uppgår till högst 50 miljarder kronor i enlighet med förordningen om utlån och garantier och förordningen om statliga kreditgarantier för gröna investeringar. Regeringen anger i budgetpropositionen att ett flertal företag har visat intresse för kreditga-

rantierna sedan den senare förordningen trädde i kraft den 22 juni 2021. Regeringen föreslog därför en höjd garantiram till 50 miljarder kronor för 2022. Riksdagen biföll regeringens förslag (bet. 2021/22:NU1, rskr. 2021/22:113). För 2023 och 2024 beräknas garantiramen till 65 miljarder kronor respektive 80 miljarder kronor.

Investeringar i livsvetenskap

I december 2019 presenterade regeringen en nationell strategi för livsvetenskap. Regeringen anger att syftet med strategin är att långsiktigt stärka Sverige som livsvetenskapsnation. För att tillgodogöra sig den potential som finns i sektorn krävs enligt regeringen ett strategiskt helhetsgrepp med tydliga målsättningar. Vidare anger regeringen att det behövs bred samverkan, med tydlighet kring ansvarsförhållanden, för att kunna nå samsyn om vilka åtgärder som blir nödvändiga för respektive aktör. Strategin baseras på förslag från sektorns aktörer, däribland lärosäten, myndigheter, intresseorganisationer och företag, inklusive Samverkansgruppen för livsvetenskap. Regeringen har prioriterat åtta områden inom vilka förändringar bedöms vara särskilt angelägna:

- strukturer för samverkan,
- nyttiggörande av hälso- och vårddata för forskning och innovation,
- ansvarsfull, säker och etisk policyutveckling,
- integrering av forskning och innovation i vården,
- välfärdsteknik för ökad självständighet, delaktighet och hälsa,
- forskning och infrastruktur,
- kompetensförsörjning, talangattraktion och livslångt lärande
- internationell attraktivitet och konkurrenskraft.

I strategin anger regeringen att Industrifonden är en av två riskkapitalaktörer som specialiserat sig på livsvetenskap. Vidare anges att Saminvest tillsammans med en privat aktör har etablerat en riskkapitalfond med fokus på nordiska företag som är verksamma inom livsvetenskap.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om företagens kapitalförsörjning behandlades av utskottet senast våren 2020 (bet. 2019/20:NU12). Utskottet avstyrkte dessa bl.a. med hänvisning till det arbete som redan pågår. Förslag liknande de i motionerna 2021/22:3232 (V) yrkande 13 och 2021/22:2454 (SD) yrkande 52 har inte behandlats av utskottet tidigare.

Utskottets ställningstagande

I de här aktuella motionerna förordas olika insatser för att främja företagens kapitalförsörjning. Förslagen rör bl.a. inriktningen för och strukturen på det

statliga riskkapitalet, det statliga riskkapitalets geografiska spridning och åtgärder för att underlätta kapitalanskaffning för företag inom jordbruket. Vidare rör motionerna möjligheterna att investera i lokal företagsutveckling, insatser för gröna företag och expansionslån. Utskottet delar motionärernas uppfattning att en väl fungerande kapitalförsörjning är nödvändig för ett företagsklimat som stöder innovation och hållbar tillväxt i hela landet, och för företagen är tillgången till kapital en förutsättning för start och expansion. Utskottet anser att även om marknaden i hög grad kan tillgodose företagets finansiella behov finns det marknadsmisslyckanden och finansieringsgap där det är nödvändigt att staten kompletterar marknaden. Utskottet menar att det är viktigt att statens insatser bidrar till att möta de marknadskompletterande behov som finns, särskilt i tidiga utvecklingsskeden. Med anledning av de här aktuella motionsyrkandena vill utskottet därtill framföra följande. Saminvest bildades 2016 med uppgiften att göra indirekta investeringar i företag och privat förvaltade fonder som är inriktade på investeringar i företag i utvecklingsfaser. Bolaget ska även främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Utskottet kan konstatera att bolaget sedan starten investerat i olika fonder som bl.a. inriktar sig på tillväxtbolag i tidigare skeden, universitetsnära teknikföretag och teknikbolag som vill bidra till att lösa globala samhällsproblem samt företag i såddfas som är verksamma inom digitalisering. Av anvisningarna framgår vidare att bolaget i sin årsredovisning bl.a. ska redovisa utfallen enligt antalet företag som bolaget indirekt investerat i, dels totalt, dels fördelat på regionerna inom Sverige, utanför Sverige, samt inom Sverige fördelat på Norrland, Svealand, och Götaland. Även Almi bedriver en låneverksamhet som syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Utskottet kan här även påminna om att den granskning som Tillväxtanalys gjort av Almis låneverksamhet och som redogörs för i det föregående bl.a. pekar på att Almis lån ger en bestående positiv effekt på företagets nettoomsättning och arbetsproduktivitet. Granskningen visar även att låneverksamheten visserligen ger störst effekt i företag som är verksamma i storstadsområden, men även nyetablerade företag i avlägsset belägna tätorts- och landsbygdskommuner ökar antalet anställda. Vidare ingår det bl.a. i Almis instruktion att årligen redovisa till regeringen per regionalt dotterbolag antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp samt andelen privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansär. När det gäller Almi Invest har bolaget en nationell täckning och inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden. Almi Invest har även ett nationellt riskkapitalbolag som fokuserar på innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster ska bidra till att reducera klimatgaser. Därutöver vill utskottet påminna om det arbete som görs genom Swedish Venture Initiative, som med sitt fond-i-fond-upplägg ska öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag. Utskottet noterar även att regionalt investeringsstöd kan delfinansiera investeringar, främst i stödområdena A och B, och att Norrlandsfonden fokuserar på de fem nordligaste länen med finansieringslösningar i form av bl.a. lån och garantier till små och medelstora företag. När det gäller

möjligheten att skapa en megafond för livsvetenskap vill utskottet påminna om vad som tidigare anförts om att Saminvest investerat i en livsvetenskapsfond och att även Industrifonden företrädesvis investerar i tidiga expansionsfaser med hög risk med fokus på bl.a. livsvetenskap. Utskottet ser också positivt på att riksdagen bemyndigat regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier för gröna investeringar som uppgår till högst 50 miljarder kronor för att finansiera industriinvesteringar i Sverige som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket.

När det gäller övriga motionsyrkanden som utskottet har att ta ställning till i detta avsnitt anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes när utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Särskilda näringsgrenar och branscher

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika näringsgrenar. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående insatser och utredningar.

Jämför reservation 46 (M, SD), 47 (M, SD), 48 (SD, C), 49 (SD, C), 50 (SD, C), 51 (M), 52 (SD), 53 (C), 54 (V), 55 (M, L), 56 (C), 57 (KD), 58 (MP), 59 (SD, KD), 60 (SD, C), 61 (L) och 62 (SD).

Motionerna

Besöksnäringen

I partimotion 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 17 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongsförlängning. Vidare anser motionärerna att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter som kommunerna själva kan besluta om för att lägga makten över den lokala turismnäringens utveckling hos lokala beslutsfattare (yrkande 18).

Jessica Rosencrantz m.fl. (M) anför i kommittémotion 2021/22:3434 yrkande 25 att fisketurism kan bli ett mycket värdefullt tillskott för företagare på landsbygden, varför de vill att regeringen säkerställer att fisketurismen ges möjlighet att utvecklas.

I kommittémotion 2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 20 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen snarast återkommer till riksdagen med konkreta förslag i en samlad strategi för den svenska besöksnäringen som bl.a. innehåller en fördjupad analys och konkreta åtgärder när det gäller besöksnäringens möjligheter till återhämtning efter coronapandemins mest akuta fas. Vidare menar motionärerna i yrkande 22 att man bör,

utan att kraven på uppgiftslämnande för den delen orsakar för mycket krångel för den enskilda företagaren, överväga olika former av utvecklad statistik inom besöksnäringen, för att ha en bra grund för beslutsfattande inom näringen. Därtill menar motionärerna att besöksnäringen saknar en strategisk plats i den nationella forsknings- och innovationspolitiken jämfört med andra basnäringar och förordar därför i yrkande 23 ett tillkännagivande till regeringen om att främja besöksnäringen genom forsknings- och innovationspolitiken i väsentligt högre grad än vad som är fallet i dag.

I kommittémotion 2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 6 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska vidta åtgärder för att ge restaurang- och besöksnäringen rätt förutsättningar genom bl.a. omfattande regelförenklingar. I yrkande 11 efterfrågas ett tillkännagivande till regeringen om att den bör ge relevant myndighet, exempelvis Tillväxtverket, i uppdrag att sammanställa en översyn av konkurrenskraften hos den svenska besöksnäringen. Översynen bör resultera i en samlad strategi för besöksnäringen, som innehåller en fördjupad analys och konkreta åtgärder vad gäller besöksnäringens möjligheter till återhämtning efter pandemins mest akuta fas. Vidare begärs i yrkande 12 att regeringen flyttar Tillväxtverkets uppdraget att ta fram och mäta statistik över turism till Tillväxtanalys.

I kommittémotion 2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1 lyfter motionärerna fram besöksnäringens betydelse för sysselsättning och tillväxt i hela landet, inklusive landsbygden. Motionärerna menar att det därför är viktigt att främja besöksnäringen genom att bl.a. satsa på en ordentlig infrastruktur och förenklade regelverk och att stimulera till investeringar, utbildning och näringens attraktionskraft utomlands. Därtill förordar motionärerna i yrkande 2 att regeringen ger myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen. I yrkande 3 förordas ett tillkännagivande om att regler och tillämpningar av regler som är obsoleta och hämmande för besöksnäringen ska undanröjas, exempelvis danstillståndet, hotelltillståndet, cateringtillståndet och reglerna för personalliggare och kassaregister.

I kommittémotion 2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6 förordas ett tillkännagivande om besöksnäringarnas och turismens betydelse. Motionärerna anför att turist- och besöksnäringarna bör främjas, inte minst genom översyn och förbättringar av regler för företagare och de tillstånd som reglerar näringarna men också genom välfungerande infrastruktur, goda bostadsmöjligheter och god tillgång på restauranger och annan service.

Peter Helander m.fl. (C) anför i kommittémotion 2021/22:3242 att besöksnäringen skapar arbetstillfällen och gör det möjligt för människor att leva och verka i hela landet, men att dess tillväxt hämmas av ett antal flaskhalsar. För att svensk besöksnäring ska vara långsiktigt konkurrenskraftig efterfrågar motionärerna enligt yrkande 1 en ny översyn av konkurrenskraften inom besöksnäringen. I yrkande 9 framhåller motionärerna att besöksnäringen och naturturism kommer att bli allt viktigare för Sveriges landsbygder, men att det behövs reformer och bl.a. omfattande regelförenklingar för att främja denna näring. Stora naturområden är skyddade av staten, och motionärerna anser att

dessa områden bör göras tillgängliga, exempelvis genom att vandringsleder rustas och sköts om. Vidare anser motionärerna i yrkande 10 att människonära tjänster, t.ex. inom besöksnäringen och välfärden, måste ges förutsättningar att växa och utvecklas eftersom de i många fall erbjuder värdefulla jobb för bl.a. ungdomar och nyanlända. När det gäller regelförenkling anser motionärerna att varje myndighet som kommer i kontakt med besöksnäringen ska främja dess verksamheter. Motionärerna förordar därför i yrkande 14 ett tillkännagivande om att alla myndigheter utöver sina tillsynsuppdrag även får ett främjandeuppdrag, t.ex. regelförenkling, för att stimulera den inhemska besöksnäringen. Myndigheterna ska också vid behov i enlighet med yrkande 15 samordna sig kring främjandeuppdragen så att företagen får en väg in och för att minimera regelkrångel och byråkrati. I yrkande 16 förordas därutöver att myndigheterna årligen ska rapportera hur främjandet och samordningen av besöksnäringen har gått. Motionärerna förordar vidare i yrkande 23 ett tillkännagivande om att digitala marknadsplatser måste präglas av sund konkurrens, transparens och fokus på konsumenternas möjligheter att fatta underbyggda beslut, så att dessa ska bli en tillgång och inte ett hinder för besöksnäringens utveckling. I yrkande 25 förordar motionärerna vidare att regeringen i den kommande nationella strategin för besöksnäringen ska formulera en strategi för internationella möten och evenemang samt ta en aktiv roll i att visa att nationen ställer sig bakom arrangörer och städer i ett urval av stora kultur- och idrottsevenemang.

Edward Riedl (M) förordar i motion 2021/22:164 ett tillkännagivande om åtgärder för att främja turismen i Sverige, vilket exempelvis kan göras genom att uppmuntra utbildning inom turism, marknadsföra Sverige som ett turistland samt genom fortsatta regelförenklingar för småföretag inom turistnäringen.

I motion 2021/22:892 av Sailsa Quicklund (M) förordas ett tillkännagivande om att regeringen stärker förutsättningarna för svensk turist- och besöksnäring, exempelvis genom regelförenklingar för små och medelstora företag samt marknadsföring via Visit Sweden.

Sten Bergheden (M) begär i motion 2021/22:2711 yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen bör undersöka möjligheten till en översyn av turistföretagens villkor. Bland annat bör det satsas mer på att marknadsföra Sverige som en turistdestination. Även i motion 2021/22:3350 (M) yrkande 1 av samma motionär finns ett identiskt förslag.

Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) begär i motion 2021/22:3258 yrkande 2 ett tillkännagivande om att rymdturism bör ingå i den nationella strategin för besöksnäringen.

Cassandra Sundin (SD) yrkar i motion 2021/22:2923 på att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att undersöka hur turistbranschens förutsättningar i glesbygd kan stärkas, i synnerhet med tanke på coronapandemins följder.

I motion 2021/22:1628 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 efterfrågas en översyn av konkurrenskraften inom besöksnäringen, för att undanröja ett antal flaskhalsar som hämmar branschens potential till utveckling.

Sofia Nilsson (C) förordar i motion 2021/22:2098 ett tillkännagivande om att regeringen ska prioritera arbetet med kompetensförsörjning och regelförändringar för företag inom besöksnäringen och kontinuerligt redovisa hur arbetet fortlöper.

Delningsekonomin

I kommittémotion 2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör förenkla och anpassa regelverken till ett digitaliserat delningssamhälle, då regler som en gång tillkommit med goda intentioner kan vara hämmande för tillväxt i en alltmer växande delningsekonomi i dag. Vidare anser motionärerna i yrkande 7 att regeringen bör ta fram en strategi för att upplysa och förmedla kunskap om delningsekonomin. Därtill anförs i yrkande 8 att regeringen bör genomföra separata utredningar i de branscher som berörs av digitalisering och delningsekonomin, så att regelverken kan utformas och anpassas till utvecklingen på ett ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt.

Magnus Ek m.fl. (C) förordar i kommittémotion 2021/22:3665 yrkande 20 ett tillkännagivande om att regeringen ska skapa bättre förutsättningar för en delningsekonomi där tjänster för återbruk, reparation och delning av produkter ökar och där man undanröjer hinder för en ökad digitaliserad delningsekonomi, eftersom delningsekonomin skapar både nya jobb och gynnar miljön genom att minska konsumtionen av saker vi kanske använder någon enstaka gång. Vidare förordar motionärerna i yrkande 21 att moderna digitala lösningar tas till vara för att främja en konkurrenskraftig delningsekonomi.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 förordas ett tillkännagivande om delningsekonomi. Motionärerna anför att Konsumentverket bör få i uppdrag att informera och vägleda privatpersoner om vad delningsekonomiska transaktioner innebär. Vidare föreslås att Konsumentverket och Konkurrensverket i samråd med andra berörda myndigheter under tre år ska följa delningsekonomin utveckling i ett användarperspektiv.

För att styra utvecklingen mot ett mer sammanhållet och resurseffektivt Sverige förordar Helena Gellerman m.fl. (L) i kommittémotion 2021/22:3378 yrkande 10 att regeringen tar fram en nationell handlingsplan för att öka invånarnas kunskap om och delaktighet i delningsekonomin. Därtill anser motionärerna i yrkande 11 att regeringen bör anpassa lagstiftningen till delningsekonomin med hänsyn till olika samhällssektors behov, genom att göra separata utredningar för de berörda branscherna i syfte att släppa in digitalisering och delningsekonomi på ett rättssäkert, ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) förordar motionärerna i yrkande 13 att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter genom olika styrmedel och genom att identifiera och

vidta åtgärder som motverkar nyköp och som i stället uppmuntrar till lagning, återbruk och delande.

Cement- och byggbranschen

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 50 förordas ett tillkännagivande om att staten ska fortsätta att stödja forskning och demonstrationsanläggningar inom träbyggande och alternativa bindemedel för betong.

I kommittémotion 2021/22:2388 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 15 förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör utarbeta en nationell plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning.

Ola Johansson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2021/22:3225 yrkande 40 ett tillkännagivande om att regeringen tar fram en långsiktig strategi för att säkra förutsättningarna för en cementindustri i Sverige.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 40 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder för att långsiktigt kunna säkra Sveriges behov av cement.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Helena Storckenfeldt (båda M) begär i motion 2021/22:3229 yrkande 2 ett tillkännagivande om vikten av att kunna realisera robotisering av byggbranschen. Motionärerna menar att den traditionella byggbranschen behöver moderniseras för att få en mer hållbar och resurs-effektiv samhällsbyggnadsbransch. Regelverken för byggarbetsplats och maskindirektivet behöver dock ses över om autonoma robotar ska kunna introduceras på arbetsplatserna.

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

Eric Palmqvist m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2021/22:2387 yrkande 5 ett tillkännagivande om att regeringen ska anslå riktade forskningsmedel till forskning och utveckling inom stålindustrin, för att inhemska tekniska landvinningar ska kunna bli en viktig exportvara jämte stålet.

I kommittémotion 2021/22:2452 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska införa ett kontantförbud vid hantering av handel med metallskrot. Detta förbud mot utbetalning av kontant ersättning syftar till att motverka oseriös handel med metall för att komma tillrätta med problemet med de omfattande stölderna av koppar och andra metaller. Vidare förordas i yrkande 2 att riksdagen ska uppmana regeringen att ta initiativ till att införa ytterligare krav på spårbarhet vid handeln med metallskrot, exempelvis genom skärpta kontroller av efterlevnaden av bokföringsskyldigheten vid inköp och försäljning. I yrkande 3 framhåller motionärerna vidare att ett särskilt tillstånd för handel med metallskrot bör införas.

I kommittémotion 2021/22:3291 av Matheus Enholm m.fl. (SD) anser motionärerna att stora teknikföretag, s.k. tech-jättar, behöver regleras för att säkerställa en långsiktigt och hållbar yttrandefrihet i Sverige, varför de i yrkande 1 förordar att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning om stora teknikföretag och deras definition med uppdraget att dra upp riktlinjerna för den svenska regleringen av stora teknikföretag. Motionärerna förordar vidare i yrkande 2 att de stora teknikföretagen i egenskap av sin storlek i legalt avseende bör betraktas som infrastruktur för informationsutbyte. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om användarvillkor, där motionärerna anser att åsiktstorg på de stora sociala medieplattformarna i användaravtalet inte bör kunna avtala bort en viss typ av åsiktsbildning i strid med de principer som fastslagits i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Vidare vill motionärerna i yrkande 4 att regeringen utreder vilka villkor som ska gälla för konton på de stora teknikföretagens plattformar. Motionärerna menar exempelvis att alla fysiska och juridiska personer ska ha rätt till ett konto och att anonyma konton inte bör förbjudas.

Markus Selin (S) förordar i motion 2021/22:1797 ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga förutsättningarna för att ta fram kontinuerliga bransch- och näringsområdesspecifika rapporter för den kulturella och kreativa sektorn, eftersom denna sektor fortfarande tåmpas med statistikutmaningar i form av standardkoder som inte är anpassade till de kulturella och kreativa näringarna.

I motion 2021/22:748 av Mikael Strandman (SD) förordas ett tillkännagivande om att införa ett kontantförbud för handel med järn- och metallskrot.

Bakgrund och pågående arbete

Besöksnäringen

Nytt mål för turismpolitiken

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) ett nytt mål för turismpolitiken. Målet ska enligt förslaget vara att Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet. Regeringen anför att förslaget ligger i linje med målet för näringspolitiken, vilket är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). Regeringen framhåller även att de näringspolitiska insatserna ska bidra till att genomföra Agenda 2030 och Parisavtalet och till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som omfattar de tre prioriteringarna smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Genom det nya målet vill regeringen lyfta fram hela besöksnäringens aktörssystem och dess samspel i och mellan städer, tätorter samt gles- och landsbygder för utvecklingen av hållbar turism och en konkurrenskraftig besöksnäring. Turismpolitiken ska främja jämställdhet, integration och mångfald. Politiken ska även främja hållbara miljöer, minskad klimatpåverkan och social hållbarhet. Genom det nya målet för turistpolitiken, som nu benämns turismpolitiken, uppnås enligt regeringen en bättre samstämmighet med Parisavtalet, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Riksdagen godkände det nya målet i december 2021 (bet. 2021/22:NU1).

Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Regeringen presenterade en ny strategi för hållbar turism och växande besöksnäring den 18 oktober 2021. Strategin är baserad på visionen om att Sverige ska bli världens mest hållbara och attraktiva resmål byggt på innovation till 2030. Visionen är en ledstjärna för att turistlandet Sverige ska gå före i utvecklingen och ha hållbarhet och innovation som en del av sitt varumärke och sin attraktionskraft. En hållbar besöksnäring som levererar innovativa, kreativa och attraktiva produkter och upplevelser av hög kvalitet har bättre förutsättningar att konkurrera på en internationell marknad. Besöksnäringen utgör en väsentlig del av den upplevelsebaserade ekonomin där kreativitet och innovationsförmåga är centralt. För att uppnå denna vision identifierar regeringen i strategin ett antal strategiska områden: enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet samt marknadsföring. Till varje område kopplas de fyra horisontella perspektiven hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan. Strategin knyter i sin helhet an till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, till regeringens jämställdhetsmål, till de klimatpolitiska målen och till andra riksdagsbundna mål. Regeringen anger vidare att den avser att ta fram handlingsplaner som är i linje med strategin.

Visit Sweden

Kommunikationsbolaget Visit Sweden AB ägs av staten efter att riksdagen bemyndigat regeringen att köpa Svensk Turism AB:s aktier (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24, bet. 2019/20:NU1). Med anledning av att staten tog över Visit Sweden som ensam ägare höll man den 17 januari 2020 en extra bolagsstämma. På denna antogs en ändring i bolagsordningen och en ägaranvisning.

Av ägaranvisningen som antogs vid en extra bolagsstämma den 22 januari 2021 framgår att Visit Sweden enligt bolagsordningen ska marknadsföra Sverige som turistland hos utländska målgrupper genom effektiva kommunikationskanaler och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Bolaget ska inom ramen för sitt uppdrag marknadsföra Sverige som turistland hos både utländska och inhemska målgrupper, genomföra satsningar på marknader där det finns tillväxtpotential för turism till Sverige och medverka till genomförandet av regeringens exportstrategi i tillämpliga delar.

Vidare framgår det av ägaranvisningen att bolaget ska etablera ett fristående rådgivande icke-arvoderat forum med representanter utsedda av Svensk Turism AB vars syfte är att tillvarata besöksnäringens kompetens genom intressentdialog inför marknadsföringen av Sverige.

Tillväxtverkets arbete med turism och besöksnäring

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring. Myndigheten har även ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Turistfrågorna är en integrerad del av Tillväxtverkets övergripande arbete med näringsutveckling. Myndigheten anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turistområdet. Tillväxtverket leder bl.a. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringens frågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Myndigheten genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turistbranschen för att bidra till en ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över landet. Tillväxtverket har även ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskars resande och utländska besökare i Sverige.

Regeringen gav i november 2019 Tillväxtverket i uppdrag att i en uppstartsfas stödja uppbyggnaden av en samverkansarena för besöksnäringen (N2019/03018/RTL). Syftet med samverkansarenan är att den ska företräda besöksnäringens intressen, inklusive dess små och medelstora företag, formulera besöksnäringens behov och ha en drivande roll i näringsutveckling. Samverkansarenan ska ägas, drivas och fortsättningsvis finansieras av dessa företag och organisationer. Uppdraget skulle slutedovisas senast den 30 juni 2021 men förlängdes via ett regeringsbeslut den 16 juni 2020 till den 30 september 2021 (N2020/01926/RTL). Uppdraget slutrapporterades den 22 september 2021. Svensk Turism är den aktör som fått Tillväxtverkets uppdrag att utveckla arenan. Svensk Turism är en plattform för turismen i Sverige. Genom plattformen samlas den privata delen av besöksnäringen som är tänkt att bidra till en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring i Sverige byggd på företagens behov och möjligheter i samverkan med det offentliga.

I december 2020 fick Tillväxtverket ett särskilt regeringsuppdrag att genomföra insatserna för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2020/03156). Enligt uppdraget ska Tillväxtverket bygga upp ett nationellt kunskapsstöd som möjliggör ett systematiskt lärande mellan bl.a. myndigheter, regioner, företag och civilsamhällets organisationer till nytta för besöksnäringens utveckling. Tillväxtverket ska därtill genom beprövade eller nya metoder främja besöksnäringens egen produktutveckling samt förmåga att utvecklas och ställa om sin verksamhet till ändrade förutsättningar, inte minst till klimatförändringarna, behovet av minskad miljö- och klimatpåverkan samt den digitala strukturomvandlingen. Företag ska öka sina kunskaper och sin förmåga samt få stöd i att utveckla och ställa om sin verksamhet. Tillväxtverket ska även inrikta en del av insatserna mot ekoturism med beaktande av

Naturturismföretagens nationella naturturismstrategi av den 1 juni 2018. Vidare ska Tillväxtverket inom ramen för uppdraget stärka förändrings- och omställningsförmågan i besöksnäringens företag genom att underlätta deras myndighetskontakter. Exempelvis kan Tillväxtverket ta fram en guide för ekoturism och vidareutveckla och anpassa de checklistor och uppgiftslämnarguider som finns för besöksnäringen och som företagen får tillgång till via Verksam.se. Härigenom ska företagen i besöksnäringen få snabbare tillgång till e-tjänster och guidade processer för att lämna uppgifter. En redovisning av uppnådda resultat samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till regeringen senast den 20 juni 2022. Tillväxtverket ska också utveckla långsiktiga, effektiva och kvalitetssäkrade metoder för att ta fram, bearbeta, analysera och tillgängliggöra statistik om turism och besöksnäring. Statistiken ska göras mer jämförbar och tillförlitlig och både statistik och analyser ska bli mer användbara. En delredovisning skulle lämnas till regeringen senast den 1 oktober 2021. En redovisning av uppnådda resultat och ekonomisk redovisning ska lämnas senast den 28 februari 2022.

Av regleringsbrevet för 2022 framgår att Tillväxtverket inom uppdraget om omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring ska genomföra insatser för att bidra till utvecklingen av en hållbar besöksnäring i linje med den nationella strategin för hållbar turism och växande besöksnäring (N2021/02621). Uppdraget omfattar förbättring av statistik, analys och kunskap inom turism och besöksnäring. Tillväxtverket ska i sammanhanget även lämna förslag på indikatorer som möjliggör uppföljningen av det turismpolitiska målet. Tillväxtverket ska främja förändringsförmågan och omställningen i besöksnäringens företag samt vidareutveckla arbetet med förenkling för företag inklusive deras myndighetskontakter. En hållbar platsutveckling i hela landet ska främjas genom myndighetens insatser i syfte att skapa attraktiva miljöer för besökare, boende, företag och investeringar. Tillväxtverket ska dra nytta av resultat och kunskaper från tidigare uppdrag att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2020/03156). Kostnaderna för uppdraget ska belasta det inom utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 8 Näringslivsutveckling – del till Tillväxtverket med högst 75 miljoner kronor, varav 25 miljoner kronor särskilt ska avse ekoturism. Förslaget till indikatorer ska redovisas till Regeringskansliet senast den 7 oktober 2022. Redovisning av uppdraget i övrigt, inklusive uppnådda resultat, samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till Regeringskansliet senast den 19 maj 2023.

Serverat

Tillväxtverket och Bolagsverket bedriver, i samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett arbete benämnt Serverat som syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna (N2017/04297/FF). Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner.

Av Tillväxtverkets webbplats framgår att 69 kommuner för närvarande är anslutna till Serverat.

Våren 2020 beslutade riksdagen på förslag av utskottet om ett tillkännagivande till regeringen om att den bör verka för att fler tjänster ansluts till programmet Serverat i syfte att öka anslutningsgraden hos kommunerna (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande. Regeringen anger i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) att tillkännagivandet inte är slutredovisat.

Regeringen anger i skrivelsen om de nya förenklingspolitiska målen (skr. 2021/22:3) att Ekonomistyrningsverket har haft i uppdrag att lämna förslag till en kostnadseffektiv och hållbar utveckling av förvaltningsgemensam digital infrastruktur och framhåller att en myndighetsgemensam digital infrastruktur är en viktig del av det fortsatta arbetet med förenklat uppgiftslämnande och myndighetsgemensamma tjänster. Digg leder arbetet i uppdraget med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur när det gäller informationsutbyte. Verksam.se är också ett uttryck för hur berörda myndigheter samarbetar för att förenkla för företagen, bl.a. inom ramen för myndighets-samarbetet Starta och driva företag. Bland de myndigheter vilkas information finns på plattformen återfinns myndigheter som omfattas av förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag. Regeringen anför att den avser att ge Statskontoret i uppdrag att i samråd med andra relevanta myndigheter följa upp hur långt berörda myndigheter har kommit i tillämpningen av förordningen om digitalt uppgiftslämnande, bl.a. i vilken utsträckning företag behöver lämna uppgifter endast en gång och till ett ställe. Syftet med uppdraget bör enligt regeringen vara att undersöka om det behövs ytterligare åtgärder för att öka takten i genomförandet och stärka myndigheternas förutsättningar för samordning samt identifiera vilka åtgärder som i så fall behövs. Regeringen anför att den därefter vid behov avser att ge berörda myndigheter i uppdrag att vidta relevanta åtgärder för att uppnå de förenklingsvinster som eftersträvas. När det gäller Serverat bedömer regeringen att ytterligare utvidgningar av arbetet vad gäller såväl branscher som olika typer av tillstånd kan bidra till att öka kommunernas intresse av att ansluta sig. I förlängningen ökar nyttan även för företagen genom att fler tjänster och ärendetyper görs tillgängliga för fler företag i fler kommuner. Regeringen anför att den även överväger vilka åtgärder som kan vidtas för att underlätta kommunernas möjligheter att ansluta sig till Serverat.

Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen

Regeringen tillsatte den 12 maj 2020 en särskild utredning som skulle föreslå förenklingar av regelverken för mikroföretag och en modernisering av bokföringslagen (dir. 2020:48). Utredaren skulle brett analysera och identifiera vilka regelverk som är mest betungande för mikroföretag och föreslå förenklingar

av sådana regelverk. Utredaren skulle också se över bokföringslagen (1999:1078) för att åstadkomma ett modernt, teknikneutralt och enkelt regelverk som är anpassat till dagens förhållanden. Utredningen överlämnade sitt betänkande (SOU 2021:60) till regeringen i juni 2021. Betänkandet innehåller förslag till förenklingar av regelverk för mikroföretagande genom avskaffande av hotelltillståndet, avgränsade förenklingar gällande möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden och förenklingar i reglerna om kör- och vilotider. Utredningen föreslår också att flera andra identifierade regelförenklingar bör beredas eller utredas vidare. När det gäller danstillståndet bedömer att danstillståndet bör tas bort helt men att det krävs ytterligare utredning av frågan. Regeringen föreslås därför utreda och lämna förslag med innebörden att kravet på danstillstånd i Ordninglagen ska upphävas helt, och utreda om det ev. skulle behövas ändringar i andra författningar etc. som konsekvens av upphävandet av kravet på danstillstånd, och vilka ändringar det i så fall skulle behövas. Utredningen föreslår vidare bl.a. att myndigheter ska ha en plan för hur de ska arbeta med regelförenkling och regeltillämpning, att det inrättas en tydlig och sammanhållen process för att omhänderta förenklingsbehov för företag och säkra att regelgivningen utgår från proportionalitetsprincipen samt för att säkra företagets tillväxt, konkurrenskraft, och innovationsförmåga och att regeringen beslutar om en årlig plan för en löpande utvärdering av befintliga regelverk.

Utredningen har varit på remiss och bereds tillsammans med de svar som inkom senast den 24 januari 2022 inom Regeringskansliet.

Delningsekonomin

Utredningen om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande

Regeringen beslutade i december 2019 om att tillsätta en utredning för att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). I bakgrunden till kommittédirektivet anges att det framgår av januariavtalet att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande. Vidare anger regeringen att skattereglerna bör vara så enkla att förstå och tillämpa som möjligt, såväl i en verksamhets uppbyggnadsskede som i ett mer etablerat skede, för att underlätta och främja egenföretagande. Syftet med översynen är att göra det mindre komplicerat att starta och driva en enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Utredaren ska bl.a. utifrån en analys bedöma lämpligheten av och lämna ett förslag på ett frivilligt system där beskattningen bestäms schablonmässigt baserat på en verksamhets omsättning som ett alternativ till konventionell inkomstbeskattning för enskilda näringsidkare vars omsättning understiger en viss gräns och som inte har några anställda. Utredaren ska även analysera om en sådan ordning kan främja delningsekonomin utveckling och ekonomins utveckling i allmänhet. Av kommittédirektivet framgår även att utredaren vid analysen kan beakta de kartläggningar som

redan genomförts av delningsekonomin, dels av Skatteverket i rapporten Delningsekonomi, dels av Utredningen om användarna i delningsekonomin i betänkandet Delningsekonomi på användarnas villkor. Utredaren ska inom ramen för uppdraget samråda med andra pågående statliga utredningar, myndighetsuppdrag och motsvarande som berör mikroföretags förutsättningar, delningsekonomi och cirkulär ekonomi. Delbetänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare redovisades i september 2020 (SOU 2020:50). Betänkandets förslag har remissbehandlats. Remissvaren bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Slutbetänkandet Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen redovisades den 1 juli 2021 (SOU 2021:55). Betänkandets förslag har remissbehandlats. Remissvaren bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare regeringsuppdrag om delningsekonomin

Regeringen gav under 2016 och 2017 Konkurrensverket respektive Konsumentverket i uppdrag att analysera delningsekonomin. Vidare tillsatte regeringen 2015 en utredning för att kartlägga delningsekonomin. Nedan redogörs kortfattat för dessa. I utskottets betänkande 2018/19:NU7 Näringspolitik finns en närmare redogörelse för dessa regeringsuppdrag om delningsekonomin.

Regeringen gav i maj 2016 Konkurrensverket i uppdrag att utifrån ett konkurrens- och näringspolitiskt perspektiv kartlägga och analysera hur delningsekonomin och e-handeln utvecklas i Sverige (N2016/03446/KSR). I Konkurrensverkets rapport Konkurrens och tillväxt på digitala marknader (rapport 2017:2) gör verket bl.a. bedömningen att regelverket i huvudsak är väl anpassat till att hantera potentiella konkurrensproblem men att det blir en central utmaning för tillsynsmyndigheterna att på ett effektivt sätt bedriva tillsynsverksamhet när affärsmodellerna komplicerar marknadsanalyserna.

Regeringen beslutade även att tillsätta en utredning om att kartlägga den nya delningsekonomin och se över olika användares rättsliga ställning (dir. 2015:136). Utredningen slutredovisade sitt betänkande Delningsekonomi – På användarnas villkor (SOU 2017:26) i april 2017. Det konstateras i utredningen att delningsekonomin ännu befinner sig i ett tidigt skede i Sverige. I första hand förordas i utredningen en fortsatt och fördjupad datainsamling och analys. Utredningen drar också slutsatsen att det krävs trygghetsskapande åtgärder och funktioner för att delningsekonomin ska kunna etableras och växa och föreslår bl.a. att Konsumentverket får i uppdrag att informera och vägleda privatpersoner om vad delningsekonomiska transaktioner innebär. Till följd av den nyss nämnda utredningen fick Konsumentverket 2018 ett uppdrag om transaktioner inom delningsekonomin och avtal mellan privatpersoner om köp av varor och tjänster (Fi2017/01645/KO, Fi2017/04510/KO). Enligt uppdraget skulle Konsumentverket ge allmän information om vilka regler som kan vara tillämpliga vid transaktioner inom delningsekonomin och vid andra avtal mellan privatpersoner om köp av varor eller tjänster. Vidare skulle myndigheten följa hur transaktioner mellan privatpersoner som rör köp av varor och

tillhandahållande av tjänster utvecklades. Konsumentverket presenterade i november 2018 rapporten Vår omvärld 2018 – Tema delningsekonomi (rapport 2018:16). I rapporten konstateras bl.a. att det finns en dubbel struktur i fråga om aktörerna och plattformarna där några få växer sig stora medan det stora flertalet fortsätter att vara små. Vidare konstateras att det i dagsläget inte går att avgöra i vilken utsträckning delningsekonomin bidrar till en miljömässigt hållbar konsumtion. I rapporten anförts även att det kan finnas behov av att få mer kunskap om vilka anpassningar av regelverken som krävs för att ge delningsekonomin goda och rättvisa förutsättningar. Bland annat gäller det att hitta en ändamålsenlig reglering på det skatte- och arbetsrättsliga området samt regler för konsumentskydd som inte hämmar tillväxten av delningstjänster samtidigt som det är viktigt att konkurrensen inte snedvrids mellan delningsaktörer och andra aktörer. Konsumentverket fortsätter att följa frågan.

Konsumentverkets uppdrag

Konsumentverket ska bidra till väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion (prop. 2021/22:1 utg.omr. 18). Konsumentverket vägleder konsumenter via Hallå konsument! om bl.a. miljö och hållbarhet där viss information och tips förmedlas om hur man kan konsumera på ett mer miljömässigt hållbart sätt samt om hur olika produkter påverkar miljön. Hallå konsument ger också allmän information om köp av varor och tjänster mellan privatpersoner.

Regeringen beslutade i mars 2020 om ett uppdrag till Konsumentverket att identifiera betydande hinder för väl fungerande konsumentmarknader och för hållbar konsumtion (Fi2020/00945/KO). Myndigheten skulle även identifiera för- och nackdelar med olika typer av åtgärder för att motverka dessa hinder. Analysen skulle bl.a. vara inriktad på hinder där konsumentskadan bedöms vara särskilt allvarlig, respektive på hinder som i hög utsträckning försvårar för konsumenter att göra miljömässigt hållbara val. Även andra hållbarhetsaspekter skulle beaktas när så var lämpligt. Konsumenternas varierande ekonomiska förutsättningar skulle beaktas i samband med analyser av hinder för miljömässigt hållbar konsumtion. Uppdraget redovisades till regeringen i november 2021 och resultatet bearbetas för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade i februari 2021 om att ge Konsumentverket i uppdrag att främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi genom samverkan med andra aktörer som vill bidra till att sådan information sprids till konsumenter (Fi2021/00946). I uppdraget ingår att identifiera samhällsaktörer som kan ha goda förutsättningar att vidareförmedla och vidareutveckla informationen så att den på ett effektivt sätt kan nå ut till och användas av konsumenter. Konsumentverket ska vid genomförandet av uppdraget prioritera information som myndigheten tillhandahåller i enlighet med förordningen (2014:110) om en upplysningstjänst för konsumenter, och i relevanta delar använda kunskapsunderlag som myndigheten tagit fram inom ramen för sitt uppdrag att identifiera och analysera betydande hinder för väl fungerande konsumentmarknader

och för hållbar konsumtion (Fi2020/00945). Konsumentverket ska inhämta synpunkter från berörda myndigheter och vid behov efterfråga kunskaper och erfarenheter från andra relevanta aktörer, såsom SKR och Miljömärkning Sverige AB. Konsumentverket ska även följa Miljömålsberedningens arbete med att bereda mål och en strategi för minskade konsumtionsbaserade utsläpp (dir. 2020:110). Konsumentverket ska redovisa hur myndigheten genomfört uppdraget och en bedömning av resultatet till regeringen senast den 31 augusti 2022.

Riksrevisionens granskning av beskattningen av delningsekonomin

Riksrevisionen presenterade den 20 maj 2021 granskningsrapporten Skatteverkets arbete med att beskatta delningsekonomin (RiR 2021:16). Granskningen visar att Skatteverkets arbete i huvudsak har bedrivits effektivt men att informationen från myndigheten behöver förbättras. Den visar också att Skatteverket genomfört väl avvägda kontroller men att effektiviteten i dessa kan bli begränsad på sikt. Flera av problemen med att beskatta delningsekonomin kan däremot lösas med hjälp av ett kommande EU-system för att rapportera inkomster. Riksrevisionen rekommenderar Skatteverket att säkerställa att informationen på myndighetens webbplats ger god vägledning samt att förtydliga myndighetens interna ansvarsfördelning för förvaltning och uppföljning av informationen. Regeringen rekommenderas också att utreda möjligheterna att låta fler plattformar omfattas av den nya rapporteringsplikten samt att verka för att inrapporterade uppgifter kan förtryckas i inkomstdeklarationen.

Regeringen överlämnade den 28 oktober 2021 Riksrevisionens rapport om Skatteverkets arbete med att beskatta delningsekonomin (skr. 2021/22:47) till riksdagen. Regeringen instämde i Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att Skatteverkets arbete med att beskatta delningsekonomin bedrivs effektivt och anförde att den avser att vidta åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer. Riksdagen lade skrivelsen till handlingarna (bet. 2021/22:SkU10, rskr. 2021/22:143).

Initiativet Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige startades på initiativ av regeringen 2015 inför FN:s klimatmöte i Paris och samlar aktörer i form av företag, kommuner, regioner och organisationer som ställer sig bakom deklarationen om att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer (dir. 2016:66). En särskild utredare ska i rollen som nationell samordnare stödja regeringen i att stärka och fördjupa arbetet med initiativet Fossilfritt Sverige. Uppdraget skulle initialt redovisas senast den 31 december 2018 men har sedan dess förlängts två gånger, den 2 juli 2018 (M 2016:05) och den 7 maj 2020 (dir. 2020:50). Den senaste gången utvidgades även uppdraget. Enligt det senaste kommittédirektivet ska utredaren fortsätta stödja näringslivets omställning till fossilfrihet. Detta innebär bl.a. stöd i det långsiktiga genomförandet av de färdplaner som tagits eller kommer att tas fram inom ramen för initiativet.

Utredaren ska även öka engagemanget i internationella processer där initiativet kan ge ett värdefullt bidrag. Uppdraget ska i denna del utföras i nära dialog med Regeringskansliet. Utredaren ska också öka samverkan med och stöd till kommuner och regioner. Vidare ska utredaren fortsätta med och utveckla initiativets kommunikativa insatser.

Initiativet drivs av ett kansli under ledning av en nationell samordnare. Genom samverkan med företag, branscher, kommuner och regioner arbetar Fossilfritt Sverige med att identifiera hinder och möjligheter för att accelerera utvecklingen. Fossilfritt Sverige tar sedan fram och överlämnar politiska förslag till regeringen och samlar aktörer för att genomföra relevanta åtgärder, arbeta med att öka takten i klimatomställningen och göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Målet är att bygga en stark industri och skapa fler jobb och exportmöjligheter genom att bli fossilfria. Arbetet ska utvärderas och redovisas senast den 31 maj 2022. Uppdraget i sin helhet ska redovisas senast den 31 december 2024.

Inom ramen för Fossilfritt Sverige har 22 olika branscher tagit fram färdplaner för att visa hur de kan stärka sin konkurrenskraft genom att bli fossilfria eller klimatneutrala. Färdplanerna visar möjligheterna, identifierar hinder och innehåller förslag på lösningar, både genom egna åtaganden och genom politiska förslag. Tillsammans ger de en bild av hur ett fossilfritt näringsliv kommer att se ut. Färdplanerna har lämnats över till regeringen och utgör nu en grund för det fortsatta klimatarbetet. En första uppföljningsrapport om genomförandet av färdplanerna lämnades 2021 till regeringen. Uppföljningen fokuserar på vilka åtgärder som vidtagits inom näringslivet och hur långt arbetet har kommit med att genomföra de förslag som Fossilfritt Sverige i tidigare rapporter lyft fram som mest prioriterade.

Enligt Fossilfritt Sverige ska arbetet de kommande fyra åren fokusera på att genomföra färdplaner för 22 olika näringslivsbranscher genom att:

- följa upp politiken och branschernas arbete med att genomföra färdplanerna för fossilfri konkurrenskraft
- ta fram nationella strategier för att stimulera fossilfri konkurrenskraft inom bl.a. utveckling av en hållbar batterivärdekedja, vätgas och bioekonomi
- utarbeta metoder för effektiva klimatkrav i den offentliga upphandlingen som driver industrins omställning framåt genom ett klimatledarprogram för kommuner
- utveckla regionala handlingsplaner tillsammans med näringslivet kopplade till färdplanerna
- stötta utvecklingen av storskaliga gröna industriprojekt
- visa upp möjligheterna i omställningen.

Klimatneutral cement- och betongindustri

Projektet Betcrete 2.0 samlar 19 parter med målet att samordna och kommunicera aktiviteter för genomförande av cement- och betongindustrins färdplaner. Betcrete 2.0 möjliggör och accelererar genomförandet av färdplanernas mål

för ett klimatneutralt byggande med betong. Syftet med projektet är att bidra till att klimatneutral betong ska finnas på marknaden 2030 och användas i hela Sverige 2045. Utveckling av nya betongrecept, alternativa bindemedel samt cirkulärekonomi följs upp med hållbarhetsindikatorer. Projektet analyserar och bearbetar vidare det glapp som finns inom teknik- och materialutveckling samt regelverk, praxis, marknadsdrivna behov och processer, exempelvis inför tillståndsprövningar, innovationsupphandling och finansiella omställningslösningar. Projektet startade den 1 september 2020 och ska pågå i två år. Projektet drivs i samverkan med alla deltagandeparter och finansieras av Vinnova medan Rise ansvarar för projektledning, uppföljning och rapportering.

Uppdrag för att främja kalk och cementförsörjningen i Sverige

Regeringen gav den 20 oktober 2021 Tillväxtanalys, Statens energimyndighet, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Fortifikationsverket och Boverket i uppdrag att som ett led i arbetet med att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement i Sverige kartlägga och analysera dels den årliga efterfrågan på cement under de närmaste åren inbegripet vilka kvaliteter som efterfrågas, uppdelat på olika sektorer i Sverige, dels förekomsten av och tillgången till kalksten, klinker och cement inom Sverige och i andra exporterande länder och dels de logistiska förutsättningarna för import av dessa produkter till Sverige (N2021/02658).

I uppdraget ingår även att undersöka andra nödvändiga förutsättningar och ta fram förslag till åtgärder i syfte att möjliggöra och underlätta import av kalksten, klinker och cement till Sverige. En delredovisning med preliminära data lämnades i december 2021 till Regeringskansliet. Deluppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 31 maj 2022.

Den 3 november 2021 gav regeringen Vinnova i uppdrag att kartlägga befintlig test- och provningsverksamhet för cement och betong som finns tillgänglig för svenska aktörer och föreslå åtgärder som kan skapa förutsättningar för en samordning vid en kraftigt ökad efterfrågan på verksamheten (N2021/02773). Uppdraget omfattar en beskrivning av gällande krav på provning av cement och betong samt en kartläggning av befintlig test- och provningsverksamhet, inklusive dess kapacitet och nuvarande nyttjandegrad. Det utökade behov av test- och provningsverksamhet som kan uppstå i en situation där ett stort antal produkter behöver utvärderas ska uppskattas och förslag på åtgärder för att möta ett ökat behov av test- och provningsverksamhet ska lämnas inklusive en beskrivning av hur verksamheter kan samordnas. Vid genomförandet av uppdraget bör dialog föras med aktörer som är relevanta för uppdraget. Vinnova lämnade en delredovisning av uppdraget, som omfattar preliminära data och bedömningar, till Regeringskansliet i december 2021. Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet den 1 februari 2022 (dnr. 2021-04620).

Uppdraget att främja automation och robotisering

Regeringen gav i januari 2018 Tillväxtverket i uppdrag att utveckla ett program för att främja automation och robotisering inom små och medelstora industriföretag (N2018/00533/FÖF). Syftet med uppdraget är att stödja små och medelstora företag i Sverige att öka automationen av sin produktion samt därigenom utveckla sitt produktionssystem och på sikt sin konkurrenskraft. Programmet löpte 2018–2021 och ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 30 mars 2022.

Kulturella och kreativa näringar

I Sveriges export- och investeringsstrategi som regeringen presenterade i december 2019 anges bl.a. att den gemensamma samarbetsstrukturen Team Sweden ska fortsätta att utvecklas. Samarbetet syftar till att stödja näringslivets internationalisering. Inom ramen för Team Sweden finns ett antal tematiska grupper, bl.a. en för de kulturella och kreativa näringarna. I export- och investeringsstrategin anges även att regeringen avser att stärka den svenska närvaron på Nordamerikas västkust för att särskilt bredda och fördjupa kontaktytorna när det gäller it, AI och framtidens teknologier samt stötta svenska små och medelstora företag med kontakter inom bl.a. it-industrin och kulturella och kreativa näringar som dataspel, film och musik.

Tillväxtverket ansvarar i samverkan med andra myndigheter för att utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige. Myndigheten har också bidragit till att skapa paraplyorganisationen Kreativ sektor som består av fem branschorganisationer inom dataspel, mode, film och tv, musik samt kommunikation och medier, som tillsammans med Tillväxtverket tagit fram en strategistudie med samma namn som organisationen. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar som finns tillgängliga på portalen Verksam.se. Vidare har Visit Sweden utvecklat en kommunikationsplattform för att främja turism till Sverige genom svensk design och arkitektur och svenskt mode.

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att tillsätta en särskild utredning om en återstart för kulturen (dir. 2020:143). Enligt kommittédirektiven skulle den särskilda utredaren, med anledning av covid-19-pandemin, sammanfatta de konsekvenser pandemin inneburit och alljämt innebär för kultursektorn och analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa.

Utredningen redovisades den 30 september 2021 i betänkandet *Från kris till kraft – Återstart för kulturen* (SOU 2021:77). Betänkandet remissbehandlas fram till den 16 februari 2022.

Regeringen beslutade vidare den 3 november 2021 att tillsätta en särskild utredning för att ta fram en nationell strategi för att främja de kulturella och kreativa näringarna (dir. 2021:100). Enligt direktiven ska en särskild utredare lämna förslag till en samlad nationell strategi med syftet att främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet

under den kommande tioårsperioden. Utredaren ska föreslå mål för arbetet med att främja och utveckla de kulturella och kreativa näringarna, analysera och identifiera utvecklingsbehov inom olika områden (bl.a. samverkan mellan relevanta aktörer, kapitalförsörjning och offentliga stödinsatser, samt internationalisering och export) identifiera eventuella ytterligare områden med påverkan på de kulturella och kreativa näringarna som är i behov av utveckling och lämna förslag på åtgärder inom dessa områden. Vidare ska utredaren göra en tydlig prioritering bland de förslag som lämnas samt lämna förslag till en plan för hur strategin ska följas upp och vilken aktör som ska ansvara för uppföljningen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022.

Metall- och skrothanteringsbranschen

Regeringen beslutade den 25 februari 2021 om ett uppdrag om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (M2021/00438). Enligt uppdraget ska Naturvårdsverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten redovisa en lägesbild vad gäller illegal avfallshantering och dess omfattning samt redovisa förslag på åtgärder för att ytterligare förebygga och förhindra brottslighet inom avfallsområdet. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt avfallshanteringens koppling till organiserad ekonomisk brottslighet eller annan organiserad brottslighet. I uppdraget ingår även för myndigheterna att redovisa hur samverkan mot brottslighet inom avfallsområdet kan utvecklas och värnas, identifiera åtgärder för att stärka tillsyn och gränskontroll och identifiera åtgärder för att förhindra brottslighet och förbättra upplärning av brott. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen senast den 15 mars 2022.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett flertal motionsyrkanden liknande de nu aktuella om särskilda näringsgrenar behandlades av utskottet senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU20). Utskottet avstyrkte dessa med hänvisning till bl.a. pågående insatser.

Förslag liknande de i motionerna 2021/22:748 (SD), 2021/22:1797 (S), 2021/22:2388 (SD) yrkande 15, 2021/22:2923 (SD), 2021/22:3225 (C) yrkande 40, 2021/22:3232 (V) yrkande 17, 2021/22:3242 (C) yrkandena 23 och 25, 2021/22:3291 (SD) yrkandena 1–4, 2021/22:3434 (M) yrkande 25, 2021/22:3689 (M) yrkande 12, 2021/22:4066 (MP) yrkande 13, 2021/22:4217 (KD) yrkandena 35 och 40 har inte behandlats av utskottet i närtid.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- En samlad strategi för besöksnäringen

- Åtgärder för restaurang- och besöksnäringen
- Besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft
- Främjandeuppdrag för att stimulera besöksnäringen
- Naturturism
- Övrigt om åtgärder för besöksnäringen
- Främjande av delningsekonomin
- Sveriges cementförsörjning
- Långsiktig strategi för cementindustrin
- Övrigt om cement- och byggbranschen
- Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher.

En samlad strategi för besöksnäringen

I motionerna 2021/22:3687 (M) yrkande 20 och 2021/22:3689 (M) yrkande 11 efterfrågas dels en översyn av konkurrenskraften hos den svenska besöksnäringen, dels att denna översyn ska mynna i konkreta förslag i en samlad strategi för besöksnäringen i pandemins spår.

Besöksnäringen är en av Sveriges viktigaste basnäringar med företag och verksamheter som täcker hela landet. Näringen har hittills skapat många nya arbetstillfällen och har även i fortsättningen en stor potential att växa. Samtidigt är det en av de näringar som har drabbats hårdast av pandemin och behovet av att fortsätta utveckla en långsiktigt hållbar turism och en konkurrenskraftig, hållbar och innovativ besöksnäring i hela landet har blivit mycket tydligt i spåren av denna.

Utskottet har vid tidigare beredningar av liknande frågor noterat att regeringen, med utgångspunkt i betänkandet En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95), aviserat sin avsikt att ta fram en strategi för besöksnäringen. Därför är det glädjande att regeringen nu har presenterat den nya strategin för hållbar turism och växande besöksnäring. Strategin syftar till att Sverige ska bli världens mest hållbara och attraktiva resmål byggt på innovation till 2030. Besöksnäringen utgör en väsentlig del av den upplevelsebaserade ekonomin där kreativitet och innovationsförmåga är centralt. En hållbar besöksnäring som levererar innovativa, kreativa och attraktiva produkter och upplevelser av hög kvalitet har således bättre förutsättningar att konkurrera på en internationell marknad. Utskottet noterar även att regeringen i det fortsatta arbetet med strategin kommer att fokusera på strategiska områden som enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet och marknadsföring. Utöver det kopplas fyra horisontella perspektiv till varje område som hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan. Utskottet ser vidare positivt på att regeringen i det fortsatta arbetet avser att ta fram handlingsplaner som är i linje med strategin. Utskottet ser fram emot det fortsatta arbetet med en sammanhållen strategi för besöksnäringen och ser i nuläget inget behov av ett riksdagsuttalande enligt motionärernas förslag.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Åtgärder för restaurang- och besöksnäringen

Förslag om att främja restaurang- och besöksnäringen genom olika regelförenklingar framförs i motion 2021/22:3689 (M) yrkande 6.

Utskottet kan konstatera att det, som redovisats i det föregående, pågår olika insatser för att främja och åstadkomma förenklingar för restaurang- och besöksnäringen, t.ex. regeringens nya förenklingspolitiska mål och det kommande arbetet på området, inklusive arbetet med att bereda förslagen som presenterats i betänkandet *Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen*. Ett annat exempel på ett arbete som syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna är *Serverat*, som har bidragit till att förenkla företagans uppgiftslämnande och kontakter med myndigheter. Våren 2020 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att den bör verka för att fler tjänster ansluts till programmet *Serverat* i syfte att öka anslutningsgraden hos kommunerna (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Enligt regeringens bedömning kan ytterligare utvidgningar av arbetet vad gäller såväl branscher som olika typer av tillstånd bidra till att öka kommunernas intresse för att ansluta sig, något som i förlängningen skulle öka nyttan även för företagen eftersom det skulle göra fler tjänster och ärendetyper tillgängliga för fler företag i fler kommuner.

Enligt utskottets mening finns det inga skäl att föregripa det pågående arbetet inom detta område.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandet.

Besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft

För en långsiktig konkurrenskraftig besöksnäring vill motionärerna i motionerna 2021/22:1628 (C) yrkande 1 och 2021/22:3242 (C) yrkande 1 att regeringen ska genomföra en översyn av näringens konkurrenskraft.

Utskottet vill med anledning av dessa motioner framhålla att besöksnäringen har utvecklats starkt under hela 2000-talet vad gäller både tillväxt och sysselsättning, med undantag för de gångna åren som har inneburit stora påfrestningar på näringen. Utskottets förhoppning är att näringen, när människor över hela världen åter väljer att resa igen, kan fortsätta att utvecklas och växa. Näringen har hittills skapat många nya arbetstillfällen och den har varit särskilt betydelsefull för sysselsättningen för personer som traditionellt kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Således anser även utskottet att det är viktigt att främja näringens konkurrenskraft. Utskottet noterar att regeringen nu har presenterat en ny strategi för besöksnäringen. Utskottet vill i detta sammanhang även påminna om att riksdagen tidigare under riksmötet har beslutat om ett nytt mål för turismpolitiken, som syftar till att Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Främjandeuppdrag för att stimulera besöksnäringen

När det gäller att underlätta för företag inom besöksnäringen förordas i motionerna 2021/22:2449 (SD) yrkande 2 och 2021/22:3242 (C) yrkandena 14–16 att alla myndigheter utöver sina tillsynsuppdrag även får ett främjandeuppdrag, t.ex. regelförenkling, för att stimulera den inhemska besöksnäringen, att alla myndigheter ska samordna sig kring främjandeuppdraget för att stimulera besöksnäringen och att de årligen lämpligen genom myndighetsdialogen ska rapportera hur främjandet och samordnandet av besöksnäringen har gått. Det är även utskottets uppfattning att de myndigheter som arbetar med företag inom besöksnäringen bör utföra sitt arbete på ett sätt som främjar näringen. I detta sammanhang vill utskottet påminna om att Tillväxtverket leder en strategisk grupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringens frågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Vidare vill utskottet hänvisa till att Tillväxtverket inom ramen för uppdraget om omställning och utveckling (N2020/03156) ska stärka besöksnäringens företag genom att underlätta deras myndighetskontakter. Detta ska bl.a. ske genom vidareutveckling och anpassning av de checklistor och uppgiftslämnarguider som finns för besöksnäringen och som företagen får tillgång till via Verksamt.se, så att företagen i besöksnäringen ska få snabbare tillgång till e-tjänster och guidade processer för att lämna uppgifter. Utskottet vill även här påminna om att arbetet pågår med det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen våren 2020 om att regeringen bör överväga att ge fler statliga myndigheter ett s.k. förenklingsuppdrag för att på så sätt underlätta företagandet i Sverige (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Utskottet noterar regeringens avsikt att i linje med tillkännagivandet ge ett förnyat uppdrag till ett strategiskt urval av myndigheter.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Naturturism

I motion 2021/22:3242 (C) yrkande 9 efterfrågas åtgärder för att främja besöksnäring och naturturism, bl.a. genom omfattande regelförenklingar. Utskottet kan konstatera att det, som redovisats i det föregående, pågår en rad olika insatser för att främja och åstadkomma förenklingar för besöksnäringen. Utskottet kan här också påminna om det särskilda regeringsuppdrag som Tillväxtverket har fått att genomföra insatserna för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring, där en del av insatserna ska riktas mot ekoturism exempelvis genom att ta fram en guide för ekoturism och vidareutveckla och anpassa de checklistor och uppgiftslämnarguider som finns för besöksnäringen.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Övrigt om åtgärder för besöksnäringen

Ytterligare insatser för att främja besöksnäringen generellt eller i mer avgränsade delar förordas i motionerna 2021/22:2449 (SD) yrkandena 1 och 3, 2021/22:2451 (SD) yrkande 6, 2021/22:2923 (SD), 2021/22:3232 (V)

yrkandena 17 och 18, 2021/22:3242 (C) yrkandena 10, 23 och 25, 2021/22:3434 (M) yrkande 25, 2021/22:3687 (M) yrkandena 22 och 23 samt 2021/22:3689 (M) yrkande 12.

I motionerna förespråkas bl.a. ytterligare främjandeåtgärder för turist- och besöksnäringen, inte minst på landsbygden, regelförenklingsåtgärder för att rensa bort obsoleta regelverk, att rymdturism och en strategi för internationella möten och evenemang ska ingå i den nationella strategin för besöksnäringen, samverkansprogram för turistnäringen, lokala bäddavgifter och främjande av fisketurism. Inledningsvis vill utskottet med anledning av de nämnda motionerna framhålla att besöksnäringen utvecklats starkt under hela 2000-talet när det gäller både tillväxt och sysselsättning. Näringen har stor tillväxtpotential vad gäller både att öka antalet utländska besökare och att öka intresset för Sverige som resmål hos inhemska semesterresande. Näringen är en viktig del av den svenska ekonomin som skapar många nya arbetstillfällen, inte minst för unga och andra personer som traditionellt kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Utskottet vill med anledning av motionerna även i detta sammanhang påminna om regeringens nya mål för turismpolitiken som syftar till att främja en hållbar turism i Sverige, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet. Därtill hänvisar utskottet till den nya strategin för besöksnäringen som ska bidra till att hållbarhet och innovation som en del av Sveriges varumärke även ska skapa en attraktiv och konkurrenskraftig besöksnäring på en internationell marknad.

Regeringens regelförenklaringsarbete är ett annat område som är viktigt för de svenska företagens utveckling, inte minst för de många små företag som dominerar besöksnäringen. Här kan särskilt noteras de förslag om att exempelvis avskaffa hotelltillståndet och upphäva krav på danstillstånd som utredningen Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen lämnat. Besöksnäringen är fortfarande en av de näringar som påverkas mest av pandemins effekter. Utskottet kan här notera de uppdrag som Tillväxtverket fått att genomföra insatserna för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring.

Med anledning av förslag om att statistiken för besöksnäringen bör utvecklas, att näringen även bör främjas genom forsknings- och innovationspolitiken och att regeringen bör flytta uppdraget att ta fram och mäta statistik över turism från Tillväxtverket till Tillväxtanalys vill utskottet framföra följande. Tillväxtverkets uppdrag omfattar utvecklandet av långsiktiga, effektiva och kvalitets-säkrade metoder för att ta fram, bearbeta, analysera och tillgängliggöra statistik om turism och besöksnäring, med syftet att göra statistik och analyser mer jämförbara, tillförlitliga och användbara. Tillväxtverket har även fått i uppdrag att genom beprövade eller nya metoder främja besöksnäringens egen produktutveckling och förmåga att utvecklas för att ställa om sin verksamhet till ändrade förutsättningar. Exempelvis kan det handla om att företagen anpassar sig till klimatförändringarnas effekter eller ställer om sin verksamhet för

att möta behovet av minskad miljö- och klimatpåverkan samt den digitala strukturomvandlingen. Uppdraget syftar således också till att förbättra besöksnäringens innovationsförmåga. Tillväxtverket har vidare ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskers resande och utländska besökare i Sverige. Tillväxtverket ska också föra en dialog med Tillväxtanalys när myndigheten utvecklar och använder databaser, analysverktyg och statistik och tillgängliggöra data och erbjuda stöd när det gäller statistiska bearbetningar som Tillväxtanalys ska hantera. I sammanhanget kan det även framhållas att kunskap och innovation är centrala delar i regeringens nya strategi för besöksnäringen. Utskottet vill samtidigt betona att det behöver utvecklas strukturer inom besöksnäringen för att på ett samordnat sätt kunna identifiera viktiga strategiska områden och initiera utvecklingsinsatser som säkerställer Sveriges långsiktiga hållbarhet och konkurrenskraft inom besöksnäring och turism. Utskottet noterar att även regeringen i strategin identifierar behovet av förbättrad och lättillgänglig statistik för att belysa besöksnäringens utveckling. Kunskapsunderlag i form av data, statistik och analys är viktiga för att kunna förstå och synliggöra turismen och besöksnäringen. Arbetet med detta behöver bygga på samverkan mellan näringslivet, akademien, myndigheter, regioner, kommuner och civilsamhället. Utskottet ser således fram emot det fortsatta arbetet med besöksnäringens kunskaps- och innovationsförmåga.

Utskottet noterar även att samverkansarenan för turism som Tillväxtverket har haft i uppdrag om att stödja i uppstartsfasen numera vidareutvecklas av Svensk Turism. Utskottet ser mot denna bakgrund således inget behov av att nu förorda några tillkännagivanden på detta område.

När det gäller motionerna 2021/22:164 (M), 2021/22:892 (M), 2021/22:2098 (C), 2021/22:2711 (M) yrkande 1, 2021/22:3258 (M) yrkande 2 och 2021/22:3350 (M) yrkande 1 anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes när utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Främjande av delningsekonomin

I motionerna 2021/22:3378 (L) yrkandena 10 och 11 och 2021/22:3756 (M) yrkandena 1, 7 och 8 efterfrågas olika åtgärder för att främja delningsekonomin utveckling. Förslagen rör bl.a. regelverk som ska anpassas till ett digitaliserat delningssamhälle, en strategi för att öka medborgarnas kunskaper om delningsekonomin och att separata utredningar i berörda branscher för en ansvarsfull anpassning av regelverken tas fram av regeringen. Utskottet delar motionärernas uppfattning att delningsekonomin har potential att skapa nya arbetstillfällen och att det behövs en genomlysning för att kunna forma insatser för att främja delningsekonomin. Utskottet delar även motionärernas uppfattning att några av de stora fördelarna med en växande delningsekonomi är att resurser kan användas effektivare, varor och tjänster kan komma fler till del

och det finns stora potentiella miljövinster av att dela och utnyttja resurserna bättre. Utskottet kan här konstatera att resultatet av den utredning som regeringen i december 2019 tillsatte om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet noterar även att regeringens skrivelse om Riksrevisionens granskning av om Skatteverkets åtgärder för att beskatta delningsekonomin är effektiva nu bereds inom riksdagens skatteutskott. Mot denna bakgrund anser utskottet att det i nuläget inte finns något skäl för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med vad som föreslås i motionerna.

I motion 2021/22:3665 (C) yrkandena 20 och 21 förordas att regeringen ska skapa bättre förutsättningar för en delningsekonomi där tjänster för återbruk, reparation och delning av produkter ökar och moderna digitala lösningar tas till vara för att främja en konkurrenskraftig delningsekonomi. I motion 2021/22:4217 (KD) yrkande 35 förordas att delningsekonomin ska främjas genom bl.a. information till konsumenterna och myndighetsuppdrag om att följa delningsekonomin utveckling. I motion 2021/22:4066 (MP) yrkande 13 efterfrågas åtgärder för att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter.

Utskottet vill med anledning av nyss nämnda förslag framföra att det inte har någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller delningsekonomin potential att bidra till en hållbar utveckling. Utskottet kan samtidigt konstatera att detta är frågor som berörs i regeringens nyindustrialiseringsstrategi inom fokusområdet Industri, som syftar till att företag i svensk industri ska vara ledande inom den digitala utvecklingen, och fokusområdet Hållbar produktion, som ska främja ökad resurseffektivitet, miljöhänsyn och en mer hållbar produktion inom industrin. Vidare kan utskottet notera de uppdrag som Konsumentverket har att bidra till väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. När det gäller frågan om ett uppdrag till Konsumentverket att vägleda privatpersoner om delningsekonomiska transaktioner ser utskottet att myndigheten redan haft ett uppdrag om transaktioner inom delningsekonomin och avtal mellan privatpersoner om köp av varor och tjänster och att resultatet har avrapporterats.

Utskottet ser därmed ingen anledning för riksdagen att rikta något tillkännagivande till regeringen i nuläget i enlighet med det som föreslås i de här aktuella motionerna.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Sveriges cementförsörjning

En nationell plan för ett långsiktigt tryggt av Sveriges cementförsörjning förordas i motionerna 2021/22:2388 (SD) yrkande 15 och 2021/22:4217 (KD) yrkande 40. Utskottet vill inledningsvis framhålla att en eventuell cementbrist såväl i det korta som i det långa perspektivet riskerar att ge upphov till allvarliga samhällskonsekvenser.

Cement är en nödvändig produkt för genomförande av pågående och planerat bostadsbyggande, infrastrukturprojekt, vindkraftsutbyggnad, drift av underjordsgruvor samt för underhåll och reparation av samhällsviktig infrastruktur m.m. Flera samhällssektorer är i behov av cement för att kunna bedriva verksamhet och produktion samt underhåll och reparationer. Det finns i dagsläget inget annat material som fullt ut kan ersätta kalksten och cement i tillverkning av betong. Utskottet instämmer således i motionärernas syn på vikten av att Sveriges cementförsörjning tryggas. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att regeringen den 20 oktober 2021 gav ett antal myndigheter i uppdrag att genomföra en fördjupad analys och kartlägga efterfrågan på cement som ett led i arbetet med att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement i Sverige. Även med anledning av denna fråga kan utskottet påminna om den särskilda utredning som regeringen har tillsatt för att se över det nuvarande systemet för miljöprövning. Både uppdraget och utredningen ska slutrapporteras den 31 maj 2022 och utskottet ser fram emot resultaten av dessa. Utskottet kan här konstatera att det pågår ett arbete i den riktning som motionärerna föreslår och ser därför i nuläget inte anledning att förorda ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med det som föreslås.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Långsiktig strategi för cementindustrin

I motion 2021/22:3225 (C) yrkande 40 vill motionärerna att regeringen tar fram en långsiktig strategi för att säkra förutsättningarna för en cementindustri i Sverige. Kalksten är en basråvara som är nödvändig för Sveriges samhällsbyggande, näringsliv och infrastruktur, och utskottet har ingen annan syn än motionärerna på vikten av att cementindustrin har långsiktiga förutsättningar för sin verksamhet för att trygga samhällets behov. Utskottet vill även i detta fall hänvisa till det arbete som regeringen bedriver i denna fråga, exempelvis uppdraget om en fördjupad analys och kartläggning av efterfrågan på cement som ett led i arbetet med att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement i Sverige och utredningen En modern och effektiv miljöprövning.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandet.

Övrigt om cement- och byggbranschen

I motion 2021/22:4199 (L) yrkande 50 föreslås att staten ska fortsätta stödja forskning och demonstrationsanläggningar när det gäller träbyggande och alternativa bindemedel för betong. Här noterar utskottet det uppdrag som regeringen gett Vinnova att kartlägga den kapacitet i den befintliga test- och provningsverksamheten för cement och betong som finns tillgänglig för svenska aktörer och att föreslå åtgärder som skapar förutsättningar för en samordning vid en kraftigt ökad efterfrågan på verksamheten. Även Vinnovas uppdrag om forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart byggande syftar till att minska sårbarhet och beroenden av enskilda material samt att främja hållbarhet i bygg- och anläggningssektorn. Ett annat projekt som kan

vara värt att nämna i sammanhanget är projektet Betcrete 2.0 som arbetar för en klimatneutral cement- och betongindustri och som samordnar genomförandet av cement- och betongindustrins färdplaner.

Slutligen framhålls vikten av att kunna realisera robotisering av byggbranschen i motion 2021/22:3229 (M) yrkande 2. Utskottet vill här påminna om Tillväxtverkets uppdrag att utveckla ett program för att främja automation och robotisering inom små och medelstora industriföretag.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

I motion 2021/22:748 (SD) och 2021/22:2452 (SD) yrkandena 1–3 efterfrågas åtgärder för att stävja stölden och illegal handel med metallskrot. Åtgärder för att främja stålindustrin genom utökad forskning och utveckling efterfrågas i motion 2021/22:2387 (SD) yrkande 5 och i motion 2021/22:3291 (SD) yrkandena 1–4 efterfrågar motionärerna reglering av stora dominerande teknikföretag för att säkerställa en långsiktig och hållbar yttrandefrihet i Sverige.

När det gäller det sistnämnda vill utskottet anföra följande. Yttrandefriheten utgör en av demokratin hörnstenar och har en lång tradition och en stark ställning i Sverige. Yttrandefrihetslagstiftningen reglerar dock förhållandet mellan medborgare och stat. De stora digitala plattformarna har i takt med den digitala utvecklingen blivit viktiga förmedlare av det fria ordet. Denna utveckling har å ena sidan varit positiv då den har gett många fler möjligheten att komma till tals. Å andra sidan har den också medfört utmaningar, exempelvis när det gäller spridningen av olagligt material på internet. För att komma åt detta problem har EU-kommissionen presenterat ett förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster som syftar till att reglera tillhandahållare av förmedlingstjänster inom EU, som hanteras av utskottet. Med anledning av dessa förslag vill utskottet poängtera att de stora internetplattformarna inte är allmänna utan privata aktörer. De är privata företag som verkar på en fri marknad. De har således rätt att själva bestämma över regler och villkor för att låta användare nyttja de tjänster de erbjuder. För att kunna nyttja plattformarnas tjänster har de enskilda användarna i sin tur möjlighet att välja att acceptera användarvillkoren eller avstå. Relationen mellan tillhandahållare av förmedlingstjänster och användarna är således en civilrättslig, avtalsrättslig fråga mellan den enskilde och plattformen. Utskottet vill naturligtvis framhålla vikten av att både användarvillkor och arbetet med villkorens efterlevnad präglas av tydlighet och transparens. Utskottet ser med hänvisning till det som anförts ovan ingen anledning att tillstyrka de aktuella motionsyrkandena.

När det gäller stölden av koppar och andra metaller har utskottet ingen annan syn än motionärerna på att det är ett problem som drabbar samhället på flera sätt och kan medföra stora samhällskostnader och måste motverkas och bekämpas. Utskottet noterar här regeringsuppdraget till berörda myndigheter om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet. När det gäller stålindustrins främjande genom utökad forskning vill utskottet hänvisa till

Vinnovas strategiska innovationsprogram Metalliska Material som samlar Sveriges metallindustrier och syftar till att skapa förutsättningar för den svenska metallindustrin på den globala marknaden. Utskottet ser med bakgrund av det pågående arbetet för närvarande inte anledning att tillstyrka de berörda yrkandena.

Slutligen förordas i motion 2021/22:1797 (S) att regeringen överväger förutsättningarna för att ta fram kontinuerliga bransch- och näringsområdes-specifika rapporter för den kulturella och kreativa sektorn. I detta sammanhang noterar utskottet de särskilda utredningar som regeringen har beslutat om och avvaktar resultatet av detta arbete. Inte heller i detta fall anser utskottet att det finns anledning att tillstyrka motionsyrkandet.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 7 och 9 samt

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och

avslår motionerna

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 42.

Ställningstagande

Sverige rankas som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga ekonomier av World Economic Forum, Världsbanken och EU-kommissionen. Sverige är ett litet land men har innovativa företag av världsklass. Men bra kan alltid bli bättre och det behövs en ny samarbetsmodell som snabbare kan omvandla forskningsresultat till innovationer som skapar morgondagens tillväxtföretag.

Att se över regelverk och lagar är en viktig del för att åstadkomma ett mer tillåtande, öppet och innovativt klimat. Samtidigt går det inte att skapa optimala testmiljöer i hela samhället. En del projekt är av sin natur bättre lämpade för mindre och avgränsade miljöer. Därför bör lagar och regler utformas i syfte att underlätta och skapa förutsättningar för detta, inte minst inom jordbruket och andra projekt utanför de större städerna. Vi vill därför se utvecklade möjligheter för pilotprojekt, testbäddar, regulatoriska växthus och miljöer för utveckling av AI-applikationer i Sverige. Det bör bli enklare att skapa testbäddar för ny teknik på avgränsade platser genom ett förenklat och standardiserat regelverk. Det bör därför finnas enkla, förutsägbara, teknikneutrala och standardiserade förfaranden för att ansöka om möjligheten att få genomföra testbäddar. Regioner, kommuner, stadsdelar och andra avgränsade områden ska där så är lämpligt och under ordnade former kunna undantas från lagar och regler i syfte att testa, dokumentera och forska på nya innovativa lösningar.

Vi anser därtill att innovationstävlingar är ett intressant verktyg som i många fall kan komplettera andra former av upphandling såsom innovations-upphandlingar. I en innovationstävling belönas de som först eller effektivast kan lösa en definierad utmaning. Genom att rikta ljuset på en viss fråga eller utmaning kan tävlingar påskynda utvecklingen mot ambitiösa mål. Vi menar att Sverige bör sträva efter att öka antalet innovationstävlingar, varför vi förordar att regeringen utlyser ett antal innovationstävlingar för att driva utvecklingen på områden med mindre kommersiell kraft. Vidare anser vi att regeringen bör ge Vinnova i uppdrag att inom ramen för sitt nuvarande anslag initiera innovationstävlingar för att stimulera till nya lösningar som kan minska produktionskostnaderna och därmed öka bostadsbyggandet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

2. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39 och avslår motionerna

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24,

2021/22:3687 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 7 och 9,

2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 16,

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 42.

Ställningstagande

Sverige har fantastiska förutsättningar att leverera de gröna innovationer som världen efterfrågar i den gröna omställningen. Sverige har en tradition av innovativa människor och företag, en välutbildad befolkning och stor trovärdighet inom grön teknik. Gröna innovationer kan göra stor skillnad för klimatet samtidigt som de skapar fler jobb, företag och exportintäkter till Sverige samt levererar klimatnytta som når långt bortom Sveriges gränser. För att ytterligare öka Sveriges attraktivitet som innovationsland anser vi att det bör utlysas ett antal pristävlingar, likt den amerikanska stiftelsen Xprize, som i USA har finansierat flera innovationer som syftar till att utveckla ett mer hållbart samhälle. Detta görs genom att det offentliga utlyser en prissumma till den som lyckas med en viss innovation till ett förutbestämt pris. Detta kan vara ett sätt att bidra till innovationskraft och investeringsvilja särskilt inom områden där

det kan vara svårt att i dag hitta motivation eller tydliga drivkrafter för marknaden att teknikutveckla. Vi vill därför att regeringen ser över möjligheten att utlysa innovationstävlingar för grön teknik för att driva utveckling på områden med mindre kommersiell kraft vilka också kan bli möjliga för upphandling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24 och

avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 7 och 9,

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16,

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 42.

Ställningstagande

Sverige behöver ställa om till innovationsdriven tillväxt. Det andra gör billigare och ibland bättre måste vi möta med högre kunskapsinnehåll, resurseffektivare produktion samt en produktion av varor och tjänster som utgår från samhällsutmaningarna snarare än att vara konsumtionsdriven. Omställningen av ekonomin måste ske i ett nytt ekonomiskt landskap, där klimatfrågan och den växande befolkningen utgör både utmaningar och möjligheter. Forskning och utveckling måste ske i nära relation med industrin. Sådana satsningar bör prioriteras från statligt håll.

Många viktiga innovationer kommer från små företag, och ändå är det ofta stora företag som får stöd att tillämpa sin forskning i de statligt finansierade testmiljöerna. Små företag har varken tid, resurser eller kapacitet och behöver därför stöd. Jag vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med en plan för att utöka testanläggningar för små företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Testverksamhet och innovationstävlingar, punkt 1 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 42 och avslår motionerna

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 24,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 7 och 9,

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 39.

Ställningstagande

Test- och demonstrationsenheter, s.k. testbäddar, är viktiga för näringslivets möjligheter att öka innovationstakten kring produkter och tjänster. Testbädden blir en miljö där lösningar inom utvalda områden kan arbetas fram och finslipas. Ett gynnsamt regelverk behövs för att Sverige ska stå sig i konkurrensen med andra länder. I studier framkommer att regelverk kan vara en utmaning vid testbäddsverksamhet. Därför är det enligt min mening viktigt att regeringen kontinuerligt ser över och säkerställer att lagar och regler inte innebär onödiga hinder för testbäddsverksamhet under kontrollerade former.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 och

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82 och

avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),
2021/22:1806 av Markus Selin (S),
2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7,
2021/22:3603 av Lars Beckman (M),
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30,
2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41.

Ställningstagande

Det är positivt att transportnäringen bidrar med egna lösningar genom smarta logistikfunktioner som eliminerar exempelvis tomkörningar och ökar fyllnadsgraden i fordonen. Att premiera logistiklösningar som medverkar till att leveranser sker på tider utanför höga trafiktoppar och övrig teknisk utveckling av fordon och bränsle skulle ytterligare driva denna utveckling framåt. Sverige har i mångt och mycket ett väl utvecklat logistiksystem, men det innebär inte att det är helt optimalt. Det finns alltså mycket som kan göras för att transporter av gods ska bli så energieffektiva som möjligt. Det finns en rad företag som utvecklar logistiklösningar som leder till minskad miljöbelastning. Företagen tar en orimligt stor kostnad för att bidra till en förbättring av vår gemensamma miljö. För att effektivisera och därmed påskynda utvecklingen bör premier betalas ut till de företag som leder utvecklingen framåt. Vi anser därför att regeringen ska premiera forskning och smarta lösningar som leder det viktiga miljöarbetet.

Vad gäller företagsforskning har det under det senaste decenniet funnits indikationer på att en del av den lämnar landet för att i stället etablera sig utomlands. Vi menar att detta är en allvarlig signal om att förutsättningarna för forskning inom företagsvärlden inte är de bästa. Vi anser därför att skatteinivåerna för att gynna inhemsk företagsforskning behöver ses över och regelverket justeras för att stimulera inhemsk företagsforskning. Vidare behöver förutsättningarna ses över och förbättras för enskilda forskare som inte är knutna till något lärosäte eller företag. Enskilda forskare bör kunna få både ekonomiskt och administrativt stöd vid de institutioner som finns för dessa ändamål, t.ex. Vinnova. Regeringen bör därför utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare. Vi vill i detta sammanhang även påminna om att den teknologiska utvecklingen i dag är väsentligt annorlunda än vad den har varit historiskt. Det som skiljer nutidens teknologiska utveckling från tidigare är att den är exponentiell. Det är framför allt informationsbaserade teknologier som är exponentiella, och allteftersom fler teknologier blir informationsbaserade får de en exponentiell utvecklingstakt. Några teknologiska områden som benämns som exponentiella är t.ex. bioinformatik, datateknologi, AI, robotteknologi, nanomaterial och nanoteknologi. Dessa områden kan ha potential att tillgodose människors behov av bl.a. hälsosam mat, rent vatten, energi och medicin samt har en kumulativ verkan, dvs. när framsteg görs inom en teknologi påverkar det potentialen hos

andra teknologier. Av denna anledning anser vi att det är relevant att förhålla sig till dessa teknologier som en helhet och inte enbart som självständiga teknologiområden. Regeringen bör därför inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift ska vara att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden för att Sverige ska kunna ligga i framkant inom dessa områden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30 samt avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),

2021/22:1806 av Markus Selin (S),

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82,

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3603 av Lars Beckman (M),

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41.

Ställningstagande

Sverige behöver kontinuerligt flytta fram sin position för att förbli ett rikt land i en intensiv global konkurrens, och företagsklimatet behöver bli bättre för de entreprenörer som ska omvandla nya idéer till nya företag. Skatter och regler behöver premiera en långsiktigt hållbar tillväxt, och vi anser därför att det bör bli billigare att anställa och att skattebördan på sikt bör skiftas från arbete till miljöförstöring och konsumtion. Digitaliseringen av samhället förstärker en trend mot både globala nätverk och decentraliserade strukturer där växande småföretag blir alltmer avgörande för konkurrenskraften. Nya jobb skapas när startup-företag växer och blir större, och därför måste politiken fokusera på att underlätta denna resa för nya företag. Skattereglerna och trygghetssystemen behöver anpassas till småskaligt företagande med genomgripande regelförenklningar och reformer av skattesystemet. Vi anser också att tjänster, exempelvis inom besöksnäringen och välfärden, måste ges förutsättningar att växa och

utvecklas eftersom de i många fall erbjuder värdefulla jobb för bl.a. ungdomar och nyanlända. Därtill behöver politiken verka för fler vardagsnära innovationer inom vård och omsorg. Vi anser således att regeringen behöver dels främja snabb utveckling och innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliserings- och automatiseringens era, dels verka för att förutsättningarna för människonära tjänster och innovationer inom vård och omsorg förbättras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41 samt avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),

2021/22:1806 av Markus Selin (S),

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82,

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3603 av Lars Beckman (M),

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30 samt

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Sverige är ett av världens bästa länder på innovation men är tyvärr inte lika framgångsrikt på att kommersialisera dessa innovationer. Hela kedjan av aktörer inom det svenska innovationssystemet kan säkert motivera sin existens och påvisa ett gott arbete, men detta till trots startas och drivs företag utan kontakt med eller stöd från innovationssystemets aktörer. Innovationssystemet tar dessutom mycket offentliga medel i anspråk. Jag anser därför att det behövs en översyn av hela innovationssystemet och alla dess aktörer för att tydliggöra systemets nytta. Översynen bör inkludera hela processkedjan från uppfinnarstadiet, företagsrådgivning, forskning och utveckling och inkubatorverksamhet och fram till finansiering och kommersialisering av produkter och tjänster. Översynen bör även belysa samtliga aktörer, på alla nivåer, med syftet att göra systemet lättillgängligt, begripligt och adekvat. Det är således min uppfattning

att regeringen bör göra en översyn av innovationssystemet för att tydliggöra dess nytta.

Vidare är det min uppfattning att det är viktigt att forskningsinstitutet medverkar till att öka forskning och utveckling inom näringslivet bl.a. genom att tillsammans med industrin och universitetet hålla samman olika strategiska teknikområden. Forskningskoncernen Swerea, numera införlivad i Rise, är ett exempel på verksamhet som utifrån vetenskaplig grund levererar forskning och utveckling som stärker konkurrenskraften och skapar nytta för industrin i Sverige. Jag anser att riksdagen bör tydliggöra för regeringen att de statliga forskningsinstitutet bör ges ett tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga forsknings- och utvecklingsåtgärder till industrins små och medelstora företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7 och avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),

2021/22:1806 av Markus Selin (S),

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82,

2021/22:3603 av Lars Beckman (M),

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30,

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41.

Ställningstagande

Den tekniska utvecklingen gör det möjligt att analysera och hantera mer data än tidigare generationer kunnat drömma om. Genom att stora mängder data kombineras och kan delas skapas också förutsättningar för gemensam kunskapsbildning. Med hjälp av AI kan analyser av stora och komplexa datamängder genomföras i en omfattning och med ett djup som aldrig tidigare varit möjligt. Enligt OECD ligger Europa i topp tre, tillsammans med USA och

Kina, när det gäller forskningsresultat relaterade till AI. Europa ligger dock långt efter USA och Kina vad gäller investeringar i nya företag.

Sverige behöver därför stärka satsningar på forskning, innovationer och nyttiggörande, och kanske framför allt de miljöer där forskning bedrivs i nära samarbete med näringslivet, för att öka företagens möjligheter att utnyttja AI i sina processer och tjänster. En utmärkt satsning är Centrum för medicinsk bildvetenskap och visualisering (CMIV) i Linköping, vars uppdrag är att utveckla framtida metoder och verktyg för bildanalys och visualisering för tillämpningar inom hälso- och sjukvård och medicinsk forskning. En annan är AI Sweden, det svenska nationella centrumet för tillämpad AI vars verksamhet berör många olika samhällssektorer. Om Sverige ska bli möjligheternas land inom AI i framtiden bör regeringen, enligt min uppfattning, fortsatt främja satsningar inom datadriven innovation och AI-tillämpningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 2 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 19 och avslår motionerna

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S),

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C),

2021/22:1806 av Markus Selin (S),

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 82,

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3603 av Lars Beckman (M),

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 15 och 30 samt

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 31 och 41.

Ställningstagande

Vattenpolitiken står inför flera stora utmaningar de kommande åren. Vattensystemet över hela landet är så föråldrat och eftersatt att dricksvattenförsörjningen inte är långsiktigt säkrad. Klimatförändringarna utgör ett hot och långvarig torka och översvämningar kan kraftigt försämra tillgången och kvaliteten på vattnet. Ett intensivt samhällsbyggande, industriverksamhet och inte minst försvarets användning av vår tids kanske värsta miljögifter PFAS hotar att

förgifta dricksvatten och känsliga ekosystem. Övergödningen utgör fortsatt ett stort hot mot en god vattenkvalitet. Allt detta riskerar att drabba både människors hälsa och våra ekosystem negativt. På global nivå bedöms sötvattensarterna ha minskat med 83 procent mellan 1970 och 2014. Mönstret går igen i Sverige; här har mindre än 40 procent av våra vattenförekomster en god ekologisk status. Hushållens vattenkonsumtion i Sverige uppgår till ca 140 liter per person och dygn, varav ca 10 liter för mat och dryck. Jordbruket behöver rent vatten, och dricksvatten av god kvalitet är en grundförutsättning för verksamheterna i hela livsmedelskedjan. Samtidigt är investeringsbehovet i vatten- och avloppssystem mycket stort; det finns en stor underhållsskuld och omfattande investeringsbehov.

De allvarliga hoten mot våra vatten i kombination med det föråldrade och eftersatta va-systemet kräver ett helhetsgrepp på frågan om hur vi ska åstadkomma en säker vattenförsörjning och en långsiktigt hållbar förvaltning av vattenresurser. Det behövs en samlad strategi för en hållbar vattenförsörjning och förvaltning av vattenresursen, som innehåller en plan för finansiering och åtgärder och som tydliggör statens övergripande ansvar. Målet är att nå de svenska nationella miljömålen och leva upp till EU-lagstiftningen om vatten.

Det behövs breda satsningar för att möta utmaningarna för framtidens va-system och hoten mot vårt vatten. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att satsa på forskning och ny teknik för att möta hoten mot vattenresursen. Vidare bör regeringen genomföra statliga investeringar i breda tvärsektoriella forsknings- och innovationssatsningar kring vattenfrågor med syftet att stimulera samverkan mellan akademien, näringslivet och offentliga aktörer samt näringslivets egna investeringar i forskning och utveckling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Industrifrämjande åtgärder, punkt 3 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 16 samt avslår motionerna

2021/22:106 av Magnus Jacobsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 12.

Ställningstagande

Industrin är motorn i svensk ekonomi och det var alla våra framgångsrika industriföretag som tog Sverige från att vara ett relativt fattigt land till ett av världens mest utvecklade och välmående länder under 1900-talet. Drygt 1 miljon svenskar är anställda inom industrin direkt eller indirekt genom den industrirelaterade tjänstesektorn. I Sverige finns en relativt väl fungerande industri, men det finns även betydande orosmoln och signaler om att vi tappar i konkurrenskraft gentemot jämförbara länder i Europa. Samtidigt hårdnar konkurrensen mot växande ekonomier i framför allt Asien. Den moderna kunskapsekonomin är präglad av snabba teknologiskiften och Sverige måste ta sig an dessa utmaningar för att förbli innovativt och konkurrenskraftigt. Befintliga industriföretag såväl som nya branscher ska ha goda förutsättningar att verka långsiktigt i Sverige. Företag som flyttat ut hela eller delar av sin produktion ska uppmuntras att återvända. Genom att bibehålla och förbättra villkoren för svensk industri skapar man produktion, tillväxt och sysselsättning åt alla grupper i samhället. Genom att bevara och utveckla en välfungerande exportindustri upprätthålls dessutom en skattebas som är av fundamental betydelse för vår gemensamma välfärd. Vi anser därför att det behövs en industrikommision för att bereda förslag som gynnar den svenska industrins konkurrenskraft. Vi vill således att regeringen tillsätter en industrikommision med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen. Det gäller bl.a. nödvändiga revideringar av energipolitiken, där hänsyn tas till industrin och den svenska nationens behov. Vidare ser vi behov av ett systematiserat arbete för att förenkla reglerna mellan staten och näringslivet. Även frågor som rör en fungerande kapitalförsörjning, innovationsfrämjande forskning, prioritering av olika trafikinfrastrukturprojekt samt kompetensförsörjning och utbildning bör ges ett särskilt utrymme i industrikommisionens arbete. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att tillsätta en industrikommision med den inriktning som har angetts ovan.

Ett problem som många industriföretagare specifikt anger är miljötillstånd för nya industrifastigheter som drar ut på tiden samtidigt som affärsmöjligheterna är mycket goda för t.ex. export till växande ekonomier. Processen är kostsam för både företagen och samhället. Skatteintäkter och arbetstillfällen överstiger vida kostnaden för ett nödvändigt antal handläggare. Dessa handläggare måste bli fler och deras uppgift ska vara att arbeta proaktivt och behjälpligt gentemot företag som vill expandera. Vi anser därför att riksdagen bör tydliggöra för regeringen att myndigheterna vid handläggningen av miljötillstånd i större omfattning än i dag bör arbeta proaktivt och behjälpligt gentemot företag som vill expandera.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Industrifrämjande åtgärder, punkt 3 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 12 samt avslår motionerna

2021/22:106 av Magnus Jacobsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 16 samt

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Utvecklingen av det svenska välståndet har i mångt och mycket sin grund i växande basindustrier. Basindustrin har historiskt skapat och fortsätter att skapa exportintäkter och arbetstillfällen runt om i landet, inte minst i de mindre tätbefolkade delarna av landet där behovet av arbetstillfällen är som störst. Den svenska basindustrin är effektiv och ligger i framkant när det gäller t.ex. hållbarhet. Tyvärr hämmas denna industri i sin ambition att växa. Megaprojekten som basindustrin i norra Sverige har startat under senare tid sätter även fokus på behovet av reformer inom en rad områden. Bland annat möter företagen svårigheter med att rekrytera personer med nödvändig kompetens, eftersom för få utbildas med de tekniska färdigheter som efterfrågas. Samtidigt gör processen med miljö- och byggtillstånd att det är dyrt och tidskrävande att starta nya produktionsanläggningar. Andra åtgärder som vi ser behov av är exempelvis en översyn av inkomstbeskattningen, bättre vägar, järnvägar och flygplatser, en översyn av miljöbalken samt förenklade och effektiva tillståndsprövningar av miljöpåverkande verksamheter. Från statligt håll borde man även säkerställa att det blir mer attraktivt för utrikesbaserad spetskompetens inom det aktuella industrifältet att söka sig till Sverige. Även den statliga innovationspolitiken måste skapa goda villkor för företagande. Näringslivet, akademin och det offentliga måste få nya och starkare incitament att samverka och nyttogöra nya idéer och innovationer. Vi anser därför att regeringen bör kartlägga de hinder som finns för Sveriges basindustri i syfte att kunna möta dessa hinder.

EU lanserade i mars 2020 en ny industristrategi med syftet att stärka konkurrenskraften för europeisk industri samt underlätta och påskynda den gröna omställningen, mer känt som den gröna given. Målet är att 2050 bli världens första klimatneutrala världsdel. Det framgår tydligt att industrin har en ledande roll att spela i detta skifte och Sverige och landets basindustri kan och bör vara

med i framkanten. På många områden ligger svenska företag främst. Ett exempel på detta är projektet Hybrit i Luleå som använder en klimatvänlig tillverkningsprocess för stål. Det framgår av industristrategin att industrins egna satsningar bör kompletteras med politiska åtgärder och finansieringsinstrument på EU-nivå och nationell nivå samt av det privata näringslivet. Kommissionen anger uttryckligen att den t.ex. avser att stödja koldioxidfria ståltillverkningsprocesser inom ramen för bl.a. EU:s innovationsfond. Vi menar att det är viktigt att svensk industri håller sig i framkant. Vidare är det angeläget att både stöd utifrån omställningstakten i den gröna given och den nya industristrategin i kombination med nationella politiska styrmedel och finansiering kommer Sverige och den svenska basindustrin till del. Det gäller inte minst för små och medelstora företag inom industriell produktion som är i gränslandet mellan innovationsstadium och tillverkningsfas och därför i behov av finansiering. Mot bakgrund av EU:s nya industristrategi och den gröna given anser vi att regeringen bör analysera förutsättningarna för stöd till svensk basindustri.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Industriframjande åtgärder, punkt 3 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:106 av Magnus Jacobsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 16 samt

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 1 och 12.

Ställningstagande

Mycket av de produkter som kommer från industrin är av samhällsavgörande karaktär. Det kan t.ex. handla om produkter som behövs för välfärden, byggande eller den gröna omställningen. Industrin står också för många arbetstillfällen, och på vissa orter sysselsätter den en majoritet av ortens arbetsföra befolkning. Det måste därför finnas ett gemensamt ansvar för de samhällsavgörande industrierna. Det borde finnas en uttalad strategi för hur man hanterar de industrier som är av stor vikt över tid. Regeringen bör därför få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Ett reformerat system för företagsstöd, punkt 4 (M, SD)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och
bifaller delvis motionerna

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M) yrkande 3 och

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Det har under flera års tid påvisats brister i systemet för företagsstöd. Samordningen är svag, stöden är uppdelade på flera olika myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper och målet med stöden är ofta oklart. För att stöden ska vara motiverade krävs det också att det går att bedöma effekterna av dem bättre än i dag. De olika företagsstöden bör därför enligt vår mening renodlas, förtydligas och utvärderas. Stöden ska utvärderas utifrån samhällsnytta, och stöd som inte bidrar till samhällsnytta ska avvecklas. Stödgivande myndigheter bör formulera mål för sina program som är tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara. Eftersom resurserna ska användas effektivt bör stödets effekt även prövas mot den beräknade effekten av andra åtgärder med motsvarande syfte, såsom sänkta ägarskatter och sänkt bolagsskatt. På nationell nivå bör Almis, Tillväxtverkets och Jordbruksverkets företagsstöd utvärderas efter effekten de skapar och följas upp för att tillgodose att samhället får bästa möjliga utväxling för skattepengarna. Även andra företagsstöd, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling bör granskas och effektutvärderas i större utsträckning. På EU-nivå bör Sverige verka för att regelverk om företagsstöd blir så tydligt som möjligt kopplade till att vara en start på verksamheter som ska bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet. Vi vill också att de näringslivsfrämjande åtgärderna i högre grad utförs av privata kvalitetssäkrade aktörer utanför myndighetskretsen. Dessa aktörer skulle exempelvis kunna utses genom att kvalitetskrav ställs och projekt och insatser sker i konkurrens mellan varandra. Myndigheternas uppgift skulle på detta sätt i huvudsak begränsas till att utifrån de politiska målen sätta allmänna ramar och fatta inriktningsbeslut för insatser

och för kvaliteten på genomförare, och till att följa upp resultaten, kontrollera att medlen använts på avsett vis och medverka till att förbättringar tillvaratas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Effektivare företagsstöd, punkt 5 (SD, KD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 4 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 45.

Ställningstagande

Systemet för företagsstöd är diversifierat och svårt att överskåda, vilket bl.a. mött kritik från statliga genomlysningar och forskning. Flera rapporter, t.ex. från forskningsinstitutet Ratio, pekar på att utväxlingen är låg eller oklar. Eftersom omfattande medel varje år läggs på olika typer av företagsstöd krävs en högre ambitionsnivå i uppföljning och säkerställande av kvalitet. I ökad omfattning måste stöd utvärderas utifrån effekt och systemet måste bli mer överskådligt, för att på så vis effektivisera resursanvändandet och åstadkomma träffsäkerhet. Vi vill därför att regeringen i ökad omfattning effektutvärderar företagsstöden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Samordning av företagsstöd, punkt 6 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5 och
bifaller delvis motion
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 46.

Ställningstagande

En ytterligare problematik som vi ser när det gäller företagsstöd är att alternativkostnaden för att söka offentliga stöd är lägst i de bolag som har lägst produktivitet, varför det finns incitament för just dessa att söka offentliga medel. Därför behöver åtgärder vidtas för att säkerställa att offentliga stöd till näringslivet inte finansierar rena bidragsentreprenörer. Detta kan motverkas genom en tydligare samordning av stöd från olika aktörer och myndigheter än den som i dag sker.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

16. Samordning av företagsstöd, punkt 6 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 46 och

bifaller delvis motion

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

I forskningslitteraturen förekommer begreppet bidragsentreprenörer, vilket syftar på företag med svag livskraft som sätter i system att söka bidrag från flera håll. Det är företag som i stället för att utveckla produkter och tjänster drar nytta av ett stödsystem där samordningen mellan stödgivare brister. Dessa företag skiljer ut sig genom högre löner och lägre produktivitet. Det finns exempel på företag som fått medel från närmare 40 stödformer. Sett till stödets syfte blir resultatet i fallen med bidragsentreprenörerna direkt kontraproduktivt, och i värsta fall riskerar man att tränga ut andra företag. En av slutsatserna inom forskningen är att bidragsentreprenörer uppstår till följd av att det inte finns någon god samordning av statliga stöd och ingen kontrollmekanism för att fånga upp företag och entreprenörer som satt bidragssökande i system. Problembilden är naturligtvis allvarlig eftersom det samlade systemet omfattar mångmiljardbelopp. Jag anser därför att riksdagen bör uppmana regeringen att verka för att ansökan om och utbetalning av statliga företagsstöd samordnas så att förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer minskar och effektiviteten i stöden ökar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

17. Övrigt om företagsstöd, punkt 7 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 19 och
avslår motionerna
2021/22:738 av Magnus Jacobsson (KD),
2021/22:2000 av Åsa Coenraads m.fl. (M),
2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,
2021/22:3619 av Lars Beckman (M) och
2021/22:3800 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD).

Ställningstagande

Som vi tidigare nämnt finns det i dag en rad brister i de olika formerna av stöd till företag, både på EU-nivå och nationellt. Regelverk om företagsstöd bör på EU-nivå bli så tydligt som möjligt kopplade till att vara en start på verksamheter som ska bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet. Även en mängd andra företagsstöd på nationell nivå, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling, behöver en närmare granskning. För att inte svenska skattemedel ska slösas bort i olika typer av stöd eller investeringar med statligt riskkapital krävs det enligt vår mening en mer noggrann uppföljning och utvärdering. Vi anser därför att riksdagen bör tydliggöra för regeringen att länsstyrelserna bör få i uppdrag att göra en uppföljning av det statliga riskkapitalet och att resultatet av denna uppföljning behöver analyseras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Övrigt om företagsstöd, punkt 7 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motionerna

2021/22:738 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2000 av Åsa Coenraads m.fl. (M),

2021/22:3619 av Lars Beckman (M),

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 och

2021/22:3800 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD).

Ställningstagande

Ett flertal rapporter har påpekat uppenbara brister i diverse offentliga stöd till näringslivet. Tillväxtanalys har i olika rapporter belyst brister på området genom att bl.a. kritisera det stora antalet myndigheter som är involverade i administrationen, och vid en särskild granskning av två av Vinnovas stödprogram kunde man inte säkerställa några positiva effekter av stöden. Mot denna bakgrund fick Tillväxtanalys i uppdrag att ta fram förslag för förbättrade utvärderingsmetoder för näringspolitiken, vilket slutrapporterades 2018. I slutrapporten föreslogs en kartläggning av näringspolitiska insatser i Sverige, för att bl.a. identifiera överlapp av näringspolitiska insatser. Regeringen behöver genomföra en sådan översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna i Sverige då vi menar att i den utsträckning det finns olika former av offentliga stöd till näringslivet måste de komplettera, inte konkurrera med, det privata kapitalet. Vi menar vidare att det är viktigt att all form av statlig riskkapitalfinansiering följs upp och utvärderas för att säkerställa att den genererar resultat utan att snedvrider konkurrensen på marknaden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Startup-företag, punkt 8 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3227 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 31 och bifaller delvis motion

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 12.

Ställningstagande

Digitaliseringen av samhället förstärker en trend mot både globala nätverk och stora globala företag men också decentraliserade strukturer där växande småföretag blir alltmer avgörande för konkurrenskraften. Nya jobb skapas när startup-företag växer och blir större, varför politiken måste fokusera på att underlätta denna resa för nya företag. Det digitaliserade samhället går också mer och mer mot decentralisering, med små företag och egenföretagare i nätverk. För att sänka tröskeln till småskaligt företagande i bl.a. delningsekonomi krävs förenklade regler för mikroföretag, där exempelvis skatten tas ut som en enkel schablonskatt på omsättningen. Nu lämnar många startup-företag Sverige eller köps upp. Det är viktigt för utvecklingen av den svenska digitala ekonomin att se över hur politiken kan säkra att fler av de mest innovativa verksamheterna stannar kvar i Sverige, t.ex. genom bättre möjligheter till investeringar. Det gynnar både ekonomin och den teknologiska kunskapsutvecklingen i Sverige. Regeringen bör därför säkerställa gynnsamma villkor för startup-företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

20. Startup-företag, punkt 8 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 12 och
bifaller delvis motion

2021/22:3227 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 31.

Ställningstagande

Sverige ligger långt fram inom digitalisering och har varit en grogrund för flera av världens mest framgångsrika företag inom teknik- och internetområdet. Det finns alla möjligheter för vårt land att vara en miljö i världsklass som lockar unga snabbväxande företag, s.k. startup-företag, att etablera sig här. Det skapar tillväxt och jobb och driver på en teknikutveckling som ger många positiva sidoeffekter på samhället. Jag vill därför att regeringen tillsätter en startup-kommission, med förankring i näringsliv och samhälle, som med ett brett mandat får uppgiften att ta fram förslag för att riva hinder och underlätta för fler startup-företag. Exempelvis måste skatte- och socialförsäkringssystem fungera bättre för företagare och entreprenörer. Målet ska vara att dels bidra

till att svenska entreprenörer startar sina företag i Sverige, dels locka fler entreprenörer från andra länder att etablera sin verksamhet i vårt land. Jag anser därtill att det behövs ett tydligt och långsiktigt myndighetsuppdrag att stimulera internationella startup-miljöer i Sverige. Utländska entreprenörer och företag ska få det enklare att etablera sig i Sverige genom minskad byråkrati och färre olika myndigheter att vända sig till.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

21. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43 och avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3,

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Den kooperativa företagsformen är i dag spridd till de flesta branscher. Det är konkurrenskraftiga föreningar som inte sällan drivs av människor som inte annars startar företag men är villiga att göra det tillsammans med andra. Det moderna kooperativet kan lika gärna bestå av it-konsulter som utbildningsverksamhet, i glesbygd och i staden. I vissa länder är Kooperationen en naturlig del av näringslivsstrukturen, exempelvis i Tyskland med sina 1 100 lokala kooperativa banker. Även om Kooperationen i Sverige alltid varit stark har den inte alltid varit ett lika naturligt val av associationsform som andra. Det finns dock många företag, både stora och små, inom svensk Kooperation. Det finns dels konsumentkooperationer som OK, dels producentkooperationer som t.ex. Lantmännen och samägda Södra Skogsägarna som är väldigt framgångsrika.

Genom tiderna har kooperationen haft en stark värdegrund som fundament, och när hållbarhet och delningsekonomi gör ett allt starkare avtryck i samhället gäller det även fortsättningsvis att tydliggöra kooperationens kraft så att fler förstår fördelarna med att äga tillsammans. Vi menar att näringspolitiken i större utsträckning behöver främja värderingsstyrda företag som kombinerar återinvestering och långsiktighet. Villkor och regler för företag ska vara generella, men den kooperativa företagsformen saknar en del av de förutsättningar som resterande näringsliv har. Lagstiftningen om ekonomiska föreningar behöver enligt vår mening därför ses över. Kooperativa företag i Sverige, inte minst nystartade, behöver även tillgång till investeringskapital. Näringspolitiska satsningar på råd och stöd till den kooperativa företagsformen behöver också utvecklas. Därtill är det viktigt att utbildningar om olika företagsformer även lyfter kooperationen. Vi förordar således att regeringen säkerställer likvärdiga förutsättningar för kooperativa företag och ekonomiska föreningar vad gäller statligt kapital och rådgivning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10 och

avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43,

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Kooperativa företag ökar stort i Sverige, och varje år startar runt 500 nya kooperativa företag. Enligt organisationen Coompanion ökar tillväxten snabbt,

och på tio år blir företagen dubbelt så stora vad gäller omsättning och antal sysselsatta. Vanliga branscher för kooperativ är inom jordbruk och livsmedel, elektricitet, skogsbruk och transporter, men också inom kultur, it, vård och omsorg. I dag har det kooperativa företagandet i vissa avseenden en lägre status än flera andra företagsformer. Det blir främst ett problem för de mindre företagen och kan utgöra en svårighet t.ex. vad avser upplåning. Arbetet för de kooperativa företagen kan underlättas genom stöd till t.ex. organisationen Coompanion, som arbetar med företagsrådgivning till kooperativa företag. En annan viktig del i att bygga de kooperativa företagen starkare är forskning, utveckling och informations spridning. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning om hur staten kan underlätta för arbetstagarägda företag samt arbetstagarövertagande av hotad produktion.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17 och avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43,

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S) och

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Sveriges företagare blir allt äldre och det blir allt vanligare att deras barn inte vill ta över verksamheten. Den företagare som vill gå i pension riskerar därmed att behöva likvidera sitt livsverk, trots att det är livskraftigt. För bara några decennier sedan var det vanliga att familjeföretag togs över av barnen, men i dag görs detta bara i omkring 30 procent av fallen, och trenden verkar fortsätta

nedåt. Inom kort kommer många företagare att gå i pension. 60 procent av företagarna är över 50 år och 29 procent är över 65. Problemet är som störst i glesbygdsområden. I övre Norrland har t.ex. nästan hälften av företagarna passerat pensionsåldern. Fler än var femte företagare planerar att dra sig tillbaka de närmaste fem åren och en tredjedel tror att deras företag kommer att behöva läggas ned. Detta är slöseri med arbetstillfällen och resurser. För att ytterligare stärka politiken för de små och medelstora företagen – som ofta är familjeföretag – anser jag att ägarskiften behöver förenklas och onödiga regelbördor som hindrar företag från att leva vidare behöver tas bort. Därtill bör möjligheten för personal som vill äga och driva företag vidare utredas. Således är det min uppfattning att det bör öppnas ett antal ägarskifteskontor över hela landet. Kontoren ska kunna ge råd och stöd till företagare i ägarskiftesprocesser, både när det gäller skiften inom familjer och när det gäller skiften till personal.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

24. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14 och avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10,

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43,

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Kooperationen, med sina liberala rötter, har i minst 150 år bidragit till en positiv samhällsförändring och med en affärsmodell som bygger på demokratiska fundament gjort ekonomisk och social nytta såväl för sina medlemmar som för samhället. Utifrån en internationell jämförelse utgör Kooperationen en liten

del av det svenska näringslivet där allmän okunskap om associationsformen, bristande förutsättningar samt avsaknaden av en samlad politik och nationella mål för den kooperativa sektorn lyfts fram som hinder. Upphandlingsregler som missgynnar kooperativa och sociala företag, lagstiftning som begränsar den ömsesidiga bolagsformen till försäkringsbolag och avsaknaden av kreditgarantier och förlagslån, framför allt när det gäller nystart av kooperativa företag, försvårar utvecklingen samtidigt som Sverige ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin. När traditionella ekonomiska modeller i delningsekonomin andas omprövas kan den kooperativa affärsmodellen och socialt företagande vara ett hållbart alternativ. Därför är det viktigt att skattesystemet och regler utformas på ett sätt som främjar engagemanget i sociala företag för återvinning och en effektiv användning av resurser, i stället för att sätta käppar i hjulet för utveckling, entreprenörskap och tillväxt. Regeringen bör därför tillsätta en utredning i syfte att identifiera och förändra lagstiftning som innebär konkurrensnackdelar eller otillbörlig regelbörda för att underlätta för det sociala företagandet och företag i en framväxande hållbar delningsekonomi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

25. Socialt och kooperativt företagande, punkt 9 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP) yrkande 3 och

avslår motionerna

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1–3,

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 10,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 43,

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

De arbetsintegrerande sociala företagens övergripande ändamål är att skapa arbetstillfällen för människor som av någon anledning står långt ifrån arbetsmarknaden. De drivs ofta som arbetskooperativ och återinvesterar i huvudsak sina vinster i den egna verksamheten. Arbetsintegrerande sociala företag spelar en viktig roll i samhället genom att skapa möjligheter för grupper som annars har svårt att få tillträde till arbetsmarknaden. Samhällsvinsterna med detta är uppenbara och väl dokumenterade. Verksamheterna stimulerar dessutom deltagarna till ledarskap och entreprenörskap, vilket i sin tur bidrar till att skapa nya jobb. Jag anser därför att samhället måste bli bättre på att stödja och utveckla arbetsintegrerande sociala företag. Mot bakgrund av detta anser jag att regeringen bör upprätta en ny handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag som kan ersätta den tidigare handlingsplanen från 2010.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

26. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26 och
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29 samt
avslår motionerna

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:214 av Mikael Larsson (C),

2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),

2021/22:1396 av Larry Söder (KD),

2021/22:1808 av Markus Selin (S),

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkandena 1 och 18,

2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Konkurrensen bland företag ökar och de som kan nyttja den nya tekniken kommer att få ett försprång som är svårt att ta igen. Digitaliseringen har inneburit att bl.a. bearbetning av data för att besvara affärsrelaterade frågor, upptäcka samband och generera automatiserade beslut kommit att spela en avgörande roll för företagen. Detta kräver dock en viss typ av kompetens hos företagen. Tillgången på denna kompetens är dock i dag begränsad, varför små och medelstora företag har svårt att konkurrera med de höga löner och förmånliga villkor som stora företag kan erbjuda. För att inte nystartade företag ska hamna efter förordrar vi således att regeringen ger relevanta myndigheter ett uppdrag att ta fram kurser och utbildningsmaterial för små och medelstora företag om hur man kan utnyttja data och dataanalys. Vi ser även liknande behov av att nyttja det pågående digitala tekniksprånget vad gäller AI. Tillväxtverket bör därför ges ett uppdrag att kontinuerligt ta fram och uppdatera utbildningsmaterial och ge kurser i utvecklingen inom AI för små och medelstora företag och hur de kan effektivisera sin verksamhet genom användandet av AI.

För att underlätta för företag behöver det även göras förtydliganden av dataskyddsförordningen. Lagen infördes 2018 och syftar till att skydda den enskildes grundläggande rättigheter och friheter, framför allt rätten till skydd av personuppgifter. Det råder dock fortfarande en del oklarheter om vad som klassificeras som persondata respektive icke-persondata, något som lett till att Datainspektionen har fått in många anmälningar. Oklarheterna hämmar också innovation i Sverige när företag inte vet vad som gäller. Regeringen bör därför ge Integritetsskyddsmyndigheten i uppdrag att tillsammans med Tillväxtverket göra en genomlysning av dataskyddsförordningen med syftet att förtydliga för företag vad lagen innebär.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen

27. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD) och
2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9 och
avslår motionerna
2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),
2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),
2021/22:214 av Mikael Larsson (C),
2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,
2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),
2021/22:1396 av Larry Söder (KD),
2021/22:1808 av Markus Selin (S),
2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,
2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,
2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),
2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkandena 1 och 18,
2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,
2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi förordar en marknadsliberal och handelsinriktad politik. Det är för oss prioriterat att skapa ett gott näringslivsklimat för att både nya och gamla företag ska kunna verka och växa och för att Sveriges anor som en innovationsdriven nation ska kunna fortleva. Det är entreprenörer som skapar nya affärsmöjligheter och som lägger grunden för nya innovativa företag. Vi vill se tydliga och långsiktiga spelregler för hela näringslivet, för såväl stora som små företag, och det är angeläget att företag ges möjligheter att verka på en marknad med tydliga ramverk och utan onödigt regelkrångel. Vi menar att det är så Sveriges framtida välbefinnande byggs. De flesta nya arbetstillfällen skapas i växande små företag, och det är dessa företag som har stått för en stor del av sysselsättnings-tillväxten under tidigare högkonjunkturer. Små företag har alltså en nyckelroll för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet. Det är vår uppfattning att näringspolitiken därför bör inriktas på att ta bort de hinder som finns för att få fler små företag att starta och växa. Vidare förordar vi generella satsningar på små och medelstora företag, vilket kommer att gynna alla branscher och företagare. Riksdagen bör tydliggöra för regeringen att det är med denna inriktning näringspolitiken bör bedrivas.

För att fler ska ta steget och förverkliga sin dröm om ett eget företag förordar vi ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma. Ersättningen

ska motsvara den som råder för arbetslöshetsersättning men utan nedtrappning i ersättningsnivå utöver maxtiden. För att få ingå i programmet ska det ställas höga krav på att affärsidén exempelvis kretsar kring en ny innovation och att det bedöms finnas potential för tillväxt. Det kan diskuteras om ersättningen ska utgöras av ett rent bidrag eller om det ska omvandlas till ett förmånligt lån om företaget överlever en viss tid och får upp sin omsättning över en viss gräns. Redan i dag finns en lag om rätt till tjänstledighet för att bedriva näringsverksamhet (lagen [1997:1293] om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet) under vissa fastställda kriterier, exempelvis att verksamhet inte får konkurrera med arbetsgivarens verksamhet. För att gynna företagande och för att fler ska ges möjlighet att starta företag bör ett starta eget-bidrag möjliggöras för yrkesverksamma där tiden för tjänstledighet förlängs från högst sex till tolv månader.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen

28. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:214 av Mikael Larsson (C),

2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),

2021/22:1396 av Larry Söder (KD),

2021/22:1808 av Markus Selin (S),

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkandena 1 och 18,

2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Fler människor i utanförskapsområden än i resten av landet vill starta eget företag och entreprenörsandan är särskilt stark bland unga, utrikes födda och andra generationens invandrare. Trots detta är en mindre andel av dessa företagare. Många personer i Sverige upplever att det är svårt att ta reda på vilka lagar och regler som gäller för att starta företag eller få sitt företag att växa, och det blir extra svårt för personer som inte har samma språkkunskaper och samma personliga nätverk att vända sig till för att be om råd. Vi anser därför att alla myndigheter som ger stöd i olika former till företag bör ha som uppdrag att erbjuda mer lättillgänglig information på fler språk och lättläst svenska. Detta skulle underlätta för fler att starta företag och få sina företag att växa. Vi anser därför att regeringen bör följa upp hur myndigheter som i olika former ger stöd till företag kan utveckla och erbjuda mer lättillgänglig information på fler språk.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår motionerna

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:214 av Mikael Larsson (C),

2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),

2021/22:1396 av Larry Söder (KD),

2021/22:1808 av Markus Selin (S),

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9,
2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,
2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),
2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkandena 1 och 18,
2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,
2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26 och
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29.

Ställningstagande

Sverige behöver ett företagsklimat som lägger grunden för fler jobb. Nya jobb skapas främst när människor finner det mödan värt att starta och utveckla ett företag, förverkliga en idé och riskera sitt sparkapital. En grundförutsättning för ett livskraftigt näringsliv som kan skapa fler arbetstillfällen och ökad tillväxt är ett gott företagsklimat där företag har råd och möjlighet att anställa.

Sverige har förmånen att ha en tillväxt av större internationella företag som också efterfrågar ett gynnsamt regelverk för att kunna fortsätta växa och stanna kvar i landet, men en majoritet av de nya jobben växer fram i små och växande företag. Att de små företagen får möjlighet att växa och att de större företagen får fortsätta att utvecklas är en förutsättning för att vårt land även framöver ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen med kompetens, produkter och tjänster. Med fler sysselsatta kan fler försörja sig själva och därmed få mer makt över sina liv. Med fler sysselsatta skapas också resurser för att förstärka samhällsekonomin och därmed värna välfärdssystemen så att de som bäst behöver samhällets stöd också kan få det. Ett gott företagsklimat är således ett grundfundament i ett fritt och värdigt samhälle. Jag anser därför att regeringen bör verka för fler växande företag och deras tillväxt bör främjas genom att ett gott företagsklimat skapas, exempelvis genom enklare regler, ökad tillgång på riskkapital och konkurrenskraftiga skatter.

Företagare behöver även bättre stöd och information om socialförsäkringarna på ett lättillgängligt, samlat och heltäckande sätt. Redan i dag finns en plattform för detta där flera myndigheter tillhandahåller information, nämligen Verksamt.se. Jag förordar därför att denna plattform utvecklas med information samt vägledning om regler och förmåner i trygghetssystemen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

30. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 10 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 18 och avslår motionerna

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:214 av Mikael Larsson (C),

2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S),

2021/22:1396 av Larry Söder (KD),

2021/22:1808 av Markus Selin (S),

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L) yrkande 2,

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:2815 av Katarina Brännström (M),

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,

2021/22:3469 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:3690 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 26,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 25 och 29,

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 61 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

För mig är företagandet både ett uttryck för individens möjlighet att förverkliga sina drömmar och en grundförutsättning för vårt gemensamma samhällsbygge. Det är genom företagets möjlighet att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder nya livschanser för individer, minskat utanförskap och i förlängningen ökade skatteintäkter, vilket i sin tur finansierar den gemensamma välfärden. Jag anser att hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Det är företagande och ekonomisk utveckling som är grunden för välståndet. Därför måste människor och företag över hela landet ges möjligheter att växa och utvecklas.

Jag vill därför att riksdagen ger regeringen i uppdrag att identifiera och avskaffa de onödiga hinder som finns för att driva företag i hela landet.

Ett sätt att stötta nya företagare är genom mentorprogram. Detta kan ske genom att öka incitamenten för entreprenörer att stötta nya entreprenörer. Här kan man med fördel ge företagare ökade möjligheter att stötta startup-företag med riskkapital i utbyte mot skatteavdrag. Det skulle öka både kapitalet och

mentorskapet i företagens mest sårbara fas. Jag vill således att regeringen startar ett mentorprogram för att stötta nya entreprenörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

31. Konkurrenskraftsmål, punkt 11 (M, SD, KD, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18 och

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 och

bifaller delvis motion

2021/22:1614 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C).

Ställningstagande

Sverige är beroende av en stark konkurrenskraft. Vi måste vidta åtgärder för att säkerställa svensk konkurrenskraft på den alltmer globaliserade marknaden med exempelvis svensk tillverkningsindustri, svensk besöksnäring och allt däremellan. För att bli än mer konkurrenskraftiga som nation är det därför viktigt med uppföljning och utvärdering, framför allt att den svenska konkurrenskraften kan mäta sig med den i andra länder. Vi vill därför att regeringen ger lämplig myndighet, t.ex. Tillväxtverket, i uppdrag att utforma och införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrensindex som mäter konkurrenskraften på relevanta områden för att relevanta uppföljningar ska kunna göras och Sveriges konkurrenskraft stärkas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

32. Konkurrensverkets befogenheter, punkt 12 (SD, KD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 50 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:1959 av Lars Jilmstad (M) och

2021/22:2192 av Margareta Cederfelt (M).

Ställningstagande

Konkurrensverket är numera den första instansen för beslut i ärenden om konkurrensskadeavgift. Besluten ska enligt de nya reglerna kunna överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Syftet är bl.a. att harmonisera ordningen för beslutsfattandet i Sverige med vad som gäller i övriga medlemsstater i EU. Vi välkomnar den nya instansordningen som förhoppningsvis kommer att leda till ökade möjligheter för Konkurrensverket att bedriva en effektiv konkurrenstillsyn. Samtidigt vill vi vara tydliga med att de nya reglerna inte får leda till längre handläggningstider och mindre effektiva processer när det gäller beslut om konkurrensskadeavgifter. Vi ser det därför som nödvändigt att de nya reglerna löpande följs upp och utvärderas. Vidare vill vi framhålla att flera näringslivsorganisationer har påpekat att det finns skäl att se över möjligheterna att ge Konkurrensverket beslutanderätt även i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Samtidigt framgår det av Konkurrensverkets olika rapporter att det finns konkurrensproblem när privata företag möter konkurrens från en offentlig aktör och att många företag ser detta som ett stort problem. Vi menar att det därför är av stor vikt att konkurrenslagens regler som avser att skapa sund konkurrens mellan offentliga och privata aktörer utvecklas så att Konkurrensverket på ett effektivare sätt kan motverka en osund konkurrens i dessa situationer. Regeringen bör således löpande följa upp och utvärdera den nya instansordningen när det gäller konkurrensskadeavgift och åiterrapportera resultaten till riksdagen. Vidare bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag som innebär att Konkurrensverket ges beslutanderätt även i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

33. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 13 (SD, KD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 48,
bifaller delvis motionerna

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M) yrkande 1 och

2021/22:3538 av Lars Beckman (M) samt
avslår motionerna

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M) yrkande 2,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 26 och

2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Vi anser att konkurrensutsatta marknader ska reserveras för privata företag medan offentlig affärsverksamhet ska minimeras eftersom det ofta inverkar negativt på marknadens funktionssätt. Det är således viktigt att alltid se över offentlig verksamhet och hur den motiveras över tid. Det kan t.ex. handla om statligt ägda bolag som bedriver hela eller delar av sin verksamhet på andra grunder än rent affärsmässiga. Det kan även handla om myndigheter som säljer varor och tjänster. Ett tydligt exempel är Kriminalvårdens arbetsdrift Krimprod som via bl.a. tvätteritjänster ska ge intagna en meningsfull sysselsättning under anstaltstiden och främja deras anpassning i samhället efter frigivningen. Flera av Krimprods tjänster erbjuds på den öppna marknaden, och det är uppenbart att privata företag har små möjligheter att konkurrera med en organisation som jämförelsevis har små arbetskostnader. Tyvärr är detta ett mönster som går att känna igen när det gäller verksamheter som bedrivs av kommuner och regioner eller när deras bolag deltar i upphandlingar. Det handlar typiskt sett om tvätteritjänster eller ägande och drift av konferensanläggningar, campingar eller tryckerier. Som utgångspunkt menar vi att det offentliga inte ska konkurrera med det privata näringslivet såvida det inte krävs en särskild insats på ett väl definierat område för att främja tillväxt och utveckling under begränsad tid.

Mot bakgrund av vikten av en väl fungerande konkurrens och de konkurrensproblem som vi ser när offentlig verksamhet konkurrerar med privat menar vi att det finns behov av att få en uppfattning om hur stora problemen är. Regeringen bör därför göra en kartläggning av i vilken utsträckning staten, regionerna och kommunerna ägnar sig åt verksamhet i konkurrens med det privata näringslivet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

34. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 13 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 26 och

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 27,

bifaller delvis motion

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M) yrkande 2 och

avslår motionerna

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M) yrkande 1,

2021/22:3538 av Lars Beckman (M) och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 48.

Ställningstagande

Ibland uppstår det gränsdragningar mellan vad som är osund konkurrens från en offentlig verksamhet. Många gånger handlar det om kommunalt driven verksamhet, men det har även förekommit fall där statliga myndigheter drivit affärsverksamheter på den öppna marknaden. Vi menar att det offentliga ägandet och åtagandet bör minska. Det finns en uppsjö av offentligt ägda bolag som konkurrerar med det privata näringslivet, inom områden som inte tillhör kommunernas huvudsakliga verksamhet. Affärsverksamheter som det offentliga bedriver på konkurrensutsatta områden genom exempelvis aktiebolag eller på andra sätt riskerar ofta att snedvrider konkurrensen. Offentliga utförare ska därför som regel inte agera på den konkurrensutsatta marknaden och bidra till osunda konkurrensvillkor. För att motverka detta behöver konkurrenslagstiftningen enligt vår mening skärpas. Vidare bör Konkurrensverket prioritera uppgiften att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar mot privata företag. Därtill bör både staten och kommunerna göra genomlysningar av sina bolagsportföljer och avyttra hela eller delar av bolag som med fördel kan bedrivas av andra aktörer. Vi vill därför att regeringen ser över hur osund konkurrens kan minska, hur bolag som med fördel kan bedrivas av andra aktörer kan avyttras på sikt och hur fler offentliga verksamheter kan konkurrensutsättas.

I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, som innebär att staten, kommuner och regioner kan förbjudas att sälja varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Kommuner och regioner kan dessutom helt förbjudas att bedriva viss säljverksamhet. För att kunna identifiera dessa gråzoner och undvika dem vill

vi att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

35. Övriga frågor om konkurrens, punkt 14 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 29 och avslår motionerna

2021/22:1904 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:1928 av Sten Bergheden (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 4.

Ställningstagande

Information kopplad till farligt avfall har nu digitaliserats genom gemensamma EU-regler, något vi tycker är positivt. Det förbättrar och effektiviserar informationsöverföringen och ökar spårbarheten. Vi anser dock att regeringen vid införandet av direktivet i svensk lagstiftning valt att införa hårdare regler än direktivet kräver, så till den grad att det i dag i princip omfattar alla svenska företag. Vi anser därför att det bör göras en uppföljning av vilka konsekvenser detta har fått för svenska företags konkurrenskraft. Vi föreslår därför att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att följa upp hur konkurrenskraften för svenska företag har påverkats av införandet av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

36. Övriga frågor om konkurrens, punkt 14 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 4 samt avslår motionerna

2021/22:1904 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:1928 av Sten Bergheden (M) och

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

Det har redan gått över tio år sedan de nya reglerna mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet trädde i kraft. Syftet bakom reglerna var att förmå det offentliga att sluta med konkurrenssnedvridande verksamhet snarare än att straffa. Initialt upplevde näringslivet en förbättring, vilket framgick av Svenskt Näringslivs mätningar. Förbättringarna berodde huvudsakligen på frivilliga åtaganden som offentliga aktörer gjorde efter uppmaning från Konkurrensverket och inte på de förhållandevis få domar som resulterat i förändringarna. Den rent juridiska tillämpningen har i stället inneburit en snäv tillämpning av reglerna, en problematik som berördes i Konkurrensverkets rapport 2016:9 från 2016. Detta har vattnat ur reglernas faktiska syfte och de senaste åren har Konkurrensverkets aktivitet i domstol minskat – det senaste ärendet som togs vidare till domstol för prövning började utredas under 2017. Vi menar därför att regeringen bör utvärdera hur reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet tillämpas.

Sedan den 1 mars 2021 är det Konkurrensverket som i första instans beslutar om konkurrensskadeavgift, vilket vi hoppas leder till en ökad effektivitet. Vissa effektivitetsvinster kan förmodligen uppnås genom en enklare process för framtagande av Konkurrensverkets beslut, jämfört med arbetet med att redan i första instans väcka talan vid domstol. När regeringen lade fram förslaget fanns det vissa farhågor om huruvida denna nya ordning kommer att medföra att handläggningstiden förkortas eller inte. Mot bakgrund av kritiken anser vi, som vi förordat i det föregående, att regeringen löpande bör följa upp och utvärdera den nya instansordningen när det gäller konkurrensskadeavgift och återrapportera resultaten till riksdagen. Vi anser dock att det samtidigt är viktigt att regeringen efter fem år genomför en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift.

Några av de remissinstanser som tillstyrkte eller var tveksamma till regeringens förslag anförde i huvudsak att det måste säkerställas att Konkurrensverkets utredar- och beslutanderoll separeras. Även de remissinstanser som avstyrkte förslaget pekade på att Konkurrensverkets organisation måste förändras för att rättssäkerheten ska kunna säkerställas. Regeringen förutsätter att verket vidtar de åtgärder som bedöms vara nödvändiga för att skapa ett ökat förtroende för verkets arbete, vilket är bra, men vi anser att regeringen bör

säkerställa en separering. Det bör heller inte läggas nya resurskrävande uppgifter och önskemål på Konkurrensverket utan att proportionerliga medel tillförs. Därför bör regeringen separera Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen.

Därtill vill vi framhålla att Sveriges konkurrenskraft stärks genom ökad handel. Sveriges mål bör vara att öka marknadsandelarna, tillväxten och vinstmarginalerna för svenska bolag och att detta sker i reella termer med jämförbara länder. Men för att denna potential ska kunna tillvaratas behöver man identifiera ytterligare konkurrensfördelar för svenska företag. Vi anser därför att det behövs en total översyn för att identifiera de svenska företagens konkurrensfördelar och onödiga konkurrensnackdelar som uppkommit till följd av politiska beslut.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

37. Riktade insatser, punkt 15 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 31–36 och
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 11 och 31–35 samt
avslår motionerna
2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD),
2021/22:176 av Saila Quicklund (M),
2021/22:1371 av Sten Bergheden (M),
2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) yrkandena 1–3,
2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M),
2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22,
2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15,
2021/22:3471 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,
2021/22:3545 av Lars Beckman (M),
2021/22:3616 av Lars Beckman (M),
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Ekonomisk makt och ett ökat ägande är centrala delar i arbetet för ett mer jämställt samhälle. Det har genom åren skett framsteg, men kvinnors möjlighet att starta och driva företag behöver stärkas ytterligare. Det handlar bl.a. om att

kvinnodominerade branscher behöver vara öppna för företagande och att forskningsresurser behöver gå till kvinnodominerade branscher i lika hög grad som till mansdominerade. Kvinnor behöver också ges likvärdiga möjligheter att ta sig in i branscher som i dag är mansdominerade. Därtill finns en föreställning om att kvinnor skulle vara mindre risktagande och mindre framgångsrika än män, vilket påverkar finansieringsbedömning av vilka företag som har potential att lyckas. Detta är också en av orsakerna till att färre kvinnor än män väljer att bli entreprenörer. Trenden är en del av ett större problem där samhällets syn på vad män och kvinnor är lämpade för att klara av skiljer sig åt. För att vända denna trend behövs en helhetssyn på frågan och åtgärder på flera områden. Som ett led i detta anser vi att riksdagen ska tydliggöra för regeringen att den bör arbeta för att statens insatser för företagande i form av riskkapital, rådgivning och stöd ska fördelas jämnt mellan kvinnor och män. Även kriterierna för de generella företagsstöden behöver ses över av regeringen för att premiera jämställdhet och främja såväl kvinnors som mäns företagande på lika villkor. Det är även vår uppfattning att regeringen bör ge i uppdrag åt Tillväxtverket att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta driftsstödet till Winnet Sverige. Därtill bör regeringen ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram förslag på hur staten kan finansiera och upprätta fler nätverk för kvinnors företagande. För många kvinnor som kommer hit från andra länder kan företagande vara den enda möjligheten att få ett jobb. Många kvinnor har inte kunskap om de olika insatser som finns för att stödja kvinnors företagande och behöver därför extra stöd och hjälp. Mot denna bakgrund ser vi behov av en särskild satsning på kvinnor med utländsk bakgrund för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få ett jobb. Ett av de största hindren för de flesta nyanlända som vill starta företag är kontakter med finansierare och kapitalanskaffning, där nya svenskar helt enkelt inte har samma förutsättningar som de företagare som bott länge i Sverige. Att då vara kvinna och samtidigt ny i Sverige minskar med andra ord chansen att få finansiering betydligt. Vi anser därför att regeringen bör se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor.

Vidare vill vi här uppmärksamma fördelningen av ägandet när det gäller aktier, bolag, fastigheter, mark och skog. När det gäller mark äger män i Sverige långt mer än dubbelt så mycket som kvinnor. På bolagssidan är skillnaderna ännu större. Detta ojämställda ägande är ett strukturellt och ekonomiskt jämställdhetsproblem, varför vi anser att regeringen bör arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom att skapa goda förutsättningar för kvinnors företagande. Till och med tillgången till fakta och statistik om kvinnors företagande, kvinnors ledning av företag och kvinnors ägande av företag är bristfällig, vilket leder till ett osynliggörande som måste åtgärdas. För att förbättra förutsättningarna för kvinnor när det gäller företagande, ledarskap och ägande behöver faktaunderlaget utvecklas. Regeringen behöver därför dels förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag, dels förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

38. Riktade insatser, punkt 15 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22 och
avslår motionerna
2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD),
2021/22:176 av Saila Quicklund (M),
2021/22:1371 av Sten Bergheden (M),
2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) yrkandena 1–3,
2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M),
2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15,
2021/22:3471 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,
2021/22:3545 av Lars Beckman (M),
2021/22:3616 av Lars Beckman (M),
2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 31–36,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 11 och 31–35,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Kvinnors innovation är ett ofta eftersatt område varför det enligt min mening behövs såväl en jämställd forskningspolitik som en jämställd innovationspolitik. Många av de bidrag som finns för innovation och försöksstudier visar på en viss snedfördelning och många berörda kvinnor upplever svårigheter. Enligt Tillväxtanalys rapport Med kall eller varm hand? (rapport 2015:18) ser man hur kvinnor i mindre utsträckning får lån beviljade och hur utdelningen per lånebeslut är lägre än mäns utdelning. Tyvärr har det inte skett förändringar på området. Jag menar därför att regeringen bör prioritera jämställdhetsarbetet i relation till statliga finansärer och kreditgivare för att leda vägen framåt. I detta arbete bör man rikta fokus på bemötande och hantering av ärenden som rör kvinnors innovation. Även hur bidragen fördelas behöver ses över. Regeringen bör därför utreda införandet av ett mål om att högst hälften av samtliga statligt finansierade bidrag och innovationsbidrag ska gå till män.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

39. Riktade insatser, punkt 15 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 18 och

avslår motionerna

2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:176 av Saila Quicklund (M),

2021/22:1371 av Sten Bergheden (M),

2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) yrkandena 1–3,

2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M),

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22,

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15,

2021/22:3471 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,

2021/22:3545 av Lars Beckman (M),

2021/22:3616 av Lars Beckman (M),

2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 31–36 och

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 11 och 31–35.

Ställningstagande

I takt med att kvinnor fått friheten att forma sina egna liv har jämställdheten inom arbetslivet ökat. Samtidigt innebär inte sann jämställdhet att kvinnor ska förväntas anpassa sig efter hur det manligt dominerade arbetslivet har sett ut. Förbättringar av kvinnors inträde på och möjligheter i arbetslivet samt förändringar i hur arbets- och socialförsäkringssystem ser ut är nödvändiga. För att kvinnor ska ha möjlighet att eller vilja starta företag förordar jag att regeringen förbättrar förutsättningarna för kvinnors företagande, exempelvis genom att villkoren för företagare i trygghetssystemen förbättras, en mer flexibel föräldraförsäkring, ett mer jämställt pensionssystem och bättre förutsättningar för att uppmuntra fler kvinnor till att äga och investera. Vidare behöver även villkoren för arbetstagare inom kvinnodominerade sektorer förbättras. Diskussionen om vinster i välfärden och förbud mot dessa är enligt min mening oacceptabel och skulle leda till avsevärt försämrade möjligheter för kvinnor att starta eget inom välfärdssektorn, vilket i sin tur även skulle minska kvinnors frihet att välja mellan flera arbetsgivare och i större utsträckning påverka sina arbetsvillkor.

Varje år fördelas omfattande belopp i form av olika typer av offentliga stödåtgärder till enskilda. En färsk utredning som Kommissionen för jämställda livsinkomster presenterat om en kartläggning av hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män, samt översyn av myndigheters information och vägledning ur ett jämställdhetsperspektiv, visar att det finns en ojämn fördelning av olika stödåtgärder som tillgång till krediter eller annan finansiering mellan kvinnor och män som vill starta eller driva företag. Forskning visar också att kvinnliga entreprenörer i snitt fick 25 procent av sitt efterfrågade kapital medan männen fick mer än hälften. Inom EU:s regionala strukturfondsprogram och ett nationellt regionalfondsprogram, som tillsammans beviljade ca 17 miljarder kronor i stöd inom företagsinvestering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020, drevs endast 24 procent av de 23 000 stödmottagande företagen av kvinnor. Jag anser att det krävs mer kunskap och information om vart företagande kvinnor kan vända sig för att söka information och offentliga stödåtgärder. Med anledning av de uppgifter som framkommit behöver flera åtgärder vidtas för att minska den skeva könsfördelningen av offentliga stödåtgärder inom näringslivet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

40. Riktade insatser, punkt 15 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 15 och avslår motionerna

2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:176 av Saila Quicklund (M),

2021/22:1371 av Sten Bergheden (M),

2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M) yrkandena 1–3,

2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M),

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 22,

2021/22:3471 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,

2021/22:3545 av Lars Beckman (M),

2021/22:3616 av Lars Beckman (M),

2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 31–36,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 11 och 31–35,

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 62 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 18.

Ställningstagande

Kvinnors företagande och entreprenörskap är en av de viktigaste pusselbitarna för ett framgångsrikt och jämställt land. Pengar är makt och kvinnor får i dag inte tillgång till kapitalet. En rapport från riksdagens utredningstjänst (RUT) visar att i genomsnitt endast 9 procent av de bolag som Almi Invest anser som intressanta att göra eventuella investeringar i är bolag som består av endast kvinnor. Även Almi har anfört att ett huvudsakligt skäl till varför riskkapitalbranschen är snedfördelad är att män oftast väljer män att investera i. Det behövs således flera åtgärder för att få fler kvinnor att skapa företag. Jag anser därför att regeringen bör ge tydliga direktiv till statliga riskkapitalinstanser att på kort sikt prioritera kvinnors entreprenörskap i högre utsträckning för att motverka dagens snedvridna konkurrens.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

41. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6 samt

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52 och avslår motionerna

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,

2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,

2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,

2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43.

Ställningstagande

Vi anser att den statliga riskkapitalfinansieringen i högre grad än nu bör prioritera mindre, nystartade tillväxtföretag. Överlag anser vi att den statliga riskkapitalfinansieringen ska styras mer mot de förkommersiella faserna. Det är

även vår uppfattning att industriföretag i avfolkningsorter genom riktade satsningar bör få hjälp med att expandera och utveckla sina verksamheter. En generell trend i dag är att bankerna tar mindre risker än tidigare vid företagslån, vilket drabbar företag i avfolkningsorter särskilt hårt. Detta tenderar att ytterligare förstärka utflytningen från dessa orter. För att komma till rätta med denna snedvridning av utlåningen förordar vi att det inrättas en marknadskompletterande fond med mycket låga avkastningskrav. Syftet med fonden ska vara att kapital riktas mot investeringar i avfolkningskommuner, eftersom det är där riskerna är extra stora vid fastighetsinvesteringar och bankerna därmed är ovilliga att ge rimliga lånevillkor. Ett kriterium bör vara att kapitalet riktas till fastighetsexpansion kopplat till industriell verksamhet. Med en industriell expansion i avfolkningskommuner med hög arbetslöshet blir samhällsvinsten extra stor. Regeringen bör därför utreda möjligheten att införa en särskild statlig fond för expansionslån i avfolkningsorter.

Även jordbruksföretag behöver bättre möjligheter till kapitalanskaffning för större investeringar för att de ska kunna vara långsiktigt konkurrenskraftiga. Teknikframsteg, utvidgning och ökad hållbarhet kan alla kräva stora investeringar. Detsamma kan gälla vid generationsskiften. Det viktigaste för att jordbruket ska få lättare att anskaffa kapital är en ökad lönsamhet. Genom att tillförsäkra ökad lönsamhet med olika politiska reformer ökar inte bara förmågan till egna investeringar i företagen, utan alla aspekter förbättras också när det gäller lån.

Vi menar att riskkapitalet i första bör hand tillgodoses av marknaden eftersom marknaden bäst kan hantera riskkapital. Jordbruk utgör dock en verksamhet som har särskilda förutsättningar och det behövs specialkompetens av långgivaren för att göra de bedömningar som krävs. Tillväxtbolaget är ett intressant befintligt initiativ på marknaden som underlättar lånetransaktioner mellan banker och jordbruksföretagare genom att bidra med kompetens och ett eget mindre lånekapital, som minskar risken för banken. På så vis får det kapital som finns i Tillväxtbolaget en hävstångseffekt. Det skulle kunna vara effektivt att försörja Tillväxtbolaget eller liknande institutioner med mer kapital. Till exempel skulle Almi kunna ta på sig den rollen, efter en kompetensuppbyggnad. På så vis kan offentliga medel bidra till en ökad mängd riskkapital till svenskt jordbruk med hävstångseffekt och på marknads villkor. Vi anser således att regeringen bör utreda hur kapitalanskaffning på marknads villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

42. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17 samt avslår motionerna

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,

2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6,

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52,

2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,

2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43.

Ställningstagande

Vår grundinställning är att det statliga riskkapitalet ska ha en marknadskompletterande roll och hantera marknadsmisslyckanden. Stegvis har finansiering från statliga aktörer på flera områden dragit sig undan från landsbygden. Nedläggningen av Inlandsinnovation och bildandet av statens riskkapitalbolag Saminvest har hittills inneburit en koncentration av statliga investeringar i storstadsområden. Vi menar att regeringen bör verka för tillgången till statligt riskkapital i hela landet, för små och växande företag och för en stärkt regional tillväxt.

För att komma till rätta med missförhållandena och stärka förutsättningarna för privat och offentligt kapital att samverka behöver regelverket för kapitalförsörjning moderniseras. Det offentliga riskkapitalet behöver också effektiviseras. För att nå mindre och växande företag menar vi att det statliga riskkapitalet bör samverka mer än i dag med privata fonder genom s.k. fond-i-fondlösningar. För att undvika undanträngning av privat kapital bör de statliga fonderna också främst riktas mot företagens tidiga utvecklingsfaser. Även nya strukturer för statligt riskkapital och kreditgarantier skulle kunna spela en viktig roll för att öka möjligheterna för fler företag över hela landet att öka sitt kapital. Vi anser därför att regeringen bör utreda ytterligare möjligheter till finansiering på landsbygden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

43. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,

2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6,

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52,

2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,

2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43.

Ställningstagande

För ett dynamiskt näringsliv är en väl fungerande kapitalförsörjning av avgörande betydelse. Kapitalförsörjningen är dock ofta ett stort problem för småföretagare, inte minst vid nystart av företag. Undersökningar pekar på särskilt två problem när småföretag på landsbygden behöver skaffa kredit. Det ena är att fasta objekt, som fastigheter, har så låga värden att det är svårt att belåna dem för annan verksamhet. Det andra är att ju längre från kreditgivare småföretagaren befinner sig, desto svårare är det att skaffa kredit. De lokala bankerna är därför också viktiga för landsbygdens företags kapitalförsörjning, eftersom de generellt har bättre lokalkännedom och möjligheten för företagen att arbeta närmare banken underlättar möjligheterna till kapital. Jag anser därför att de statliga aktörerna bör få i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de främst sker i städerna eller på landsbygden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

44. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43 samt avslår motionerna

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),

2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,

2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6,

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52,

2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,

2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 och

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17.

Ställningstagande

Sverige har en väl utbyggd sektor för riskkapitalförsörjning för företag, där staten fyller en marknadskompletterande roll. För att såväl det offentliga som det privata riskkapitalet ska ge bästa möjliga effekt i investeringar, och för att uppfinnare, innovatörer och entreprenörer i olika skeden ska hitta de medel som finns tillgängliga, krävs dock en tydligare organisering av aktörerna i innovationssystemet. Det behövs också ett förstärkt finansieringsstöd i mycket tidiga faser i form av bidrag, lån och ägarkapital samt en god tillgång till lånekapital till små och medelstora företag. Därutöver behövs finansieringsinsatser i kapitalintervallet 5–50 miljoner kronor. Alla delar i kapitalförsörjningskedjan behöver fungera för att nyföretagandet ska stimuleras och för att landets företag ska ges möjlighet att expandera både produktmässigt och geografiskt. Jag anser därför att riksdagen bör tydliggöra för regeringen att det statliga riskkapitalet dels bör utvecklas i syfte att nå företag i en tidig fas, dels i högre grad bör matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar. Många saknar i dag de medel som krävs för att kunna starta ett företag, vilket är särskilt tydligt på landsbygden. Samtidigt behöver trösklarna för att starta och utveckla företag sänkas. Därför menar jag att regeringen bör genomföra en översyn av de finansieringsmöjligheter som finns i dag för

privatpersoner, företag och andra aktörer att investera i lokal företagsutveckling. Syftet med en sådan översyn skulle vara att underlätta investeringar och återinvesteringar på landsbygden.

Även de idéburna organisationerna har en stor potential och vilja att växa, men ett av de problem som de ideella aktörerna lyfter fram som ett hinder för tillväxt är kapitalförsörjningen. Detta beror bl.a. på att bankernas bedömningsystem vid utlåning är anpassat för ekonomiska vinstkalkyler i aktiebolag, inte för ideella organisationer vars verksamhet baseras mer på värderingar och återinvesteringar i verksamheten. Jag anser därför att regeringen bör överväga möjligheten att införa en statlig investeringsfond för den ideella sektorn. Tanken är att medel från fonden ska kunna användas för s.k. sociala investeringar. Det kan bl.a. handla om lån med något lägre traditionella avkastningskrav. En klumpsumma skulle kunna avsättas och då som ett engångsvis anslag i statsbudgeten eller inom Tillväxtverkets ram.

Innovativa företag och företag med ett stort teknik- och kunskapsinnehåll har ibland betydligt längre utvecklingsprocesser än många andra företag. Forskning inom livsvetenskap, som bl.a. omfattar utveckling av läkemedel, diagnostik och medicinteknik, tar lång tid och kräver långsiktig finansiering. Sverige har en stark tradition och kompetens inom alla segment av livsvetenskap, men tillflödet av riskkapital i de tidiga skedena har minskat under de senaste decennierna, vilket har hämmat utvecklingen av nya livsvetenskapsföretag. En svensk fond skulle genom att applicera särskilda finansieringstekniker kunna skapa tillfredsställande finansiering för uppstartsföretag i de tidiga skedena. Jag förordar därför att regeringen utreder möjligheten att skapa en s.k. megafond för livsvetenskap som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer.

Därutöver menar jag att riksdagen bör uppmärksamma regeringen på det behov som finns av långsiktiga förutsättningar för att stimulera investeringar i utvecklingsfasen av s.k. gröna företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

45. Företagens kapitalförsörjning, punkt 16 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motionerna
2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD),
2021/22:1622 av Per Åsling (C) yrkande 1,

2021/22:1625 av Per Åsling (C) yrkande 7,
 2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 6,
 2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 52,
 2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M) yrkande 1,
 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 16 och 17,
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,
 2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 32, 33 och 43.

Ställningstagande

Ett av de främsta hindren för företagare som vill expandera eller nyanställa är svårigheten att få finansiering, samtidigt som ett fungerande finansierings-system för små och medelstora företag som står inför en expansion skapar både jobb, tillväxt och ökade intäkter till den gemensamma välfärden. Privat kapital är helt avgörande för att kunna starta, driva och utveckla ett företag, men i vissa fall kan det statliga riskkapitalet behövas för att komplettera det privata kapitalet. Det gäller särskilt när marknaden av ett eller annat skäl inte fungerar eller där glesbygd och geografiska utmaningar försvårar företagens kapital-försörjning. Den statliga verksamheten bör således riktas mot att stärka just de aktörer som marknaden inte satsar på, vilket kan handla om nystartade företag utan kapital eller där näringsidkaren inte har något eget kapital som kan fungera som säkerhet för ett eventuellt lån. Det är därför viktigt att det statliga riskkapitalet är tillgängligt i hela landet så att alla företag ges goda förutsättningar. I de fall det är motiverat med statligt riskkapital anser jag att en s.k. fond-i-fond-lösning är att föredra, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

46. En samlad strategi för besöksnäringen, punkt 17 (M, SD)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 20 och

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Den svenska besöksnäringen har, bortsett från under pandemin, utvecklats starkt de senaste åren. Situationen ser dock helt annorlunda ut nu. På många håll kämpar företag inom besöksnäringen för sin överlevnad. Permitteringar, uppsägningar och konkurser har på många håll blivit vardag. Här måste politiken göra insatser för att den svenska besöksnäringen ska återhämta sig och växa sig stark igen.

I utredningen Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95) föreslås bl.a. att regeringen ska ta fram en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring i samverkan med berörda aktörer.

Vi kan nu konstatera att regeringen har presenterat en strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Vi vill i detta sammanhang att regeringen ska ge relevant myndighet, exempelvis Tillväxtverket, i uppdrag att sammanställa en översyn av konkurrenskraften hos den svenska besöksnäringen. Översynen bör resultera i konkreta förslag.

Det är även angeläget att regeringen återkommer till riksdagen med en fördjupad analys och konkreta förslag till åtgärder vad gäller besöksnäringens möjligheter till återhämtning efter coronapandemins mest akuta fas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

47. Åtgärder för restaurang- och besöksnäringen, punkt 18 (M, SD)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Den svenska besöksnäringen är satt under hård press, inte minst i spåren av pandemin och dess effekter på samhället i stort och på näringslivet. På många platser, både i städer och i mindre samhällen, är besöksnäringen helt avgörande och bidrar till ett stort antal arbetstillfällen. Den svenska besöksnäringen måste stärkas i hela landet. Det kräver en bred palett av reformer bestående av alltifrån samordning mellan myndigheter till konkreta regelförenklingar. Till exempel handlar det om att inte behöva lämna samma uppgifter flera gånger

till olika myndigheter. Lagar, regler och myndigheternas verksamheter måste utformas och tillämpas på ett sätt som minimerar företagens administrativa börda och gör det enkelt.

Riksdagen har även fattat beslut om ett tillkännagivande om att Serverat bör breddas med ett större antal tjänster för att fler kommuner ska vilja ansluta sig. Vi menar att regeringen måste genomföra åtgärder som möjliggör detta. Även ett systematiskt arbete måste göras för att trycka undan kommande onödiga regler. På samma sätt bör onödiga regler som finns i dag identifieras och, om det går, tas bort. Exempelvis kan frågan om personalliggare diskuteras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

48. Besöksnäringens långsiktiga konkurrenskraft, punkt 19 (SD, C)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Helena Lindahl (C), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:1628 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 och 2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

För att svensk besöksnäring ska vara långsiktigt konkurrenskraftig behövs enligt vår mening en ny översyn av konkurrenskraften inom näringen. Besöksnäringen är en sysselsättningsmotor som skapar jobb över hela landet och kan bl.a. sysselsätta nyanlända, ungdomar och personer som saknar högre utbildning. Därför är det viktigt att identifiera och presentera incitament så att företagen kan växa och anställa fler. Eftersom många av besöksnäringens företag är små eller medelstora är det viktigt att ge dem rätt förutsättningar att anställa. Att anställa en person är kostsamt för ett litet företag och ofta ett hinder för att anställa. Vi vill därför att regeringen tillsätter en utredning som identifierar och presenterar incitament som förenklar för företag att växa och anställa inom turist- och besöksnäringen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

49. Främjandeuppdrag för att stimulera besöksnäringen, punkt 20 (SD, C)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Helena Lindahl (C), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 2 och
2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 14–16.

Ställningstagande

Besöksnäringen kommer som regel i kontakt med en eller flera myndigheter. Det är då viktigt att myndigheterna agerar på ett sätt som förenklar för den enskilda företagaren. Om myndigheterna får ett särskilt uppdrag att främja den inhemska besöksnäringen kan en stor positiv kraft utvecklas i denna riktning. Vi anser därför att alla myndigheter som kommer i kontakt med besöksnäringen utöver sina tillsynsuppdrag även bör få ett främjandeuppdrag, t.ex. regelförenkling, för att stimulera den inhemska besöksnäringen. Vidare anser vi att myndigheterna vid behov, där det är möjligt, också ska samordna sig kring främjandeuppdraget i syfte att ge företagen en väg in för att stimulera besöksnäringen. Därtill menar vi att myndigheterna ska ha en tydlig återrapporteringsplikt om sitt arbete med sina främjandeuppdrag. Lämpligen sker detta i den årliga myndighetsdialogen. Främjandeuppdragen kommer att tolkas olika utifrån myndighetens verksamhet men ska ytterst syfta till att stötta och utveckla besöksnäringen och ska inte i sig utgöra en källa till ytterligare regelkrångel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

50. Naturturism, punkt 21 (SD, C)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Helena Lindahl (C), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning finns det goda förutsättningar att utveckla naturturismen. I dag är stora naturområden skyddade av staten. Dessa områden behöver göras mer tillgängliga, exempelvis genom att rusta upp och sköta om vandringsleder. Därtill menar vi att staten bör ta ansvar för att öka tillgängligheten till och attraktionskraften i naturturismen genom regelförenklingar och förbättrade marknadsföringsinsatser.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

51. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12 och

avslår motionerna

2021/22:164 av Edward Riedl (M),

2021/22:892 av Saila Quicklund (M),

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C),

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18,

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 10, 23 och 25,

2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) yrkande 2 och

2021/22:3350 av Sten Bergheden (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är Tillväxtverket som är den ansvariga myndigheten för turismen i Sverige och som tar fram statistik som berör turism och besöksnäring. Bra statistik är

en grund för att kunna fatta kloka beslut. Samtidigt måste krav på uppgiftslämnande ställas mot att det inte får bli för krångligt för den enskilda företagaren, varför vi anser att regeringen bör överväga att utveckla statistiken för besöksnäringen. Vi anser vidare att Tillväxtanalys bör få i uppdrag att i större utsträckning genomföra effektutvärderingar av näringspolitiken, varför även uppdraget att ta fram statistik om turistnäringen bör flyttas från Tillväxtverket till Tillväxtanalys.

Dagens turister och gäster är resvana och kunniga och efterfrågar en allt högre nivå på kunskap från företag och medarbetare i besöksnäringen. Automatisering och teknisk utveckling ökar trycket på både specialisering och personligt bemötande. Sverige är ett av de länder i världen som i relation till landets BNP satsar mest på forskning och utveckling. Satsningarna på forskning och utveckling inom besöksnäringen är dock förhållandevis små. Jämfört med andra basnäringar saknar besöksnäringen en strategisk plats i nationell forsknings- och innovationspolitik. Vi anser därför att besöksnäringen behöver främjas i högre grad inom forsknings- och innovationspolitiken än vad som nu är fallet. Vidare vill vi framhålla att fritidsfisket har en stor potential att locka utländska turister till Sverige. Faktum är att när utländska turister söker information om Sverige på internet är det oftast i kombination med orden ”natur”, ”sjöar” och ”fiske”, enligt en undersökning som Visit Sweden har gjort. Fiske-turism är en växande del av svensk besöksnäring som har stor potential att utvecklas då Sveriges insjöar, älvar och kuster erbjuder många skiftande fiskeupplevelser. Riksdagen bör därför tydliggöra för regeringen att den bör ge fisketurismen möjlighet att utvecklas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

52. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2021/22:164 av Edward Riedl (M),

2021/22:892 av Saila Quicklund (M),

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C),

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18,
2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 10, 23 och 25,
2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) yrkande 2,
2021/22:3350 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,
2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt
2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

På många håll i Sverige finns det goda möjligheter att främja en växande besöksnäring. Vad som gör näringen extra betydelsefull är dess arbetskraftsintensitet. Nya projekt och höjd omsättning leder snabbt till nya arbetstillfällen. Bland annat hästturism, stuguthyrning, aktivitetspaket med naturupplevelser samt jakt och fiske lämpar sig särskilt väl för landsbygden. Besöksnäringen som bransch har en stor potential att utvecklas ännu mer. Intresset utomlands för Sverige finns, och det finns en tilltro till framtiden hos företagen. För att stärka dessa företags förutsättningar menar vi att det är viktigt att satsa på infrastrukturen och förenklade regelverk och att stimulera till investeringar och utbildning, samtidigt som det sker ett målinriktat arbete med att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Även goda boendemöjligheter och god tillgång på restauranger och annan service är en del i detta.

Fram till att den globala covid-19-pandemin bröt ut var Sverige en turistnation med en relativt sett välmående besöksnäring. Pandemin medförde dock nationella och internationella restriktioner i syfte att begränsa smittspridningen och få branscher har lidit så stor skada av detta som besöks- och turistnäringen. Resebranschen, restauranger, konferensanläggningar och nöjesinrättningar har drabbats hårt av omständigheter de aldrig kunnat förutse när kunderna uteblivit. Många småföretagare har fått se sina livsverk gå omkull. Besöks- och turistnäringen behöver således de bästa av förutsättningar till en god återhämtning när pandemin är över eller under kontroll. Ett viktigt steg i detta är att undanröja obsoleta och hämmande regelverk, som t.ex. det s.k. danstillståndet, hotelltillståndet och regelverk kring personalliggare och kassa-register.

Ytterligare ett exempel är det så kallade cateringtillståndet där regelverket är svårtolkat när det gäller om det finns krav på en lokal inomhus eller inte för att alkoholservice ska medges. Ett annat exempel på regelverk som uppfattas som omodernt är kravet på hur en meny ska vara utformad för att en restaurang ska kunna få alkoholtillstånd. Även regler som gäller för campingplatser kan verka fyrkantiga där bygglov måste finnas om en och samma husvagn står på samma plats en längre tid medan bygglov inte behövs om samma plats är ständigt uthyrd men till olika husvagnar. Logiken är inte glasklar och den försvårar för näringen. Vi menar att besöksnäringen måste ges förutsättningar att fortsätta växa, generera arbetstillfällen och ge ökade skatteintäkter. Då

finns det inte utrymme för otidsenliga regler, såsom danstillstånd, catering-tillstånd och personalliggare. De regelverk som reglerar näringen bör i stället vara utformade så att de uppfattas som rimliga och lätta att förhålla sig till för såväl näringen som besökarna. Vi menar därför att regeringen bör se över de hämmande och obsoleta regelverk som reglerar besöksnäringen för att ytterligare stimulera turist- och besöksnäringen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

53. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 10, 23 och 25 samt avslår motionerna

2021/22:164 av Edward Riedl (M),

2021/22:892 av Saila Quicklund (M),

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C),

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD),

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18,

2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johansson (båda M) yrkande 2,

2021/22:3350 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt

2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Besöksnäringen är viktig för Sverige, och dess tillväxt skapar arbetstillfällen både på landsbygden och i staden. Den fungerar dessutom som en inkörsport till arbetsmarknaden för såväl unga som många nyanlända. Även om besöksnäringen växer finns det samtidigt ett antal flaskhalsar som gör att näringen inte når upp till sin fulla potential. En av förklaringarna är de matchningsproblem som finns, dvs. den kompetens som branschens arbetsgivare efterfrågar finns inte bland de arbetssökande. Riksdagen bör därför tydliggöra för reger-

ingen att människonära tjänster inom exempelvis besöksnäringen och välfärden bör ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder bl.a. ungdomar och nyanlända värdefulla ingångsjobb.

Många av de förändringar som sker i besöksnäringen har sin bakgrund i delvis nya beteenden hos konsumenterna i kombination med en allt snabbare digitalisering. För företagen innebär digitaliseringen en mängd positiva effekter som t.ex. kortare väntetid för gäster, ökad kundkännedom, bättre och individanpassade tjänster samt inte minst lägre kostnader. Digitaliseringen kan å andra sidan medföra utmaningar som riskerar att hämma konkurrenskraften inom näringen om de inte åtgärdas. Konkurrenshindrande regler mellan plattformarna och företagen vad avser prissättning i olika marknadsföringskanaler behöver åtgärdas och s.k. boostade rankingar och andra marknadsföringsmetoder som ger konsumenterna en missvisande bild ska motverkas. Digitala marknadsplatser måste enligt vår mening präglas av sund konkurrens, transparens och fokus på konsumenternas möjligheter att fatta underbyggda beslut så att de blir en tillgång och inte ett hinder för branschens fortsatta utveckling.

Sverige har även goda förutsättningar att bli värd för stora globala mega-event såsom infrastruktur, erfarenhet samt ordning och reda. Att arrangera stora evenemang sätter Sverige på kartan både som eventvärd och som turistland. Evenemanget kan ge stora intäkter och skapa arbetstillfällen och kunskap hos dem som arbetar med det. Vi vill därför att regeringen i den nationella strategin för besöksnäringen formulerar en strategi för internationella möten och evenemang samt tar en aktiv roll i att visa att nationen ställer sig bakom arrangörer och stöder i ett urval av stora kultur- och idrottsvenemang.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

54. Övrigt om åtgärder för besöksnäringen, punkt 22 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna

2021/22:164 av Edward Riedl (M),

2021/22:892 av Saila Quicklund (M),

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C),

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD),

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C) yrkandena 10, 23 och 25,
2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M) yrkande 2,
2021/22:3350 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,
2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt
2021/22:3689 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Turismen har stor betydelse för hela landet. Branschen har under ett flertal år vuxit och fått allt större betydelse som en av flera tillväxtmotorer. Sverige är ett land som lockar besökare från när och fjärran. Landsbygden erbjuder särskilt goda förutsättningar för ekoturism. Nya nischade satsningar inom ekoturism, som t.ex. att bo på lantgård, är framgångsrika och detta gynnar landsbygden. Kopplingen till lokalproducerad mat förekommer också i allt större utsträckning.

Besöksnäringen är en näring som jag anser att man behöver satsa på. Speciellt måste fjäll- och landsbygdsturismen uppvärderas. Den bör ses som en viktig näring ur ett regionalpolitiskt perspektiv och bör få en större del av de framtida infrastruktuursatsningarna. Vidare bör staten i samarbete med kommuner, föreningar och företag ta ett ökat ansvar för att locka besökare till hela Sverige. Jag anser därför att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongförlängning.

På många håll i Europa men även i andra delar av världen tar kommunen en lokal avgift för den som övernattar där. Det innebär att man som gäst förutom att betala hotellägaren för sängplatsen också betalar en liten avgift till kommunen för den allmänna service man får under tiden man är där som besökare. På många platser i Europa är avgiften 1 euro per gästnatt, alltså knappt 10 kronor. Genom att kommunerna själva ges möjlighet att besluta om en sådan s.k. bäddavgift och hur stor den i så fall ska vara, läggs makten över den lokala turistnäringens utveckling hos lokala beslutsfattare. Således anser jag att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

55. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (M, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
Arman Teimouri (L) och Elisabeth Björnsdotter Rahm (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt
2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 1, 7 och 8 samt
avslår motionerna

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 13 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35.

Ställningstagande

Delningsekonomin växer snabbt och är ett fenomen som uppstått i digitaliseringens kölvatten. Några av de stora fördelarna med en växande delningsekonomi är att resurser kan användas effektivare, varor och tjänster kan komma fler till del och det finns stora potentiella miljövinster av att dela och utnyttja resurserna bättre. För att delta i denna utveckling krävs dock en god uppkoppling men framför allt också kunskap och intresse. Delningsekonomin förändrar och utmanar också traditionella föreställningar om ekonomins funktionssätt, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare samt hur framtidens skattesystem ska utformas. Vi anser att Sverige som ett teknikvänligt samhälle med en hög grad av digitalisering har en fördel jämfört med andra länder när det gäller delningsekonomin. För att styra denna utveckling mot ett mer sammanhållet och resurseeffektivt Sverige anser vi att regeringen bör ta fram en strategi för att upplysa och förmedla kunskap om delningsekonomin. Vi anser även att det finns ett behov av tydliga spelregler som bejakar delningsekonomins möjligheter och säkerställer konkurrens på rättvisa villkor. I Sverige har politiken och lagstiftningen dessvärre ännu inte hunnit anpassa sig. Det är allvarligt eftersom det riskerar att skapa ett glapp mellan gällande lagstiftning och den allmänna rättsuppfattningen, men också för att det riskerar att stoppa de fördelar som skapas när alla kan köpa, sälja, hyra och dela med ett minimum av administration. Vi anser således att regeringen bör förenkla och anpassa regelverken till ett digitaliserat och delande samhälle. Alla branscher som berörs är olika, varför regelverken enligt vår mening även behöver förenklas och utredas sektorsvis och därefter utformas utifrån branschspecifika behov. Regeringen bör således genomföra separata utredningar för de berörda branscherna i syfte att släppa in digitalisering och delningsekonomi på ett rättssäkert, ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

56. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 20 och 21 samt avslår motionerna

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkandena 10 och 11,

2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 1, 7 och 8,

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 13 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35.

Ställningstagande

Dagens snabba teknikutveckling, inte minst kring digitalisering och olika applikationer av AI, skapar nya spännande möjligheter som kan underlätta för en mer cirkulär ekonomi där kunskapen och medvetenheten om produkters miljöpåverkan även ökar hos konsumenten. Digitaliseringen möjliggör också framväxten av nya företag och tjänster som specialiserar sig på reparation, återbruk, uthyrning och delning av produkter. I dag behöver exempelvis inte alla hushåll äga en egen bormaskin utan kan hyra en, med eller utan hantverkare, genom några knapptryckningar på telefonen. Det både skapar nya jobb och gynnar miljön genom att minska inköp av produkter som bara används någon enstaka gång. Vi vill se att politiken fortsätter att skapa goda förutsättningar och undanröjer hinder för en digitaliserad delningsekonomi som bygger på cirkulära affärsmodeller och gör det enkelt och lönsamt för individer att vara miljövänliga. Vi vill därför att regeringen skapar bättre förutsättningar för en delningsekonomi där tjänster för återbruk, reparation och delning av produkter ökar och tar vara på moderna digitala lösningar för att främja en konkurrenskraftig delningsekonomi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

57. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35 och avslår motionerna

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkandena 10 och 11,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,

2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 1, 7 och 8 samt

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Att möta samhälls- och hållbarhetsutmaningar på nya sätt, med ny affärslogik eller nya affärsmodeller kan vara viktiga element i hur företagande kan bidra till ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling. Framväxten av nya affärsmodeller som delvis omkullkastar traditionellt företagande kan bidra till en mer hållbar utveckling genom utvecklingen av t.ex. delningsekonomi, kollaborativ konsumtion, social franchising eller företagande inom cirkulär ekonomi eller ekosystemtjänster. Sådana affärsmodeller minskar inte bara den negativa påverkan på miljö och klimat utan kan även bidra till innovationskraft, ökad konkurrenskraft och fler jobb. Samtidigt får man konstatera att företag som Uber och Air BnB som spridit sig över världen med nya sätt att styras, få kunder och tjäna pengar, inte har självklara och utarbetade sätt att passa in i befintliga skattesystem, tydliga arbetsvillkor och redovisning av intäkter. Det är viktigt att nya affärsmodeller kan visa på en trovärdighet inför den lagstiftning som finns, och om det behövs är det viktigt att verka för att lagstiftningen förändras i en annan riktning i stället för att negligera problemen. Antalet delningsekonomiska transaktioner blir större. Vissa känner dock osäkerhet om vad det innebär att handla med andra privatpersoner, och plattformarna är inte så bra på att informera om rättigheter, skyldigheter och skattekonsekvenser. Jag anser därför att regeringen bör ge Konsumentverket i uppdrag att informera och vägleda privatpersoner om vad delningsekonomiska transaktioner innebär. Vidare bör Konsumentverket och Konkurrensverket få uppdraget att i samråd med andra berörda myndigheter följa delningsekonomins utveckling i ett användarperspektiv under tre år.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

58. Främjande av delningsekonomin, punkt 23 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 13 och avslår motionerna

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkandena 10 och 11,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,

2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkandena 1, 7 och 8 samt

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 35.

Ställningstagande

Politiken måste främja delningsekonomin så att det blir lätt att dela på saker och äga tillsammans. Exempel på åtgärder som jag skulle vilja se är att utöka det föreslagna hyberavdraget till att även inkludera långtidsuthyrning eller leasing på längre tid än ett år med service av exempelvis disk- och tvättmaskiner. Jag anser även att momsen på bilpooler bör sänkas. Enligt min mening bör regeringen stötta uppskalning av delningsekonomin genom att ge lämpliga myndigheter ett formellt uppdrag att analysera behoven hos användarna. Vidare menar jag att styrmedel måste främja konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Därför anser jag att regeringen bör ge Konsumentverket i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter identifiera och genomföra åtgärder som gör att människor undviker nyköp och i stället lagar, återbrukar, delar eller nyttjar produkten som tjänst.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

59. Sveriges cementförsörjning, punkt 24 (SD, KD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD), Camilla Brodin (KD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2388 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 15 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 40.

Ställningstagande

Cement är nyckelingrediensen i betong, som är en av de viktigaste komponenterna i uppförandet av hållbara byggnader och anläggandet av modern infrastruktur. Betong är också en förutsättning för gruvbrytning på stora djup och

vid uppförandet av elproduktionsenheter såsom vindkraftverk. Cement är en färskvara och består till stor del av kalksten. Cement tillverkas typiskt sett nationellt och den svenska självförsörjningsgraden har historiskt varit god. Brytningen av kalksten har skett på många platser i landet men har de senaste decennierna koncentrerats i allt högre grad till gotländska Slite där merparten av den kalksten som används för svensk cementtillverkning bryts. Under 2020 beviljades företaget Cementa tillstånd att fortsätta med denna verksamhet. Beslutet överklagades och i juli 2021 beslutade Mark- och miljööverdomstolen att inte ge Cementa tillstånd för fortsatt kalkstensbrytning i Slite med hänvisning till att företagets undersökningar och miljökonsekvensbeskrivning var för bristfälliga för att kunna användas som beslutsunderlag. Beslutet innebär att Cementa inte får bryta kalksten i Slite efter den 1 november 2021 och riskerar därmed att leda till en akut cementkris i Sverige. De negativa konsekvenser detta skulle få för svensk bostadsproduktion, gruvnäring, infrastruktur och kraftproduktion är omfattande. Flera utredningar indikerar att hundratusentals arbetstillfällen nationellt är hotade. För att avvärja den mest akuta situationen har regeringen föreslagit ett tillfälligt undantag i miljöbalken. Förslaget väckte kritik, inte minst i från Lagrådet som påpekade att regeringens hantering av ärendet riskerade att skada tilltron till rättssystemet. Givet konsekvenserna för svensk cementproduktion var det nödvändigt att fatta ett beslut som löste det akuta läget. Den uppkomna situationen hade delvis kunnat undvikas genom exempelvis effektivare tillståndsprocesser.

Den akuta situationen med kalkstensbrytningen är dessvärre inte en isolerad företeelse. Det finns många exempel på hur den nuvarande miljöbalken riskerar att suboptimala samhälls- och klimatnytta av pågående verksamheter och nya investeringar. För att undvika liknande situationer i framtiden behövs det därför en genomgripande helhetsöversyn av miljöbalken så att den kan bli ett verktyg och inte en bromskloss för bättre klimat. Sveriges näringsliv är en nyckelfaktor i arbetet för att ställa om till ett fossilfritt samhälle och det behövs en lagstiftning som möjliggör snabbare och mer träffsäkra beslut än i dag.

Därutöver kan vi konstatera att regeringens proposition om ett tillfälligt undantag inte är en lösning på längre sikt för Sverige när det gäller tillgången till cement. Därför behöver regeringen utöver en översyn av miljöbalken även följa upp med åtgärder som löser den fortsatta utmaningen med att säkra en långsiktig tillgång på cement i Sverige. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen snarast med förslag till åtgärder i en nationell plan för ett långsiktigt tryggande av Sveriges cementförsörjning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

60. Långsiktig strategi för cementindustrin, punkt 25 (SD, C)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Helena Lindahl (C), Alexander Christiansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 40.

Ställningstagande

Teknikutvecklingen inom byggsektorn går i dag snabbt. Klimatfrågan är kanske det största skälet till denna utveckling. Medvetenheten i branschen är stor, men mycket arbete återstår för att ställa om hela byggsektorn och nå nettonollutsläpp. För oss är det en självklarhet att Sverige ska vara världsledande inom klimatsmart byggande. När klimatkrav och liknande regelverk utformas är det samtidigt viktigt med ett visst mått av teknikneutralitet. Allt kan inte byggas i trä, och därför måste allt byggande, oavsett material, vara en del av den gröna omställning som hela samhället måste genomföra. Regler och styrmedel ska också bidra till att stimulera forskning och utveckling som leder till minskad klimatpåverkan. Byggtekniker och material bör väljas utefter de förutsättningar som råder på platsen och utifrån byggnaders användningsområde. Således är det viktigt att tydliga krav ställs på kraftiga utsläppsminskningar och i förlängningen klimatneutralitet också när det gäller användandet av betong som byggmaterial. Detta kräver inte minst att forskning om nya tekniker främjas.

Samtidigt som det råder osäkerhet om tillståndet att bryta kalk som är en grundläggande beståndsdel i cement och betong, finns det en diskussion om hållbarhet och miljöpåverkan. Vi kan konstatera att Sverige under överskådlig tid kommer att ha ett behov av cement och att den ska motsvara högt ställda funktions- och miljökraV på den svenska marknaden. Det tjänar ingenting till att exportera miljöpåverkan så länge det finns en tillgång på kalk inom landet och en outnyttjad potential att välja alternativa material och återvinning. Därför behövs en långsiktig strategi för hur dessa frågor bör hanteras. Vi vill därför att regeringen tar fram en långsiktig strategi för att säkra förutsättningarna för en cementindustri i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

61. Övrigt om cement- och byggbranschen, punkt 26 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 50 och avslår motion

2021/22:3229 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Helena Storckenfeldt (båda M) yrkande 2.

Ställningstagande

Cement är en viktig råvara som ett modernt samhälle inte kan vara utan. Framställning av cement från kalksten innebär att koldioxid avgår. För att komma till rätta med utsläppen kan tre olika saker göras. Användningen av cement kan minskas, t.ex. genom att teknik för att bygga i trä utvecklas vidare och träbyggande på olika sätt uppmuntras. Träbyggande har förutom att ersätta cement och betong också den fördelen att byggnaden i sig blir en kolsänka under den tid den står kvar. Den andra möjligheten är att fånga in och permanent lagra den koldioxid som uppstår vid cementtillverkningen. Den tredje är att byta ut kalksten som råvara mot kalcium från andra källor som t.ex. flygaska. Jag menar att alla tre metoderna bör kombineras. Cementindustrin står inför stora förändringar. Branschen själv måste genomföra dem på eget initiativ. Däremot har staten en roll i att genom Energimyndigheten stödja den nya tekniken på ett tidigt stadium och genom att via klimatdeklarationer för byggande samt arbetet inom EU öka efterfrågan på koldioxidneutral cement. Jag anser därför att staten fortsatt ska stödja forskning och demonstrationsanläggningar när det gäller träbyggande och alternativa bindemedel för betong.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

62. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 27 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Alexander Christiansson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:748 av Mikael Strandman (SD),

2021/22:2387 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:2452 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2021/22:3291 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och
avslår motion

2021/22:1797 av Markus Selin (S).

Ställningstagande

En allt större och accelererande del av samhällets informationsutbyte äger rum på internet, något som på jämförelsevis kort tid haft stora politiska, kommersiella och sociala följdverkningar. Information som förr i huvudsak delades genom klassiska etermedier och tryckt press har genom framväxten av internet och de dithörande stora teknikföretagen i hög grad koncentrerats till ett fåtal mycket stora onlineplattformar. Yttrandefriheten är en förutsättning för en fri och allsidig upplysning och kanske den enskilt viktigaste komponenten för ett demokratiskt samhälle. Om de yttrandefrihetsrättsliga principerna inte värnas och regleras av parlament tillsatta efter fria och allmänna val, riskerar villkoren för det framtida samtalet och offentliga meningsutbytet att dikteras i småstiltla och snåriga användarvillkor författade av högt avlönade jurister på uppdrag av ett fåtal inflytelserika aktieägare i framför allt USA. Dessa är i sin tur fria att driva sin egen agenda och likrikta sina plattformar för att exempelvis generera vinst eller styra det offentliga samtalet i den riktning de önskar. För att säkerställa en långsiktigt hållbar yttrandefrihet i Sverige anser vi att de stora teknikföretagen behöver regleras. Vi vill därför att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning om stora teknikföretag och deras definition med uppdraget att dra upp riktlinjerna för den svenska regleringen av de stora teknikföretagen. Det första steget för en utredning blir således att finna en nationell definition på när en aktör ska betraktas som en s.k. techjätte. EU:s definition är en bra utgångspunkt för ett sådant arbete. Enligt vår mening bör de stora teknikföretagen i egenskap av sin storlek i legalt avseende betraktas som infrastruktur för informationsutbyte. Vi menar även att åsiktstorg på de stora sociala medier-plattformarna inte i användaravtalet bör kunna avtala bort en viss typ av åsiktsbildning i strid med de principer som fastslagits i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Användarvillkor bör givetvis alltså kunna utformas efter vissa målgrupper, åldersgrupper och andra förhållanden, dock aldrig i strid mot lag. Vidare vill vi att regeringen utreder vilka villkor som ska gälla för konton på de stora teknikföretagens plattformar. Enligt vår mening ska exempelvis alla fysiska och juridiska personer ha rätt till ett konto, och anonyma konton bör inte förbjudas. Om en laglig rätt till konto införs blir tröskeln för att stänga ned någon på grund av en förseelse högre. Yttrandefrihetsexperten Nils Funcke har

framhållit att varje yttrande bör bedömas för sig, inte personen bakom yttrandet. Vid moderering ska därför – som huvudregel – enbart yttrandet bli föremål för ingrepp, inte kontot bakom yttrandet. Anonyma konton bör inte förbjudas. Tvärtom kan de många gånger bidra positivt till den fria åsiktsbildningen och larma om olika typer av missförhållanden (s.k. visselblåsare). En juridisk eller fysisk person som startat ett anonymt konto ska anses ha avstått från de rättigheter som tillkommer verifierade konton. Vad som ska gälla i undantagsfall, såsom för anonyma konton där användaren senare ger sin identitet till kända för plattformsinnehavaren, bör utredas. Konton på plattformar där användaren är anonym gentemot andra användare men han eller hon identifierat sig gentemot plattformen bör tillerkännas samma skydd som ett konto verifierat till en specifik person eller organisation.

När det gäller stålindustrin är exporten av förädlade metaller betydande för svensk ekonomi. Den viktigaste varugruppen i detta sammanhang är allttjämt stålprodukter, men för att företagen även framöver ska kunna vara konkurrenskraftiga gäller att de ligger i framkant när det gäller bl.a. forskning och innovation. Svensk stålindustri har en hög innovationskraft, vilket inte minst Hybrit-projektet är ett exempel på. En fullskalig svensk stålproduktion med den teknik som används i dag i experimentell skala skulle kunna reducera både de svenska och de globala koldioxidutsläppen. Vi anser därför att det offentliga genomriktade och ökade forskningsmedel till denna basnärlings forskning och utveckling, där bl.a. metallurgiforskning utgör en viktig komponent, kan bidra till inhemska tekniska landvinningar som kan komma att bli en viktig exportvara jämte stålet. Målet för en sådan satsning bör vara att svensk stålindustri ska få en världsledande position inom forskning och utveckling.

En annan fråga som är angelägen för oss är att få till stånd åtgärder som hindrar oseriös handel med metall. De omfattande stölderna av framför allt koppar utgör ett stort samhällsekonomiskt problem som drabbar alltifrån småföretag till Sveriges kyrkor, järnvägar och kraftförsörjning. Vi anser att regeringen, mot bakgrund av de problem som finns på detta område, bör återkomma med förslag till reglering av handel med metallskrot som omfattar förbud mot utbetalning av kontant ersättning för metallskrot, ett initiativ till att införa ett krav om spårbarhet samt ett införande av ett särskilt tillstånd för handel med metallskrot.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:84 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att eget utträde ska vara kostnadsfritt hos Bolagsverket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:86 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en marknadskompletterande riskkapitalfond med uppgift att kommersialisera svenska innovationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:87 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett starta eget-lån för unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:89 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nystartade företag bör få skjuta upp sina avgifter till Bolagsverket under de två första verksamhetsåren och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:106 av Magnus Jacobsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till en industripolitisk plan för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den industripolitiska planen ska följa samma rytm som den nationella planen för infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:164 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att främja turismen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:176 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för att antalet kvinnliga innovatörer ska öka och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:214 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småföretagarlots och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:340 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en småföretagarombudsman och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:716 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktiga förutsättningar för s.k. science parks och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:738 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skäliga avgifter inom Tillväxtverket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:740 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man utreder hur vi utvecklar sociala företag utan osund konkurrens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:748 av Mikael Strandman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kontantförbud för handel med järn- och metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:759 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att avsätta särskilda medel för att höja kunskapen om kooperativt företagande och ekonomiska föreningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur stöd, rådgivning och nya finansieringsmodeller kan förbättras för att underlätta personalövertagande av företag exempelvis vid generationsskiftet eller nedläggningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kommunalt och statligt finansierad företagsrådgivning är heltäckande och neutral i förhållande till de olika associationsformerna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:892 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för svensk turism- och besöksnäring och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:945 av Björn Wiechel och Jennie Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en klimatomställning för Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1022 av Fredrik Christensson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för mer innovationsvänlig lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1371 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för UF-företag så att inte redovisningen är svårare för tjänsteföretag än för tillverknings- och handelsföretag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1396 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för varje kommun att genomföra ett näringslivsbokslut en gång per år och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1556 av Heléne Björklund och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1614 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på alla relevanta områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1622 av Per Åsling (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt vidta åtgärder för att säkra de s.k. tillväxtföretagens framtid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1625 av Per Åsling (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Inlandsinnovation ett uppdrag att återuppta verksamheten och aktivera satsningen på 2 000 miljoner kronor riskvilligt kapital och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1628 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften inom turistnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1729 av Niklas Wykman (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1797 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förutsättningarna för att ta fram kontinuerliga bransch- och näringsområdesspecifika rapporter för den kulturella och kreativa sektorn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1806 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att verka för att tydliggöra nomenklatur, mätetal och riktning kring begreppet kommersialisering kring innovation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1808 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en samlad analys av halvledarkomponentläget i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1818 av Lars Püss och Åsa Coenraads (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omprioritera Tillväxtverkets resurser till ökade satsningar på Drivhuset och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Drivhusets verksamhet även ska omfatta studenterna på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Drivhuset ska verka för att etableras på fler orter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1904 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att stärka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1928 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och våra konkurrentländer så att Sverige inte förlorar konkurrenskraft och arbetstillfällena och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1959 av Lars Jilmstad (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa snedvridande konkurrens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2000 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få på plats ett stödssystem för företag med hög effektivitet i genomförande och träffsäkerhet i utförande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2098 av Sofia Nilsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska prioritera arbetet med kompetensförsörjning och regelförenklingar för företag inom besöksnäringen och kontinuerligt redovisa hur arbetet fortlöper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2192 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrens på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2294 av Helena Gellerman (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till Tillväxtverket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2376 av Annicka Engblom (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det skadliga i att offentliga aktörer bedriver konkurrerande affärsverksamhet på samma marknad som det privata näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av policyer för kommuner, regioner och myndigheter i fråga om vilka

verksamheter de ska bedriva och hur detta ska ske utan att konkurrensen begränsas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2387 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad forskning och utveckling inom stålindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2388 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning ska utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver göras en konkurrensöversyn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2391 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en industrikommision med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid handläggningen av miljötillstånd i större omfattning än i dag arbeta proaktivt och behjälpligt gentemot företag som vill expandera, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2392 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vilkas uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2428 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen med högre grad av prioritering av mindre, nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att offentligt stöd till näringslivet inte konkurrerar med privat riskkapital och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektutvärdera det offentliga stöd till näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa förekomsten av bidragsentreprenörer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheter till införande av en särskild fond för expansionslån i avfolkningsorter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2433 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2449 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hämmande och obsoleta regelverk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2450 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2451 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besöksnäringarnas och turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett starta-eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2452 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kontantförbud vid hantering av handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på spårbarhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillståndskrav för handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2541 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2643 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strukturella hinder för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2711 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av turistföretagens villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2815 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvåra för bedragare att kapa företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2885 av Ulrika Karlsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka tillgången till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2923 av Cassandra Sundin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att undersöka hur turistbranschens förutsättningar i glesbygd kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD):

82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att premiera reell miljöforskning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3199 av Birger Lahti m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att kartlägga vilka samhällsavgörande industrier och naturresurser som finns och ge förslag på hur en långsiktig plan för desamma skulle kunna upprättas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda införandet av ett mål om att av samtliga statligt finansierade innovationsbidrag ska högst hälften gå till män och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en plan för att utöka testanläggningar för små företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3224 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp myndigheter som i olika former ger stöd till företag i hur de kan utveckla och erbjuda mer lättillgänglig information på fler språk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3225 av Ola Johansson m.fl. (C):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig strategi för att säkra förutsättningarna för en cementindustri i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3227 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa gynnsamma villkor för startup-företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3229 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Helena Storckenfeldt (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att kunna realisera robotisering av byggbranschen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om i vilka former staten kan underlätta för arbetstagarägda företag samt arbetstagarövertagande av hotad produktion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga aktörerna bör få i uppdrag att redovisa sina investeringar utifrån om de främst sker i städerna eller på landsbygden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till samverkansprogram för turistnäringen för att stärka näringen och bidra till säsongförlängning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa lokala bäddavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3242 av Peter Helander m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften inom turistnäringen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besöksnäring och naturturism bör främjas, bl.a. genom omfattande regelförenklingar, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människonära tjänster inom exempelvis besöksnäringen och välfärden bör ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder bl.a. ungdomar och nyanlända värdefulla ingångsjobb, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla myndigheter utöver sina tillsynsuppdrag även bör få ett främjandeuppdrag, t.ex. regelförenkling, för att stimulera den inhemska besöksnäringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla myndigheter ska samordna sig kring främjandeuppdraget för att stimulera besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla myndigheter årligen ska rapportera hur främjande och samordning avseende besöksnäring har gått och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitala marknadsplatser måste präglas av sund konkurrens, transparens och fokus på konsumenternas möjligheter att fatta underbyggda beslut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i den kommande nationella strategin för besöksnäringen ska formulera en strategi för internationella möten och evenemang samt ta en aktiv roll i att visa att nationen ställer sig bakom arrangörer och städer i ett urval av stora kultur- och idrottsevenemang och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3258 av Betty Malmberg och Ann-Charlotte Hammar Johansson (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rymdturism bör ingå i den nationella strategin för besöksnäring och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3291 av Matheus Enholm m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yttrandefrihet och att utreda frågan om techjättar och deras definition närmare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att techjättarna i egenskap av sin storlek i legalt avseende bör betraktas som infrastruktur för informationsutbyte och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om användarvillkor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka villkor som ska gälla för konton på techjättarnas plattformar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3350 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av turistföretagens villkor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3378 av Helena Gellerman m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt främja satsningar inom datadriven innovation och AI-tillämpningar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell handlingsplan för att öka invånarnas kunskap om och delaktighet i delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av lagstiftningen som påverkar delningsekonomin med hänsyn till olika samhällssektorerers behov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3379 av Arman Teimouri m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det statliga riskkapitalet ska vara tillgängligt för investeringar i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3380 av Arman Teimouri m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att identifiera och avskaffa de onödiga hinder som finns för att driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en startup-kommission för att underlätta för fler start-ups och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska underlätta för det sociala företagandet och företag i delningsekonomin i enlighet med det som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tydliga direktiv till statliga riskkapitalinstanser om att premiera kvinnors entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att starta ett mentorskap för att stötta nya entreprenörer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3396 av Leila Ali-Elmi och Nicklas Attefjord (båda MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Tillväxtverket ska ges i uppdrag att följa upp hur konkurrenskraften för svenska företag har påverkats av införandet av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3434 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fisketurismen ska ges möjlighet att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3469 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att öka svenskt entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att öka svenska entreprenörers tillväxtambitioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kommitté med uppdrag att med GEM-rapporten som grund ge förslag till långsiktiga åtgärder för att skapa ett bättre klimat för entreprenörer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3471 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett jämställt företagande är positivt ur såväl ett tillväxt- som ett rättviseperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur osund konkurrens kan minska, hur bolag som med fördel kan bedrivas av andra aktörer kan avyttras på sikt, hur fler offentliga verksamheter kan konkurrensutsättas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3538 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statlig osund konkurrens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3545 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utrikes födda företagares betydelse för Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3603 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad stöd för innovatörer och uppfinnare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3616 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta upp konkreta mål för att andelen kvinnliga företagare i Sverige ska öka och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3619 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre samverkan mellan organisationer i samband med nyföretagande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för en delningsekonomi där tjänster för återbruk, reparation och delning av produkter ökar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta vara på moderna digitala lösningar för att främja en konkurrenskraftig delningsekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens insatser för företagande i form av riskkapital, rådgivning och stöd bör fördelas jämnt mellan kvinnor och män och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta Winnet Sverige och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram förslag på hur staten kan finansiera och upprätta fler nätverk för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor i ledande positioner genom goda förutsättningar för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för och kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utlysa innovationstävlingar för grön teknik för att driva utveckling på områden med mindre kommersiell kraft vilka också kan bli möjliga för upphandling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet med korttidspermittering och eventuella möjligheter att kombinera detta med viss kompetensutveckling och affärsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens insatser för företagande i form av riskkapital, rådgivning och stöd bör fördelas jämnt mellan kvinnor och män och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i

- digitaliseringens och automatiseringens era och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tillgången till statligt riskkapital i hela landet, för små och växande företag och för en stärkt regional tillväxt, och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ytterligare möjligheter till finansiering på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
  30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för fler vardagsnära innovationer inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
  31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor och tillkännager detta för regeringen.
  32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta Winnet Sverige och tillkännager detta för regeringen.
  33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram förslag på hur staten kan finansiera och upprätta fler nätverk för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
  34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor i ledande positioner genom goda förutsättningar för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
  35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för och kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag och tillkännager detta för regeringen.
  43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa likvärdiga förutsättningar för kooperativa företag och ekonomiska föreningar vad gäller statligt kapital och rådgivning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att renodla och effektutvärdera systemen för företagsstöd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förenklat och standardiserat regelverk för testbäddar för ny teknik och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utlysa ett antal innovationstävlingar för att driva utvecklingen på områden med mindre kommersiell kraft och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen strategi för den svenska besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statistik inom besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och innovation inom besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3689 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge restaurang- och besöksnäringen rätt förutsättningar genom omfattande regelförenklningar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på relevanta områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften för att möjliggöra en effektiv återstart inom samhällssektorer som drabbats extra hårt under pandemin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta uppdraget att ta fram och mäta statistik över turism från Tillväxtverket till Tillväxtanalys och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av pilotprojekt, testbäddar, regulatoriska växthus och miljöer för utveckling av AI-applikationer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en uppföljning gällande det statliga riskkapitalet för investeringar i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3690 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett uppdrag till Integritetsskyddsmyndigheten tillsammans med Tillväxtverket att förtydliga för företag vad som gäller angående GDPR och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraga åt Vinnova att initiera innovationstävlingar med syftet att stimulera till nya lösningar som kan minska produktionskostnaderna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3712 av Kalle Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för goda och långsiktiga förutsättningar för kooperativ företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3717 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för Kooperationen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3735 av Azadeh Rojhan Gustafsson (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över hur statligt investeringskapital kan avsättas, genom exempelvis Almi Invest, för att tillgängliggöra medel för personalövertagande, t.ex. som alternativ vid generationsskiften, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram kurser och utbildningsmaterial för små och medelstora företag att utnyttja data och dataanalys och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att ta fram kurser och utbildningsmaterial i hur små och medelstora företag kan effektivisera sin verksamhet genom AI och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3756 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverk ska förenklas och anpassas till ett digitaliserat och delande samhälle och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för att upplysa och stärka kunskapen om delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra separata utredningar i berörda branscher i syfte att släppa in digitalisering och delningsekonomin på ett ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3800 av Acko Ankarberg Johansson och Andreas Carlson (båda KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt stöd till näringslivet efter pandemin för att hantera effekterna av pandemin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av långsiktiga förutsättningar som stimulerar investeringar i gröna företag i utvecklingsfaser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på forskning och ny teknik för att möta hoten mot vattenresursen, att statliga investeringar i breda tvärsektoriella forsknings- och innovationssatsningar kring vattenfrågor behövs samt att satsningarna behöver stimulera samverkan mellan akademi, näringsliv och offentliga aktörer samt näringslivets egna FoU-investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga och möta de hinder som finns i vägen för Sveriges basindustrier och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör analysera förutsättningarna för stöd till svensk basindustri sett mot bakgrund av EU:s nya industristrategi samt den gröna givens och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa en statlig investeringsfond för den ideella sektorn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten fortsatt ska stödja forskning och demonstrationsanläggningar kring

träbyggande och alternativa bindemedel för betong och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Verksam.se bör utvecklas med information samt vägledning om regler och förmåner i trygghetssystemen och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flera åtgärder behöver vidtas för att minska den skeva könsfördelningen av offentliga stödåtgärder inom näringslivet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler växande företag och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ägarskifteskontor och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga forskningsinstituten bör ges tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga FoU-satsningar för industrins små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omstrukturera statens riskkapital så att det i högre grad ska kunna matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av finansieringsmöjligheter beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter att investera i lokal företagsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om delningsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder för att långsiktigt kunna säkra Sveriges behov av cement och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av innovationssystemet med alla dess aktörer för att tydliggöra nyttan och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett gynnsamt regelverk för testbäddsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att skapa en megafond för life science som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad omfattning effektutvärdera företagsstöden och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ansökan och utbetalning av statliga företagsstöd samordnas så att förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer minskar och effektiviteten i stöden ökar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga i vilken utsträckning stat, regioner och kommuner ägnar sig åt verksamhet som konkurrerar med det privata näringslivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Konkurrensverkets beslutanderätt och tillkännager detta för regeringen.